

שני ריבון

ביטאון עמותת יד לשריון • גיליון 31

שבט תשס"ט, ינואר 2009 • 15 ש"ח

בלייח מיוחד למבצע
ייעוץ צבאי יוצא דופן

עם הנוער שיש לנו - אין לאויב כל סיכוי

יוצק נחישות למבצע "עופרת יצוקה"

אנחנו היינו מוכנים

הגיבורים האמיתיים

תנו ידכם ל"יד לשריון" - לזכור ולהמשיך

240 ש"ח לשנה יקנו לך מעמד של חבר העמותה ועוד: • 4 ביטאוני "שריון" בשנה • כרטיס חבר העמותה • כניסה חנים לאתר • הזמנות לפעילות חברתית • הנחות בחנות המוזיאון ובמסעדת "נוף לטרון" • זכות לבחור ולהיבחר למוסדות העמותה • מלא, גזור ושלה • תשלום דמי חבר באמצעות התחייבות למת"ש • לכבוד עמותת "יד לשריון" - לידי הנהלת חשבונות • ד"נ שמשון, מיקוד: 99762

תרומת איש קבע / גמלאי

שם פרטי	שם משפחה	דרגה	מ"א										אירוע	

תרומה מקצבת שארים

שם פרטי	שם משפחה	דרגה	מ"א										אירוע	

מבקש/ת לתרום משכרי, לפיתוח עמותת "יד לשריון", לפי האפשרות הבאה:
 סך של _____ ש"ח לחודש, החל משכר/קצבת _____ וכלה בשכר/קצבת _____ (כולל) _____
סכום התרומה חודש ושנה חודש ושנה

בתשלום אחד לשנה בסך של _____ ש"ח, בחודש _____ בלבד מדי שנה
תאריך: _____ חתימה: _____
טלפון בבית: _____ טלפון בעבודה: _____ טלפון נייד: _____
כתובת ומיקוד: _____

מלא, גזור ושלה

תשלום דמי חבר באמצעות כרטיס אשראי

לכבוד עמותת "יד לשריון" - לידי הנהלת חשבונות
ת"ד 745 לוד, 71106

אנא חייבו את כרטיס האשראי שבידי בסך: 20 ש"ח 30 ש"ח 40 ש"ח 50 ש"ח אחר _____ ש"ח
מידי חודש למשך תקופה של: 12 חודש 24 חודש 36 חודש 60 חודש
סוג כרטיס האשראי ויזה 24 ישראלכרט דיינרס
מס' כרטיס האשראי:
הכרטיס בתוקף עד: / חתימת בעל הכרטיס: _____
שם משפחה _____ שם פרטי _____ ת"ז:
טלפון: _____ / _____

תשלום דמי חבר באמצעות שיק

לכבוד עמותת "יד לשריון" - לידי הנהלת חשבונות
ת"ד 745 לוד, 71106

הסכום _____ ש"ח שם משפחה _____ שם פרטי _____ טלפון: _____ / _____
כתובת ומיקוד: _____

קבלה תישלח עם קבלת ההמחאה. פטור ממס הכנסה - 935111526

ברכותינו להצטרפותך

מילוי חובה זו חשוב לנו מאוד ומחזק את התוקף המוסרי שלנו לדרוש תרומה מאחרים
מני לביטאון "שריון" בלבד

המעוניין להיות מנוי שנתי רק על הביטאון "שריון" (4 גיליונות) מתבקש לשלם רק 60 ₪ באמצעות כרטיס אשראי או בשיק,
ולציין על גבי טופס זה: לביטאון "שריון" בלבד

דבר העורך

שנים של ירי טילים ללא אבחנה משטח רצועת עזה על יישובים בדרום גדשו את הסאה, ולאחר הפסקה רופפת של חצי שנה, שהופרה מדי פעם על ידי החמאס, שוב שוחרר הרסן וגשם של טילים החליף את הגשם הטבעי המיוחל כדי להרוות את השדות המתייבשים. משיצאה ישראל למבצע כדי להביא לשקט בדרום היא יצאה הפעם מוכנה. לא בחיפזן כביציאת מצרים ולא בהחלטה יצרית יצאה ישראל למבצע "עופרת יצוקה". בתוך כך זכו צה"ל והשריון כחלק בלתי נפרד שלו להערכה והוקרה על תפקודם בלחימה. בזמן שעבר ממלחמת לבנון השנייה השכילה צה"ל ואיתו חיל השריון לחזור ולשנן את יסודות הלחימה הנכונה באמצעות אימונים, לשפר את האמצעים ותורת הלחימה ולטפח את כוח האדם בסדיר ובמילואים. המלאכה לא נשלמה ואיננה נשלמת לעולם, כי מוכנות וכוננות יש לקיים ולטפח תמיד.

גיליון זה מוקדש למבצע עופרת יצוקה וכהוקרה לצה"ל ולחיל השריון בסדיר ובמילואים, שהיטיבו לפעול. גם הפעם היו אמנם ליקויים בלחימה, והקשה שבהם הוא הירי הדורצדי על כוחותינו שהסב את מרב ההרוגים אצלנו. חובה עלינו לעשות כל שאפשר להימנע ולצמצם תופעה זו שנלוותה כצל לכל המלחמות שלנו. בגיליון זה מבחר כתבות שהכינו חברי המערכת ואחרים שפשטו על המפקדים והלוחמים עוד משלב ההיערכות וההכנות ובהמשך.

"מבצע עופרת יצוקה הוא מבצע טרגי", כדברי **ארי שביט** בכתבתו. "הוא טרגי, מפני שגרם למוות של מאות פלסטינאים ולפציעה של אלפים. --- ואולם הטרגדיה הגלומה במבצע עופרת יצוקה נובעת באופן ישיר מן העובדה שהפלסטינאים לא ניצלו כהלכה את ההזדמנות ההיסטורית שניתנה להם בשנת 2005. היא נובעת מהעובדה, שכאשר לראשונה בהיסטוריה זכו הפלסטינאים לשלטון עצמי הם עשו בו שימוש נקלה. היא נובעת מן העובדה, שהצורך הפלסטיני להרוס את ישראל חזק עדיין יותר מהרצון שלהם לבנות את פלסטין."

ונסיים בנימה אופטימית: "...ובחדר בלי שאון מסתובב הסביבון" נכתב בשיר הידוע מאת עמנואל הרוסי. סביבון מעופרת יצוקה מצטיין ביציבות סיבובו לאורך זמן ובשקט של סיבובו, ואנו תקווה כי מבצע "עופרת יצוקה" אכן יביא לשקט יציב ולאורך זמן.

שלכם,
dike

4	דבר יו"ר העמותה • אלוף (במיל") חיים ארז
5	דבר קשנ"ר • תא"ל אגאי יחזקאל
6	השריון במבצע "עופרת יצוקה" • אל"ם (במיל") בני מיכלסון
15	מבצע אל-פאג'ר, הקרב על פלוג'ה בעיראק • אל"ם (במיל") בני מיכלסון
16	מול גדרות עזה בגדוד השריון של אמיר • סא"ל (במיל") דוד כספי
18	עקבות הברזל חורשות את עזה • תא"ל (במיל") איתן קינן-קאולי
20	עם הנוער שיש לנו - אין לאויב כל סיכוי • סא"ל (במיל") דני קריאף
22	היה נכון - חיל השריון מתכונן ללחימה
	• סא"ל (במיל") מיכאל מס וסא"ל (במיל") אלדד אורון
25	האנשים מאחורי ההכנות והאימונים לקראת "עופרת יצוקה" • רס"ן ערן פלג
26	אנחנו היינו מוכנים • תא"ל (במיל") איתן קינן-קאולי
28	יצוק נחישות למבצע "עופרת יצוקה" • סא"ל (במיל") דוד כספי
30	פלס"ר 7 - רגע לפני כניסה ללחימה בעזה • רס"ן ערן פלג
31	הגיבורים האמיתיים • רס"ן ערן פלג
32	גם החמאס יפיק לקחים ויתחזק - סיכום מח"ט שריון • חנן גרינברג
34	"עמדנו בכל המשימות" • יונתן מלאמנט
35	הטנק של עמית נכנע, אך הוא שב לעזה ונהרג • רענן בן-צור
36	פלוגת מחץ • אל"ם (במיל") שאול נגר
36	לכבוד החנוכה • ח"נ ביאליק
37	מלחמת מגן • ארי שביט
38	פעילות מנת"ק רכ"ט בעופרת יצוקה • סא"ל נסים בעבור
41	טור אישי נכנס לעזה • הרב שלמה אבינר
42	לא אוותר שגדוד 9 יהיה איתי בקרב הזה • אל"ם (במיל") שאול נגר
45	ביקור משפחות עוטף עזה ביד לשריון בתקופת מבצע "עופרת יצוקה" • נחמה ברכוכבא (בריל)
46	עוצמת הצבא - בתמרונ הקרקעי • אל"ם אמיר אשל
48	פלס"ר 401 במבצע "עופרת יצוקה" • תא"ל (במיל") איתן קינן-קאולי
50	תמונות ממבצע "עופרת יצוקה"
51	אין חדש תחת השמש

המערכת

צילום משלב ההיערכות למבצע הקרקעי. צילומים: סא"ל (במיל") ד"ר אלדד אורון

- העורך הראשי: אל"ם (במיל") שאול נגר
- חברי המערכת: תא"ל (במיל") יצחק רבין
- תא"ל (במיל") איתן קינן-קאולי
- נחמה ברכוכבא (בריל)
- תא"ל (במיל") מנשה (מש) גולדבלט
- שולי ספיר-נבו
- אל"ם אמיר אשל
- אל"ם (במיל") בני מיכלסון
- דבורי בורגר
- סא"ל (במיל") דוד כספי
- סא"ל ארז לברין
- סא"ל (במיל") מיכאל מס
- רס"ן ערן פלג
- מזכירת המערכת: חופית פריימוביץ
- המפיק וסגן העורך: יוסי פרנקל
- עיצוב: סטודיו log שפיים

המען למכתבים: עמותת יד לשריון, ת"ד 745 לוד 71106
 כתובת העמותה: עמותת יד לשריון, לטרון, ד"נ שמשון 99762
 טל': 08-9255186; פקס': 08-9255268
 מזכירת המערכת בבית השריון בת"א (בימים א', ג', ה'):
 טל': 03-6310695; פקס': 03-7306359
 דואר אלקטרוני: info@yadlashiryon.com • res@yadlashiryon.com

אתר השריון החדש באינטרנט: www.yadlashiryon.com

דבר יו"ר העמותה איגרת לחבר,

שימוש בפנסים בלילה ובדגלים ביום. ידוע המקרה של טנקים מצריים במלחמת ששת הימים, שבמהלך לחימת לילה השתלבו (שלא מידיעתם) בטור של שריון ישראלי, ולאחר חשד של אחד המפקדים ניתנה הוראה בקשר לטנקים שלנו להפעיל זרקורים לזיהוי וכך התגלו הטנקים המצריים שחוסלו מטווח קרוב.

- נקודת זכות חשובה במבצע זה היה האימון הייעודי לקראת הלחימה ובתנאי דימוי טובים, שנעשה זמן קצר לפני כן, וזאת לאחר שגם הכוחות הסדירים וגם כוחות המילואים שבו להתאמן באופן תדיר לאחר מלחמת לבנון השנייה. בתוך כך בלטה העובדה שהפיקוד שתכנן את המבצע העריך נכונה את לוח הזמנים והשלבים השונים והוכחה שליטה טובה ומיומנת של כל דרגי הפיקוד במשך כל הלחימה לכל שלביה.
- הפיקוד בכל הרמות ערך תחקירים והפקת לקחים יומית ועדכן הוראות והנחיות לכוחות, ובתוך כך הושם דגש רב על הימנעות ככל האפשר מפגיעה באזרחים. מספר הנפגעים האזרחים אמנם היה גדול, אך בהתחשב בכמות האש שהופעלה ועוצמתה, בצפיפות השטח ובצמידות הקשה של אזרחים בלתי מעורבים (אולי גם מאונס) לאנשי החמאס – היה קשה מאוד להקטין את מספר הנפגעים האזרחים. חשוב לציין כי בפעולות דומות של צבאות זרים המספר היחסי של הנפגעים האזרחים היה גדול פי כמה. גם מבחינה זו עשו מפקדי צה"ל ככל יכולתם והם ראויים לכל שבח.
- לראשונה בקנה מידה גדול נעשה שימוש באמצעי פיקוד ושליטה רשתית המאפשרים שילוב רב-חילי ורב-זרועי בזמן אמת.
- צה"ל השתמש באש באמצעים ובטכניקות שונות כדי להמעיט את מספר הנפגעים מקרב הלוחמים. בהתחשב בזירת הלחימה הנוכחית של ריבוי מלכודים ומטענים זה היה לא רק כורח אלא גם צעד מוצדק.
- התחושה לאחר המבצע היא שצה"ל חזר לעצמו כצבא מאומן ומיומן והדבר גורם לתחושה של ביטחון וסיפוק. אנו כלוחמי העבר, חברי עמותת יד לשריון, מביעים הערכתנו העמוקה לרמטכ"ל רב-אלוף גבי אשכנזי, לאלוף פיקוד הדרום, למפקדי זרועות צה"ל, למפקד זרוע היבשה, לקצין השריון הראשי, למפקדי יחידות השריון ולכל הלוחמים והמפקדים ביחידות השונות שנטלו חלק במבצע ומצדיעים להם.
- תושבי הישובים בעוטף עזה, שחיו תחת אש הטרור שנים, וכל אותם ישובים שסבלו בתקופת המבצע ממטחי טילים ומאש מרגמות – עבורם זו הייתה מלחמה. עמידתם האיתנה והגיבוי שנתנו למערכת היבטחון וצה"ל ראויים לכל שבח ויש להם חלק חשוב בניצחון.

בברכה,

אלוף (במיל') חיים ארז
יו"ר עמותת "יד לשריון"

מבצע "עופרת יצוקה" היה מבצע מורכב ביותר. השתתפו בו כל זרועות צה"ל וכל החילות. הוטלו על הכוחות משימות מורכבות ביותר בשטח בנוי בצפיפות, רוי מכשולים, מנהרות, מטענים ובתים ממולכדים. החמאס היה אויב חמקמק שנמנע מהתמודדות ישירה וניסה לפגוע בחיילי צה"ל מרחוק או ממארב. צה"ל עשה את כל מה שביכולתו כדי להימנע מפגיעה באוכלוסייה לא מעורבת, ולעיתים שילם על כך בנפגעים.

ליחידות השריון היה חלק מרכזי בקרבות ובהישגים לאורך כל המבצע. צה"ל השיג את כל המטרות שהוטלו עליו, פגע קשות בלוחמי החמאס, השמיד את מפקדותיו וחלק גדול ממצבורי החימוש שלו, ונקווה שפגע גם ברצון שלו להילחם פעם נוספת עם צה"ל.

מפקדי צה"ל והלוחמים שלקחו חלק במבצע ראויים לכל שבח על המקצועיות, הדוגמה האישית, האומץ, והחתימה למגע וגילו במהלך הקרבות. רמת הפיקוד בכל הרמות, שיתוף הפעולה והתיאום בין מרכיבי הכוח השונים שפעלו ביבשה, באוויר ובים היה מרשים ביותר, ובזכות אלה הושגו מטרות המבצע ובמספר נפגעים קטן.

"מבצע עופרת יצוקה" היה לחימה מול ארגון טרור עם מאפיינים מיוחדים לסוג לחימה זה ולסוגים של אמצעי הלחימה שהיו ברשותם. צה"ל התאמן והיה מוכן היטב למבצע זה. הניסיון שרכש צה"ל במבצע זה יאפשר לו להפיק לקחים ולהתכונן גם למלחמה "קונוונציונלית" – מלחמה נגד צבא או מספר צבאות במספר חזיתות, הנערכת בהיקף כוחות גדול בהרבה, כי זה התרחיש שצריך לשמש מבחן עליון ואליו צריך להתכונן.

המבצע שיפר את היחס וההערכה של אזרחי המדינה למנהיגות הצבאית והביטחונית. זהו חלק בלתי נפרד מהישגי המבצע.

- המבצע שיפר את ההערכה של החיילים למפקדיהם בכל הרמות, על בסיס ניהול מוצלח של המלחמה ונוכחות המפקדים בשטח עם הלוחמים. הנוכחות בשטח הגבירה את הביטחון של החיילים במפקדיהם והקלה על קבלת החלטות בכל הדרגים. לדוגמה האישית בנושא זה חשיבות רבה בכל שדרת הפיקוד עד וכולל הרמטכ"ל שסייר בשטחי הלחימה בזמן אמת.

- המעורבות של השריון ושיתוף הפעולה איתו גם בלחימה בטרור ובשטח בנוי בצפיפות הם כורח. על בסיס הניסיון שנרכש במבצע זה יופקו לקחים שישפיעו על שיפור שיתוף הפעולה שבין השריון והחי"ר, שיביא להמשך שיפור ופיתוח טכניקות הלחימה ואמל"ח חדש.

- בשילוב של כוחות שריון בלחימה נגד טרור יש סיכוי רב יותר להעצים את הפגיעות באויב מצד אחד, ולהמעיט את הפגיעות כוחותינו.

- הירי הדו-צדדי בין שני כוחות השותפים לפעילות אירע כמעט בכל לחימה בעבר. כיום קיימים אמצעים טכנולוגיים מתקדמים יותר המיועדים להקטנת הסיכוי לטעות בזיהוי וליריעל כוחותינו, אך אין לסמוך רק עליהם. יש לחזור וללמוד ולתרגל טכניקות מן העבר, היכולות לשמש גיבוי ולפעמים דרך בלעדית לזיהוי, כגון

זכו קשנר מפקדים וחילים,

תחומים רבים שהם יותר רלוונטיים לעניין. בתוך כך פעילות חיל וטנקים בשטח הבנוי, הקרב הממוכן, הפשיטה המשורינית, הפעלת האש בדגש על תמיכת האוויר את התמרון ועוד. לתפיסתי כקשנר בלט במהלך המבצע ובשיעור קומה חלקם של הטנקים וגדודי השריון במסגרת הצח"מים השונים ואפשר לומר בביטחון רב כי השאלה על מיקומו של הטנק בתמרון ובסביבה מורכבת ובשטח הבנוי הובהרה מעל לכל ספק כחיונית וחסרת תחליף. אף שלא סיימנו את מהלך הסיכומים והתחקירים נראה כי חלק ניכר ממספר המחבלים ההרוגים נזקף לזכות הטנקים ופועלם. אמירה זו מקבלת גיבוי עמוק בהתייחסות מפקדי חטיבות החי"ר ברמות השונות, בדגש על המג"דים, באשר להבנה כי הסד"כ המשוריין חיוני במאפייני המתאר ולמול האתגרים של האיזמים האיסימטרים בזירות השונות.

השלמת הלמידה לצד ההצטיינות במערכות גילוי והגנה תמקם את החטיבות המשורינות בחוד החנית מול אתגרים אלה וכמובילי הקרב הממוכן.

לסיום ברצוני לברך את חיילי צה"ל כולם ואת לוחמי השריון ומפקדיהם בפרט על המקצועיות והנחישות להשגת הביטחון לישובי הדרום.

בשם החיל, מפקדיו וחייליו אני רוצה ממקום זה לחבק חיבוק עמוק את המשפחות השכולות ואת פצועינו ולייחל לחדשות טובות באשר לחזרתו של גלעד שליט, לוחם חטיבה 188, במהרה בימינו אמן.

תא"ל אגאי יחזקאל,
קצין השריון הראשי

מבצע "עופרת יצוקה" הסתיים לפני זמן קצר. ראשי העמותה ואנוכי סברנו כי ראוי לו לאירוע ייחודי שנכבדו בתייעוד נפרד ובזמנים הסמוכים ככל שניתן למבצע. צה"ל נערך והתכונן למבצע בתהליך מרשים של תכנון אופרטיבי, אימונים לשיפור הכשירויות למתאר שלפנינו, איסוף מידע ולימוד האויב, ארגון הציוד והעמקת הפקת לקחי מלחמת לבנון השנייה.

היום, ימים לא רבים לאחר המבצע אפשר לומר בצניעות הראויה כי המשימה הושגה. דומה כי זמן רב לא חשנו באווירת התרוממות רוח, נחישות ולכידות כפי שהייתה במהלך המבצע, ואשר מקורה נעוץ בתחושת הביטחון שצה"ל מנצח. מביקוריי בבתי החולים ואצל המשפחות השכולות חשתי כרבים מעמיתיי את עוצמת הגיבוי והחיבוק החם של עם ישראל במיטבו שהיו רוח גבית משמעותית לכוחות הלוחמים.

נדמה שמבצע 'עופרת יצוקה' מהווה מודל לצורך לפעול במבצעים צבאיים רחבי היקף מול אויב איסימטרי, הממצה את יתרונות העוצמה המדינתית שלנו ונמנע מהחיכוך נמוך-עצימות המועדף על ארגונים אלו בצורה מתמשכת. רעיון זה שזרענו נבטו במלחמת לבנון השנייה, מתאפיין בשינוי מוחלט בכללי המשחק, לצד הצבת תג מחיר חמור ליריב החורג מהכללים ה"מקובלים", ומסתמן כמודל הראוי ללמידה מעמיקה גם ביחס לזירות האחרות של צה"ל.

כצבא מקצועי עלינו להשלים הליך מהיר של הפקת לקחים ברמות השונות, ובעיקר ברמה הטקטית בדגש על הלחימה המשולבת במרחבים העירוניים. ברי היום כי לצד הזהירות הרבה באשר להשלכה והקשית לקחים בין הזירות השונות, קיימים

המכון לחקר לוחמת יבשה החל פעילותו בימים אלה

המכון לחקר לוחמת יבשה מהווה מסגרת לפעילות קבועה ורצופה בלימוד ופיתוח נושאים הקשורים ללחימה ביבשה, בהווה ובעתיד, בדגש על צה"ל והמזרח התיכון.

להצטרפות ונטילת חלק בפעילות המכון או ללמוד אודותיו
כתובת דואר אלקטרוני: bama@yadlashiryon.com • טלפון: 08-9784309

השריון במבצע "עופרת יצוקה"

אל"ם (במיל") בני מיכלסון

רקע - גיאוגרפיה

רצועת עזה הינה חבל ארץ בן 360 קמ"ר לחופו של הים התיכון מרפיח ועד נתיב העשרה. הרצועה גובלת בים התיכון בצפון-מערב לאורך חוף של 40 ק"מ, במצרים (חצי האי סיני) במערב עם גבול באורך 11 ק"מ, ועם מדינת ישראל בצפון, במזרח ובדרום לאורך גבול של 51 ק"מ. זהו שטח מישורי ברובו עם מספר גבעות נמוכות מדרום לעיר עזה. גבולות הרצועה כפי שמוכרים כיום נקבעו בהסכמי שביתת הנשק בין ישראל למצרים בשנת 1949 ואין להם שום הכרה משפטית כגבול בינלאומי. ברצועת עזה חיים כ-1.35 מיליון תושבים ב-15 ערים, עיירות ויישובים כפריים

תפילה בטרם קרב

שעברו את סיני לכאן ולכאן עברו דרך מבוא רפיח. המעוז הראשי שבתוכו הוא העיר עזה, שמן המאה ה-15 לפני הספירה ואילך משמשת בתפקיד כפול, כמבצר עיקרי להגנת המבוא וכבסיס מוצק לארגון המסעות בדרך סיני אל עבר מצרים.

במשך כ-400 שנה (עד מלחמת העולם הראשונה) היה האזור נפה (סנג'ק) באימפריה העות'מנית בפלך דמשק. לאחר מכן היווה חלק מהמנדט הבריטי במשך 20 שנה.²

בהתאם להחלטת החלוקה של עצרת האו"ם (החלטה מספר 181) מנובמבר 1947 נועד אזור זה להיות חלק מהמדינה הערבית. במרחב זה היה רק ישוב עברי אחד – כפר דרום שהוקם ב-1946. הישוב עמד בהתנכלויות של הערבים המקומיים ולאחר מכן גם בהתקפות של הצבא המצרי שפלש לתחומי ישראל. במלחמת העצמאות, בבוקר ה-8 ביולי 1948, פונה היישוב.

במהלך מלחמת העצמאות ניצל הצבא המצרי את מרחב רצועת עזה במתקפתו לעבר תל אביב וצה"ל הצליח בקושי רב לעצור אותו בגשר "עד הלום" בפאתי אשדוד. בסוף 1948 ותחילת 1949 נערכו שני מבצעים עיקריים כנגד הצבא המצרי בדרום הארץ, מבצע "יואב" ומבצע "חורב". שני המבצעים ריתקו כוחות מצריים לאורך מישור החוף והסיחו את דעתם מן המאמצים העיקריים של כוחות צה"ל בגזרות אחרות. כוחות צה"ל אף כבשו במבצע "חורב" חלקים ממישור החוף הדרומי ואת צפון סיני וניתקו את הכוחות המצריים (כ-2 חטיבות) שהיו מוקפות במרחב עזה-רפיח. ניתוק וכיתור זה הביאו את כניעת המצרים וכפו עליהם ישיבה לשולחן הדיונים ברודוס. ב-24 בפברואר 1949 נחתם הסכם שביתת הנשק עם מצרים ובהתאם לו נקבעו גבולות רצועת עזה המוכרים לנו כיום. בעקבות כך הרצועה עברה לשליטת המצרים ואילו ישראל **נסוגה בפעם הראשונה** ממרחב רצועת עזה וצפון סיני.

מצרים (שלא כמו ירדן) לא סיפחה את רצועת עזה לשטחה הריבוני לאחר מלחמת העצמאות. הרצועה נשארה

וב-8 מחנות פליטים גדולים.¹

בשנת 2005, לאחר 38 שנות שליטה ברצועה (בעקבות מלחמת ששת הימים), החליטה מדינת ישראל לסגת בפעם הרביעית מרצועת עזה באופן חד-צדדי. כוחות צה"ל יצאו סופית מרצועת עזה בסיום ההתנתקות ב-12 בספטמבר 2005, לאחר שכבר בשנת 1994 התפנה צה"ל מכ-80% משטח הרצועה, בעקבות הסכמי אוסלו ו"עזה ויריחו תחילה".

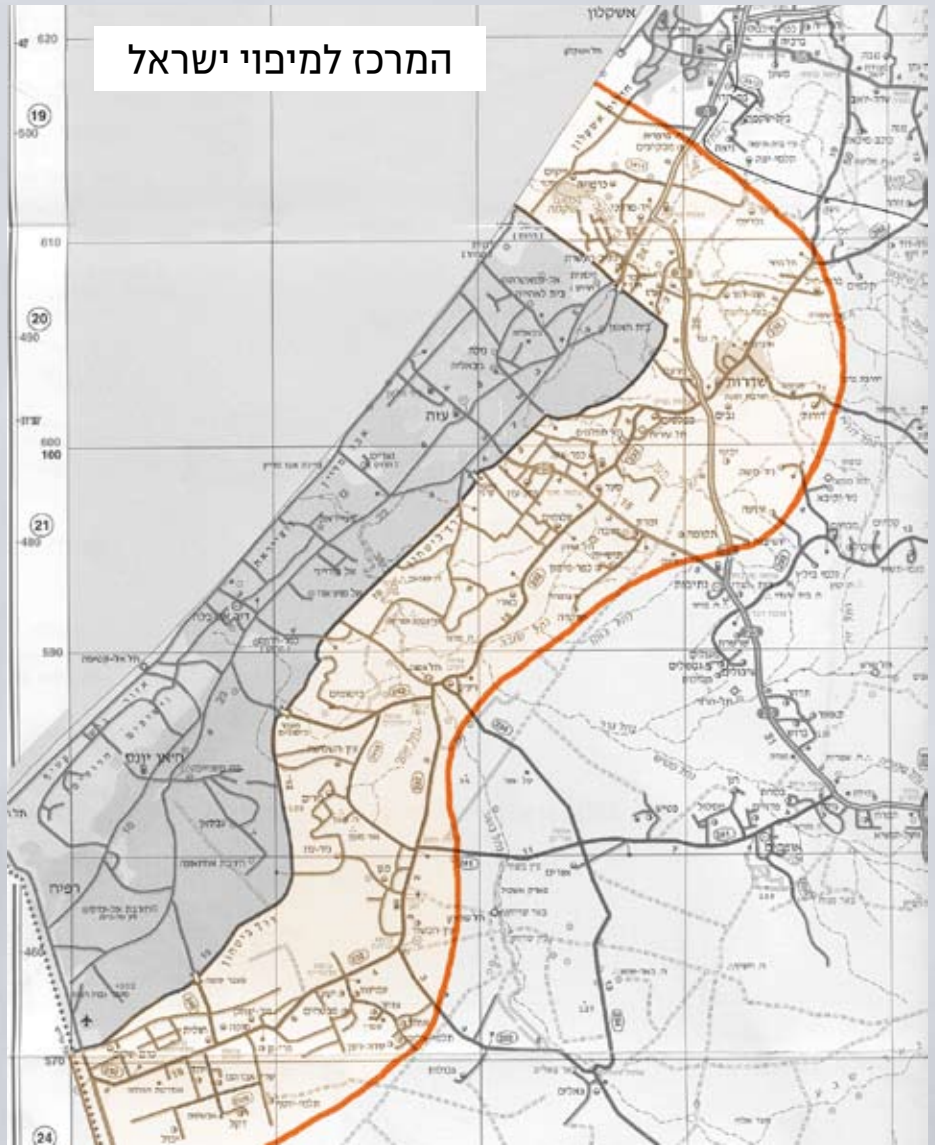
מבוא היסטורי

רצועת החוף הצרה שבין הים ובין חולות חלוצה נקראת מבוא רפיח. מבוא זה שימש כעורק הקשר העיקרי בין ארץ ישראל למצרים, ובו עוברת "דרך הים" עד אל-עריש ועד פלוסיון – פרמה, השער לדלתה של הנילוס. חשיבותו המכרעת של ציר זה נובעת ממקורות המים שבו, היחידים שיכולים לספק את הצרכים של גייסות סדירים לאורכו. משום כך, תחנות הדרך אשר שימשו את פרעה סתי הראשון במסעו דרך סיני (1305 לפני הספירה), המתוארות על גבי התבליט בכרנך שבמצרים, הן תחנות הדרך של נפוליון ב-1799, של הבריטים ב-1916, של המצרים ב-1948 ושל צה"ל ב-1956 ו-1967.

הרוב המכריע של מאות מסעי המלחמה

המרכז למיפוי ישראל

מפת רצועת עזה וסביבתה

לממדים שהפרו באופן משמעותי את הרגיעה. מצב זה השתנה בסוף 1987. בנובמבר אותה שנה ערך שירות הביטחון הכללי גל מעצרים במחנה הפליטים ג'בליה ובעקבותיו השתרר מתח רב במחנה. ביום 8 בדצמבר 1978 אירעה תאונת דרכים בין משאית ישראלית לרכב פלסטיני וכתוצאה ממנה נהרגו ארבעה מתושבי מחנה הפליטים ואחדים נפצעו. תאונה זו הביאה לשורת התפרצויות אלימות ברצועה וסימנה את **תחילתה של "האינתיפאדה"** – התקוממות עממית של הפלסטינים, כדי להביא לנסיגה ישראלית מהשטחים. מהפרות סדר וידוי אבנים בתחילתה הסלימה הפעילות לשימוש בנשק, שהפך למאפיין העיקרי של הפעילות הפלסטינית.

צה"ל נערך לטפל במצב ולהחזיר את הסדר על כנו. מערך צה"ל באזור תוגבר והוקמה מפקדת אוגדה, פותחו אמצעים ותורת לחימה מותאמים לאירועים. פעילות צה"ל הניבה תוצאות שהורגשו בוועידת מדריד ב-1992, כאשר פסקו מרבית גילויי האלימות ואש"ף היה בשפל המדרגה עקב תמיכתו בסדאם חוסיין ב"מלחמת המפרץ" וכישלון האינתיפאדה.

חתימת "הסכם אוסלו" (13 בספטמבר 1993) הפכה את הקערה על פיה ואש"ף הורם מהשפל שבו נמצא וניתן לו מעמד שמעולם לא היה לו בעבר, כולל שליטה על מרבית אוכלוסיית שטחי יהודה, שומרון ורצועת עזה. בפעילות הפלסטינית החבלנית הובחנו סימני דעיכה לקראת שנת 1995, אולם בהמשך היא החלה פועלת **בתמיכה ונחסות הרשות הפלסטינאית**.

ב-18 מאי 1994 – **השלים צה"ל את יציאתו מרצועת עזה (בפעם השלישית)**, כחלק מהסכם "עזה ויריחו תחילה", והעביר את האחריות הביטחונית לפלסטינים.

ב-29 בספטמבר 2000 פרצו אירועי "גאות ושפל" והתחיל ניסיון מזוין של הפלסטינים להשיג את מטרותיהם בכוח הזרוע. מאז הפכה רצועת עזה לזירת לחימה עיקרית כאשר הצד הפלסטיני מפעיל את מרב המשאבים והאמצעים העומדים לרשותו, ובכלל זה מטולי רקטות ומטולי נ"ט כדי לפגוע בכוחות הביטחון ובאזרחים ישראלים בתוך רצועת עזה ומחוצה לה.

החל משנת 1967 ועד 12 בספטמבר 2005 נהרגו ברצועת עזה 87 אזרחים ישראלים ו-179 חיילי צה"ל ואנשי כוחות הביטחון, ונפצעו 1074 אזרחים ו-3777 חיילים ואנשי כוחות הביטחון. **מתוכם נהרגו במהלך אירועי "גאות ושפל" 43 אזרחים ו-97 אנשי כוחות הביטחון ונפצעו 749 אזרחים ו-668 אנשי כוחות הביטחון**.⁴

האסטרטגיה הפלסטינאית לאחר נסיגת 2005 (הרביעית)

רצועת עזה הפכה דגם ל"שחרור" כל אדמות פלסטין כולל ירושלים.

- לצורך כך נוצלה רצועת עזה כשטח היערכות לכוחות ולצבירת אמצעי לחימה להמשך המערכה.

הימים דרשה מצרים את פינויו של כוח האו"ם, והוא התפנה ב-19 במאי 1967. במלחמת ששת הימים חזר צה"ל אל הרצועה וקרבות עזים התנהלו באזור רפיח, חאן-יונס ועזה. לאחר הכיבוש הונהג ברצועה ממשל צבאי. עובדה זו היוותה שינוי גיאופוליטי משמעותי שהשפיע באופן מכריע על תהליכים פוליטיים, חברתיים וכלכליים בקרב האוכלוסייה הפלסטינאית ברצועה שמנתה באותה עת כ-350 אלף תושבים.

ארגוני המחבלים התבססו ברצועת עזה וביצעו פיגועים שמאפייניהם היו השלכת רימונים, ירי מטווח קצר, מיקוש וחבלה. פיגועים אלה הלכו והתרבו והגיעו לשיאם בהשלכת רימון לעבר רכב ישראלי, ובו נהרגו שני ילדים ואימם נפצעה (2 בינואר 1971). פיקוד הדרום מיקד את פעילותו ברצועה, ריכז כוחות ופתח בפעילות אינטנסיבית נגד המחבלים. מאמץ זה נשא פרי ועד מארס 1972 הושגה רגיעה ברצועה.

בשנים הבאות שררה רגיעה יחסית ברצועה, היו אמנם התפרעויות לעיתים אך אלו לא הגיעו

שטח כבוש, והמצרים החילו עליה ממשל צבאי. תושבי הרצועה (שלא כמו תושבי יהודה ושומרון), היו לחסרי נתינות.

בעת מלחמת סיני נכבשה רצועת עזה על ידי צה"ל (בראשית נובמבר 1956) והונהג בה ממשל צבאי. לאחר לחץ בינלאומי **נסוגה ישראל מסיני ולאחר מכן (בשנית) גם מרצועת עזה**, שפינויה הושלם ב-6 במארס 1957. המצרים חזרו לרצועה והנהיגו בה ממשל צבאי כמקודם. כוח חירום של האו"ם (שהוקם בהתאם להחלטה של עצרת האו"ם מיום 4 בנובמבר 1956) נפרס לאורך גבול הרצועה, מצדו המצרי של הגבול.

עד מלחמת ששת הימים (במשך 19 שנים) היו לישראל 319 נפגעים בעימותים עם המסתננים, עם הצבא המצרי ובפעולות התגמול, כ-80 אחוזים מהם בתקופת שבע השנים שבין מלחמת העצמאות למלחמת סיני, מתוכם 61 הרוגים (25 חיילים ו-36 אזרחים) ועוד 258 פצועים (124 חיילים ו-134 אזרחים).³ בתקופת המתיחות שלפני מלחמת ששת

המנגנונים של הרשות הפלסטינית (כולל ציוד האזנה וקשר), והדבר שימש כ"מכפיל כוח" בידי חמאס בתחום זה.⁵

הברחות אמל"ח ובניין הכוח

המשימה שהציבה לעצמה חמאס לאחר ההשתלטות על הרצועה הייתה לשמר את שלטונה שם, ולהרחיבו בעתיד אל כל שטחי "הרשות", קרי גם ביהודה ושומרון, כפי שטענו דוברי התנועה ובכיריה גם בפומבי ("לא ירחק היום שבו חמאס תשתלט על הגדה כפי שעשתה ברצועה"). מול ישראל חתרו מחבלי החמאס לשדרוג מתמיד של יכולתם הצבאית, להתעצמות ולבניין הכוח, וזאת לא רק כדי להתמודד עם כניסה אפשרית של כוחות צה"ל לרצועה, אלא גם לשם שימור האפשרות למימוש ביצוע פיגועי טרור.

למימוש יעדיו ניצל ארגון המרצחים את העובדה כי הוא שלט בלעדית בקו הגבול עם מצרים. וכך באמצעות מערכת מנהרות שנחפרו במקום או באמצעות פריצת הגבול (כפי שאירע בינואר 2008) נוצל תוֹך זה להברחות אמל"ח, בעיקר אמל"ח תקני איכות, כגון רקטות "הגראד" שנורו לעבר אשקלון (כ-30 רקטות ברבעון הראשון של 2008) להוצאת פעילים לאימונים ולהכשרות בחו"ל, בעיקר בסוריה ובאיראן, ולכניסת מומחי לחימה, מאמנים ו"מהנדסים", וכן לשובם לרצועה של בוגרי הכשרות צבאיות, שסיימו את אימוניהם בחו"ל.

עיקר המאמץ להברחות אמל"ח התמקד בהכנסת אלפי קילוגרמים של חומר נפץ, ששימש לייצור רקטות ומטענים, אמל"ח תקני כדוגמת רקטות "הגראד" ששוגרו לעבר אשקלון (ב-14 מאי 2008 פגעה רקטה כזו בקניון באשקלון וגרמה לפציעתם של 30 ישראלים) ולעבר נתביבות, וכן מאות פצצות ומטולים נ"ט ששימשו ללחימה גנד כוחות צה"ל במעטפת הרצועה ונועדו לקרב ההגנה בעת התקפה צה"לית משוריינת על הרצועה.

"התעשייה הצבאית"

לצד המאמץ להתעצמות באמצעות הברחות אמל"ח תקני לרצועה, פעלו המחבלים גם לפתוח "התעשייה הצבאית" שלהם, בדגש על שדרוג הרקטות מייצור עצמי, כדי להאריך את טווח המעוף שלהן, לשפר את הדיוק ואת עוצמת הפגיעה ולהגדיל את אורך "חיי המדף" (כדי לאפשר צבירת מלאי גדול).

ערב מבצע "עופרת יצוקה" היו בידי חמאס רקטות "קסאם" מייצור עצמי לטווחים קצרים (2.5-6 ק"מ) ובינוני (8-9 ק"מ) וכן "קסאם" משופר לטווח ארוך (12-13 ק"מ). במחצית השנייה של 2007, שוגרו לעבר העיר אשקלון רקטות משופרות שהשיגו טווח זה. במערך הייצור של חמאס הגדילו את הטווח ל-18-20 ק"מ ואף מעבר לכך, כדי להגדיל את האיום הרקטי על דרום הארץ.

מאמץ שדרוג היכולת (כמו גם מאמץ ההברחות להכנסת נשק תקני לרצועה) לא פסח גם על ארגוני הטרור האחרים הפועלים ברצועה.

- היה קשה למחבלים לרכז כוחות ואמצעים משמעותיים ברצועת עזה כאשר ישראל שלטה במעברים, בתחום האווירי ובתוֹך הימי, לכן הם שאפו (וממשיכים לשאוף) לריבונות מלאה ושליטה פלסטינאית מוחלטת בכל התחומים.
- בעתיד מתכוון השלטון בעזה להביא לשטח הרצועה (שהיא כבר כיום אחד המקומות הצפופים ביותר והעניים ביותר בעולם) מאות אלפי פליטים פלסטינאים מירדן ולבנון, כולל המיליציות החמושות שבקרבם, כמקפצה לפיתוח המערכה והמשכה נגד ישראל.
- פיתוח מוקדי פעילות חבלנית עוינת ביהודה ושומרון שבה יש "לגיטימציה" להמשיך ב"התנגדות לכיבוש".
- כל פעולה ישראלית כנגד פעילות חבלנית עוינת ביהודה ושומרון (כדוגמת סיכול ממוקד) נענה בירי רקטות מרצועת עזה ובכך נוצר כביכול מאזן אימה שאמור היה להגביל את יכולת המענה של צה"ל.
- אזור רצועת עזה שימש לבניין הכוח להמשך המערכה ובכלל זה בניין יכולת רקטית משמעותית שמאיימת על מרכזי האוכלוסייה של מדינת ישראל, לפי דגם ה"חיזבאללה" בגבול הצפון.
- ברצועת עזה הוקם כוח צבאי שהייתה לו הן יכולת הסתננות וביצוע פיגועי חבלה בתוך שטח מדינת ישראל והן אזור בסיס לירי רקטות לטווחים שונים לעבר מדינת ישראל. כמו כן יכולת הבריה פעילים ואמצעי לחימה, שרוכזו ברצועת עזה, ששטחי יהודה ושומרון.
- מימוש אסטרטגיה זו מחייב נמל ימי גדול ומשוכלל שיוכל לקלוט משלוחי נשק כדוגמת הספינה "קארין A", נמל תעופה מפותח ומודרני ששימש להעברת אנשים ונשק בדרך האווירי וכן שליטה על מעברי הגבול.

"הקמת צבא חמאס"

חופש הפעולה המוחלט שתנועת החמאס זכתה בו בעקבות השתלטותה על הרצועה ב-16 יוני 2007, נוצל על ידה לביסוס עצמה כגורם ריבוני "מדינתי למחצה", בין היתר על ידי הקמת מערכת ביטחון חדשה שבה שולבו פעילי הזרוע הצבאית שלה. מערכת זו שודרגה מרמה של מנגנוני ביטחון אזרחיים לכדי מסגרת צבאית מסודרת, בעלת מבנה היררכי צבאי טיפוסי (6 חטיבות המורכבות מגדודים, פלוגות ומחלקות). עוד הוקמו יחידות ייעודיות, כגון "משמר החופים", והתקיימו שגרת אימונים והכשרות בתחומי הלחימה השונים (לרבות אימון מתקדם ללוחם, הסתערות וכיבוש מוצב, ירי צליפה וכד') ומשימות "ביטחון שוטף". נוכח הקמת המסגרות הצבאיות שידרגה חמאס גם את יכולותיה בתחום איסוף המודיעין וההתחקות אחר פעילות צה"ל בעוטף הרצועה. המידע שנאסף שימש להכוונת ירי ולביצוע פיגועים (צליפה, הפעלת מטענים ופיגועי הסתננות וחדירה), וגרם לאבדות בצד הישראלי. בעקבות ההשתלטות על הרצועה נפלו לידי החמאס אמל"ח, ציוד ומכשור שהיה בידי

הללו נהנים מ"הרוח הגבית" שסיפקה חמאס בתמיכתה בהמשך המאבק בישראל, ומהעובדה כי היא לא הטילה ריסונים עליהם בתחום זה.

הבולט מבין הארגונים הללו הוא ארגון "הג'יהאד האסלאמי", שהיה בתקופה האחרונה הארגון המוביל בהיקף הירי הרקטי שבוצע לעבר ישראל. הארגון שקד אף הוא על פיתוח יכולתו בתחום הרקטי, וכך, בפברואר 2008 הצליחה רקטה מייצור עצמי, ששוגרה מדרום הרצועה לכיוון נתביבות להשיג טווח מעוף של כ-18 ק"מ. דוברי "הג'יהאד האסלאמי" שקיבלו אחריות פומבית לכך, טענו כי טווח המעוף של הרקטה שהושג בשיגור זה היה למעלה מ-20 ק"מ.

מאז עליית חמאס לשלטון ועד למבצע "עופרת יצוקה" חל גידול במספר הפיגועים מהרצועה. מתחילת שנת 2005 שוגרו לעבר ישראל כ-5,700 רקטות ולמעלה מ-4,000 פצצות מרגמה (עד 11

הפלסטינים על עשרות הרוגים ועשרות פצועים. לצה"ל היו בעת ההיא 2 חיילים הרוגים ועוד מספר פצועים קל עד בינוני. אבו מאזן גינה את הפעולה ואמר שהיא "יותר גרועה מהשואה". בערב עלה מספר ההרוגים הפלסטינים ל-56 לאחר מספר תקיפות, שבאחת מהן השמיד חיל האוויר משאית ובה 160 רקטות. בפעולה נחשפו גם אמצעי לחימה בתוך מסגד. ב-2 במארס ירדה עצימות הפעולה. מטוסי חיל האוויר החרבו את לשכתו של איסמעיל הנייה, שלא שהה במבנה. במקביל, נמשך ירי הרקטות לעבר ישראל: באשקלון פגעה רקטת גראד ישירות בבית, ליד ביתו של אבי דיכטר, ובשדרות פגעו גם כן רקטות שגרמו לפצועים ונפגעי חרדה. ב-3 במארס יצאו כוחות צה"ל מהרצועה ובכך הסתיים חלקו הקרקעי של המבצע. במבצע נהרגו 106 פלסטינים, מהם 54 אזרחים.

התגברות ירי רקטות קסאם על שדרות ואשקלון, ולאחר שאדם אחד נהרג כתוצאה מפגיעת קסאם במכללת ספיר. ב-27 בפברואר 2008 ביצע צה"ל סיכול ממוקד ברכב מסחרי ובו 5 פעילי חמאס שחזרו מאימוני טרור באיראן. בתגובה לסיכול ירה החמאס למעלה מ-42 רקטות קסאם וגראד לעבר שדרות ואשקלון, שגרמו להרוג אחד במכללת ספיר, לפצועים ולהפסקת חשמל. בעקבות מטח הרקטות נכנסו ב-29 בפברואר חטיבת גבעתי מתוגברת בגדוד טנקים 74 מחטיבה 188 לפעולה קרקעית ברצועת עזה בשם **מבצע חורף חם**, ליד סג'עייה וג'בליה, כבשו מספר שכונות במערב עזה ומיגרו מספר רב של מחבלים פלסטינים. במבצע זה תקף חיל האוויר הישראלי יעדי חמאס ברצועת עזה.⁷ ביום הראשון של הפעולה, ב-1 במארס, דיווחו

בינואר 2009). שנת 2008 הייתה שנת שיא במתווה זה: למעלה מ-2000 רקטות ומעל 1,600 פצצות מרגמה נורו מהרצועה לעבר ישראל. לקראת סיום תקופת הרגיעה (19 יוני – 19 דצמבר 2008), וביתר שאת לאחר ההכרזה הרשמית על סיומה, חלה עלייה דרסטית במספר אירועי הירי אשר שב וטיפס לרמתו בתחילת השנה – מאות שיגורים מדי חודש, דבר שהוביל את ישראל למבצע "עופרת יצוקה", החל מ-27 דצמבר 2008. **מתחילת הרגיעה (19 ביוני 2008 ועד למבצע "עופרת יצוקה" 27 דצמבר 2008) שוגרו לעבר ישראל 361 רקטות ו-303 פצצות מרגמה.**⁶

מבצע "חורף חם"

המבצע נערך בשטחי רצועת עזה מיום 28 בפברואר 2008 עד במארס 2008 כתגובה על

אמל"ח לרצועה, משגרים וחוליות שיגור, פעילים כמושים, רכבי תשתית של חמאס וכן משרדי ממשל ומוסדות שלטון.⁸

בין האתרים שהותקפו הייתה גם האוניברסיטה האסלאמית בעזה, הנחשבת לאחד ממעוזי חמאס שם, כאתר שבו עסקו פעיליו בפיתוח וייצור אמצעי לחימה. הותקפו גם מסגדים שבהם אוחסנו אמצעי לחימה כגון רקטות, טילי גראד, ונשק נ"ט. מסגדים אלה שימשו כמרכזי טרור של הזרוע הצבאית של חמאס, בחלקם הוקמו חדרי מלחמה ואתרי שיגור לביצוע ירי רקטות לעבר ישראל.

בנוסף, בוצעה שורה של תקיפות על עשרות בתים של בכירי הפעילים בזרוע הצבאית של חמאס, המוכרים כמובילים של ירי הרקטות לעבר ישראל. בתיהם של אלה שימשו כמעבדות לייצור אמצעי לחימה ולאחסונם, ככלל זה כמויות גדולות של תחמושת, רקטות ומטענים.

למרות שחמאס ספג מהלומה משמעותית עם תחילת המבצע, הוא המשיך במהלך כל ימי תקיפת חיל האוויר בירי תלול מסלול לעבר ישראל, כאשר מדי יום נורו עשרות רקטות ועוד פצצות מרגמה רבות, ובכלל זה רקטות ארוכות טווח לעבר יעדים כמו באר שבע, קריית גת, יבנה ואשדוד. כתוצאה מכך נהרגו 4 בני אדם, 3 אזרחים וחייל אחד, ונפצעו 75 אזרחים.

בסה"כ נורו במהלך השלב האווירי ובמקביל, למעלה מ-350 רקטות לעבר ישראל, מתוכן כ-90

אזרחים. ב-18 בדצמבר 2008, עם תום תקופת ההודנה, החל ארגון החמאס במתקפה ארטילרית מתמשכת כנגד שדרות, אשקלון ויישובי עוטף עזה. מהלך זה הוביל, לאחר מספר ימים, לתחילתו של מבצע "עופרת יצוקה".

"עופרת יצוקה" - התקיפה אווירית

מבצע "עופרת יצוקה" שהחל ב-27 בדצמבר 2008 החל כתגובה ישראלית לירי תלול מסלול מסיבי שבוצע בידי החמאס וארגוני טרור נוספים מרצועת עזה לעבר ישראל. ירי זה התגבר בצורה דרמטית עם תום הרגיעה ב-19 בדצמבר ובמהלכו שוגרו למעלה מ-200 רקטות לעבר שדרות, אשקלון ונתיבות, שכתוצאה ממנו נפצעו 49 בני אדם.

המבצע הוגדר כמבצע פיקודי ונוהל על ידי אלוף פיקוד הדרום יואב גלנט ממפקדת הפיקוד בבאר-שבע. משמעות הדבר הייתה כי גורמים של חיל האוויר, המטכ"ל והשב"כ התמקמו במפקדת פיקוד הדרום ושולבו כצוותי מודיעין ותקיפה משותפים לצורך המבצע.

בשמונה הימים הראשונים של המבצע (מתחילת המבצע ועד 3 בינואר 2009) תקף חיל האוויר, על בסיס צוותי התקיפה המשולבים בפיקוד, למעלה מ-300 יעדים ברצועת עזה, ביניהם: מחנות אימונים ומפקדות, מתקנים צבאיים, מחסני אמל"ח ואתרי ייצור אמל"ח, מנהרות טרור, כולל מנהרות לכיוון מצרים שבאמצעותן בוצעו הברחות

הפלסטיניים אמנם ספגו אבדות קשות אך למרות זאת המשיכו במהלך המבצע לשגר רקטות גראד לעבר אשקלון. מטרת המבצע הייתה להרתיע את המחבלים מירי רקטות לעבר ישראל ויצירת משוואה של תגובה קשה על כל הרוג ישראלי. בפועל בחמאס לא ראו במבצע הפסד, למרות המחיר הקשה בהרוגים ופצועים, ובהמשך החודש נמשכה ההסלמה בפעולות הטרור נגד העורף של מדינת ישראל, ונגד מעברי הגבול עם רצועת עזה וכוחות צה"ל המגינים על ציר "הוברס".

בחמאס קיוו ליצור משוואה שפעולה גדולה בעזה תגרור ירי רקטות גראד תקניות לעבר ערים כמו אשקלון, נתיבות ואפילו אשדוד, הרחוקות יותר מעוטף עזה, ובכך להרתיע את ישראל מפני מבצע "חומת מגן 2" ברצועה. בפועל, הפעולה שביצעה צה"ל לא הייתה בהיקף ובסדר הגודל של "חומת מגן 2" וחמאס הפסיק את הירי לכיוון אשקלון אחרי יציאת כוחות צה"ל.

לאחר תום המבצע וכתוצאה ממנו, הוסכם על "הודנה" - הפסקת אש זמנית לחצי שנה בין ישראל לארגוני הטרור ברצועת עזה - שהחלה בחודש יוני 2008. במהלך רוב תקופת ההודנה נשמר השקט, פרט למספר מקרים בהם נורתה אש על ישראל מצד ארגונים קטנים ברצועה כדוגמת הג'יהאד האסלאמי. כמו כן, ב-4 בנובמבר, לפני תום הרגיעה, ישראל פעלה ברצועה על מנת להרוס מנהרה שהיה חשד שתשמש לחטיפת חייל. בפעולה זו נהרגו פעיל חמאס ומספר

הרקטות על עורף מדינת ישראל.

השיטה

לביצוע הפעולה הרכיבה האוגדה 4 צוותים חטיבתיים רבי-חילים על בסיס הכוחות שהועמדו תחת פיקודה. כך עבדה חטיבת הצנחנים עם גדוד 74 (מחטיבה 188), חטיבת גבעתי עם גדוד 9 מחטיבה 401, חטיבת גולני עם גדוד 71 (מחטיבה 188, שמאוחר יותר הוחלף על ידי גדוד 46 מחטיבה 401 ואח"כ ביחד), וחטיבת השריון 401 עם גדוד 52 שלה. בנוסף הוקצה גדוד טנקים מחטיבה 7 לחטיבת עזה הצפונית. הייתה זו התקפה מתמקדת ממזרח ומצפון כאשר חטיבת השריון הצטווה לבתק את רצועת עזה באזור נצרים ולנתק את חלקה הצפוני של הרצועה שבה פעלו חטיבות החי"ר. חטיבת הצנחנים 35 עם גדוד טנקים 74 תקפה מצפון לאורך ציר החוף, לעבר שכונת אל א-טנטרה ומחנה הפליטים שאטי, חטיבת גולני תקפה ממזרח לעבר בית להיה וסג'עיה וחטיבת גבעתי לעבר שכונת זייתון ועלי מונטר. חטיבה 401 לאחר ביתוק הרצועה הפנתה את התותחים שלה גם לעבר שכונת א-זרהה ותל-אל-הוואה.

הכוחות כולם, ממוכנים ומשוריינים

כוחות צה"ל שתקפו במבצע את רצועת עזה היו כולם למעשה ממוכנים ומשוריינים. בנוסף לכ-120 טנקים, מרביתם מדגמי "מרכבה" סימן

רקטות גראד, כ-50 מהן לטווח של 40 ק"מ. כן בוצע ירי של כ-140 פצצות מרגמה, מרביתן לעבר מטרות אזרחיות.

הפעולה הקרקעית המשוריינת

שלב המהלומה האווירית וירי הרקטות על ידי המחבלים היה שלב של היערכות והכנות עבור כוחות הקרקע בכלל וחיל השריון בפרט. שלב זה גם נוצל על ידי חיל המודיעין לעדכון הכוחות במודיעין על ידי האויב ובהכנת הגזרה לפעולה הקרקעית. לקראת פתיחת השלב של הלחימה ביבשה סיפק חיל המודיעין מידע עדכני ומאומת בדבר ביצורי החמאס, עשרות עמדות, מכשולים, מטענים ומלכודים שהוכנו על ידי האויב מבעוד מועד כדי לגבות מחיר דמים מכוח השריון שיתקוף קרקעית. מידע זה הגיע לכוחות בשטחי היערכות בזמן אמיתי ולפני תחילת ההתקפה.

הפעולה הקרקעית הוגדרה כפעולה אוגדתית ולאוגדת עזה, בפיקודו של תא"ל אייל אייזנברג, הוקצו 4 חטיבות לביצועה, 3 חטיבות חי"ר – הצנחנים, גולני וגבעתי וחטיבת שריון אחת – 401 בפיקודו של אל"ם יגאל סלוביק המצוידת בטנקי "מרכבה" סימן 4, המתקדמים ביותר בצה"ל (בנוסף לחטיבות המרחביות, הצפונית והדרומית, שהמשיכו באחריותן על הגנת גבול הרצועה בכל ימי המבצע). מטרת האוגדה הייתה לכבוש את מרחבי שיגור הרקטות בצפון רצועת עזה ולכתר את העיר עצמה כדי למנוע ככל האפשר את ירי

3 ו-4, השתתפו במבצע נגמ"שים כבדים להובלת החי"ר מדגם "אכזרית" ונגמ"שי הנדסה מסוג "פומה" (זאת בנוסף לדחפורי ד-9 משוריינים שלחשיבותם במבצע לא היה ערוך). גם נגמ"שי אם-113 נטלו חלק במבצע, הם ניידו כוחות חרמ"ש, צוותי אחזקה ופינוי, חברות פיקוד וחוליות טכניות בתפקידים שונים.

הגזרה המצומצמת שבה התנהל המבצע ומיעוט הכוח שנשל בו חלק אפשרו לצה"ל בכלל ולחיל השריון בפרט לרכז מאמץ ולתמוך בכוחות שחדרו לשטח בכל המעטה של הסיוע והשירותים שאפשר היה להקצות למבצע, כך שכל הטנקים שפעלו היו עם לוחות מיגון גחון כנגד מטעני גחון וטנקי המרכבה סימן 4 גם עם פלטות בזוקה משופרות.

כל הטנקים שהשתתפו במבצע נכנסו עם "בטן תחמושת" התואמת את הלחימה כנגד החמאס בעזה וכללו רק כחצי בטן תחמושת ומהסוגים המתאימים ללחימה זו. הייתה זו החלטה נבונה בהתבסס על כך שלאויב לא היו טנקים ויכולת הני"ט שלו הייתה לוקה בחסר. להרכב חסר זה היו גם שני יתרונות נוספים: ריקון הבטן התחתונה מפגזים ועל ידי כך הגברת ההירשדות של הטנק במקרה של עליה על מטעני גחון וכן יכולת נשיאת חי"ר או פינוי פצועים בבטן הטנק בעת הצורך.

לקחי מלחמת לבנון השנייה

תהליך הפקת הלקחים ממלחמת 2006 גרמה

לשינוי קיצוני במצבן של יחידות השריון בעת שנכנסו ללחימה במבצע "עופרת יצוקה" כלהלן:

- **ציוד הטנקים וזיודם:** למבצע זה נכנסו כל הטנקים עם מרגמות 60 מ"מ תקיניות עם ותחמושת תאורה, נפיץ ועשן מתאימה כשהצוותים מיומנים בהפעלתן, מדוכות עשן חמושות ופעילות ואף סוללות של מרגמות 81 מ"מ אורגניות (דגם ג') בנות 4 קנים, עם מגוון סוגי תחמושת בכל גודל.

- **אחדות הפיקוד ובהירות המשימה:** כל גודל טנקים צוות לחטיבה אחת בלבד (ועד סוף המבצע לא הועבר לעוצבה אחרת), וכן תכנון וביצוע את המשימה להשגת מטרה ברורה יחד עם עוצבת האם ללא שינויים ובלבול כמו ב-2006.

- **אימונים והכשרות:** לפני מלחמת לבנון השנייה היו גדודי טנקים שלא התאמנו 6 שנים! מאז המלחמה היא, כל גדוד השלים 3 מחזורי אימון גדודיים שלמים (אימון ובוחר צוות, מחלקה, פלוגה ותרגיל גדודי), חלקם גם צברו ניסיון מבצעי, כמו גדוד 74 שהשתתף במבצע "חורף חם" שנה קודם לכן.

- **יחידות אורגניות:** כל גדוד נכנס למבצע עם 2 פלוגות אורגניות (השלישית צמ"פ בבית הספר לשריון), פלוגת מפקדה מלאה, פלוגת חרמ"ש (במיל") ומחלקת סיור (במיל") ובסה"כ 25 טנקים.¹⁰

אחת התופעות המרשימות ביותר במבצע הייתה שיתוף הפעולה הבינ-חיילי במסגרת הצח"מים בין החי"ל, השריון וההנדסה. גדודי הטנקים השתלבו היטב במסגרת חטיבות החי"ר וכן גם כוחות החי"ר במסגרת חטיבת השריון 401. בהתאם למשימות וליעדים שנקבעו הורכבו צוותי קרב גדודיים ופלוגתיים (צק"פים) ברמות נמוכות יותר. שיתוף פעולה הדוק מסוג זה בין חי"ר שריון והנדסה היה אחד הלקחים של צה"ל שהופקו בדרך השלילה ממלחמות עבר. אולם כאן, באימונים ובהכנות למבצע, הצליח השריון להתערות היטב בתוך עוצבות החי"ר ולהפוך לנכס יקר ערך עבור חיילי הרגלים אף בתוך השטחים הבנויים שבהם יש לטנקים מגבלות רבות. השילוב הבינ-זרועי עם חיל האוויר היה אף הוא ברמה שלא הכרנו בעבר, כאשר מפקד גדוד שריון יכול לקבל לרשותו מזל"טים, מסק"רים ואף מטוסי קרב לסייע אוויר קרוב, בדיוק ובתזמון יוצאי דופן.¹¹

לכך ניתן להוסיף את העבודה המאומצת של חיל החימוש שהיווה מפיל כוח אמיתי ולא אפשר לטנק פגוע כלשהו, בלא הבדל מהו מקור התקלה או ההיפגעות מאש אויב, להעדר מפעולה ליותר מכמה שעות.

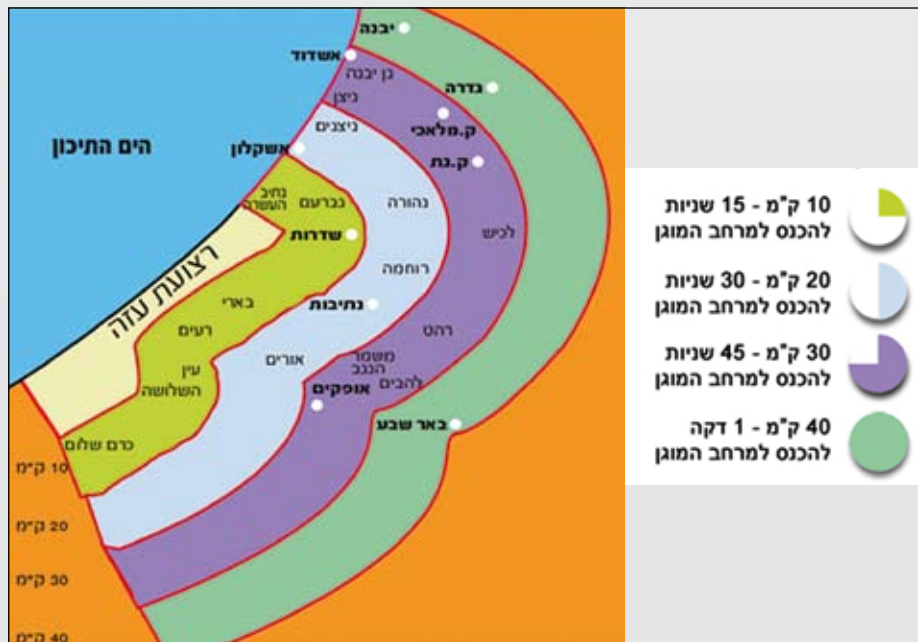
מרגע היתנתן הפקודה להתקפה הקרקעית במוצאי יום 3 בינואר עברו שעות ספורות בלבד עד שהגיעו כל הטנקים ליעדיהם. ביצורי המחבלים אוגפו ומכשוליהם נעקפו בהתאם למודיעין המקדים, ואילו ההכנה האווירית המקדימה יחד עם עוצמת האש האווירית

– הם המשיכו לפעול וללחום תוך הספקת חיפוי ומחסה לכוחות החי"ר והתגברות על מכשולים רבים וחירות מטענים צפופות. בכל הפעילות הזו, רק טנק אחד נחדר בעלותו על מטען וגם הוא הוחזר לכשירות וללחימה בתוך 18 שעות.¹³

הפעלת השריון במבצע – היבטי תו"ל (תורת הלחימה)

המבצע כלל התקפה על צפון הרצועה בלבד בהנחה ששם מרוכזים מרבית אזורי השיגור לעבר מדינת ישראל לצפונה ולמזרחה. הנחה נוספת הייתה שהירי (בעיקר ארוך הטווח) מתבצע משטחים פתוחים כיוון שהבניינים בתוך השטח הצפוף של העיר עזה יוצרים שטחים מתים ומקשים על ירי רקטות מתוך העיר. בהתבסס על שתי הנחות יסוד אלו, כבש צה"ל את מרבית השטחים הפתוחים מנצרים צפונה ומזרחה תוך

והשריונאית שהונחתה תוך כדי התקדמות על כל עמדה קיימת או חשודה ועל כל מכשול או ביצור – גרמה למרבית המחבלים (ששרדו) לברוח, תוך שהם משאירים מאחור את עמדות הנ"ט והצלפים על נשקן ואת זירות המטענים מיותמות. אותם מחבלים שהיו בשולי ההפצצות או שהחליטו בכל זאת להילחם, לא היוו יריב שקול מול ההתקפה הצה"לית המשולבת שהתקדמה לעומתם כמכבש אדיר, והם הודברו במהירות רבה ובקלות יחסית. בתוך 72 שעות הושלם כיבוש השטח שיועד לשלב א' והכוחות עברו להגנה. אולם גם בשלב ההגנה הם לא שקטו על שמריהם אלא ביצעו הגנה פעילה שכללה פשיטות וסיורים אלימים במגמה לא לאפשר לאויב להתארגן ולהיערך וכן כדי להביץ את המצב וללמוד כבר את השטח לקראת שלב ההתקפה הבא. במשך כל השלב הזה פיקדו מפקדי גדודי שריון על פלוגות חי"ר ומ"פים

מפת העורף וזמני ההתרעה כפי שפורסמה על ידי פיקוד העורף

המשך הידוק המצור על המרכז העירוני העזתי במגמה לגרום להפסקת הירי.

פעולה זו שהתבצעה במרחק קילומטרים ספורים מהגבול נמשכה כשבועיים בלא שתצליח להפסיק לגמרי את ירי הרקטות שהמשיך מדרום הרצועה ומגגות בתים וכיכרות או מרחובות רחבים בלב העירוני של עזה, אך הצליחה לשמר ירי זה על ממוצע של כ-20 רקטות ביום (לעומת מעל 50 בשבוע הראשון).

גורם יחסי הכוחות – במהלך מבצע זה פעל צה"ל ביחסי כוחות עדיפים באופן מדברי כאשר מול כל מחבל עמדה לפחות כתת חי"ר ישראלית המלווה בטנקים והנהיגת מעליונות מוחלטת מהים ומהאוויר.¹⁴ ההגעה למצב זה הייתה הישג חשוב במגמה לחסוך ככל האפשר באבידות לכוחותינו, אולם נראה כי עליונות זו ביחסי כוחות לא נוצלה לקיצור לוחות הזמנים לפעולות השונות

רגלים פיקדו על מחלקות טנקים בלא בעיות כמעט וכדבר שבשגרה.¹²

לאחר ימים מספר בהגנה הוכנסו כוחות מילואים לגזרת צפון הרצועה – היה זה הפעם צוות רב-חילי של אנשי מילואים מתוגבר בגדוד שריון במילואים (עם טנקי מרכבה סימן-3) שאפשר לצוות הרב-חילי של הצנחנים (הסדיר) להמשיך הלאה, תוך קיום לחץ רצוף על המחבלים הנסוגים אל תוך הלב העירוני של עזה המאוכלס בצפיפות. עם הכרזת צה"ל על הפסקת אש חד צדדית ניצבו כל הכוחות במקומות שבהם הצטוו לעצור.

לצה"ל היו במהלך כל ימי הלחימה 10 חיילים הרוגים מהם לוחם שריון אחד. מבחינת האבידות של השריון ברק"ם – הסתבר כי לטנקי ה"מרכבה" יש כושר הישרדות יוצא דופן, גם מטווחים קצרים ובשטח בנוי וצפוף, וכאשר נורו עליהם רקטות אר-פי-גי' רבות, פצצות מרגמה ונק"ל מסוגים שונים

על הקרקע ואין להשתחרר מהרושם שניתן משקל יתר לעוצמת האויב, וכי יכולות הלחימה של גדודי עז-אדין אל-קאסם הוערכו הרבה מעבר למידה.

גורם הזמן-ומרחב – לא קיבל את המשקל הראוי לו בשיקולי התכנון והיה צריך להתייחס אליו ביתר תשומת לב. שלושת השבועות של המבצע העמידו בסיכון יתר את הערים והישובים בעורף אשר סבלו יום-יום מירי הרקטות ובמשך השבועיים שהיו הכוחות בשטח, נחשפו מדי שעה לאש המחבלים. יתר על כן, עם חלוף הזמן, והגעת תמונות ההרס מעזה לכלל הציבור בעולם גבר הלחץ על ישראל להפסיק את המבצע.

ביחסי הכוחות האמיתיים שהתגלו בין צה"ל למחבלים נראה שאפשר היה לכבוש בימים ספורים את כל השטח שנכבש והרבה יותר מזה, ולקצר באופן דרסטי את זמן המבצע. הטנקים של חטיבה 401, מרגע שהחלו לנוע – הגיעו לשפת הים, מרחק של 7 ק"מ, וביתקו את הרצועה בתוך

היו בהגנה ותוך הסתייעות בחיל האוויר, אולם פעילות זו התבצעה בשטחים מוגדרים, קטנים ומעטים כך שהמחבלים המשיכו ליהנות מחופש פעולה מסוים עד סוף המבצע, דבר שאפשר להם להמשיך לירות לעורף הישראלי, להימנע מלחימה במגע עם צה"ל ככל האפשר ולשמור על שלמות כוחם לקראת החזרה לשליטה ברצועה לאחר המבצע.

סיום המבצע באופן שהסתיים מאפשר למחבלי החמאס שני דברים שלא היו להם בעת המבצע, והפעם באופן מוחלט – **זמן** להשתקם ו**חופש פעולה** ברחבי הרצועה.

הערכת המצב של ההנהגה הצבאית של החמאס בתום המבצע

מנקודת הראות של החמאס צה"ל אמנם הרס מאות בתים והרג מאות אזרחים, אולם הם היו מוכנים להמשיך עד הבית האחרון בעזה ועד

טנקים ישראלים בפאתי עזה

3.5 שעות וכך גם הטנקים במשימות האחרות, אך פעילותם במשך השבועיים שלאחר מכן לא הובילה כמעט לשום התקדמות נוספת.

המשכיות ורציפות הפעולה – זהו כלל יסוד בלחימה שמגמתו לא לאפשר לאויב להיערך ולהתארגן מחדש להתנגדות לאחר שספג מהלומה ומתחמיו נחדרו. במבצע זה הביאה מהלומת חיל האוויר והתקדמות השריון, בתוך זמן קצר, להתמוטטות מערכי ההגנה של המחבלים אשר נבנו במרחק קילומטרים ספורים מגבול הרצועה, חלקם בשטח פתוח וחלקם בשטח בנוי. אלא שעצירת ההתקדמות הממוכנת והמשוריינת של כוחותינו, לאחר שעברו מערכים אלה כמעט ללא נפגעים, אפשרו למחבלים לסגת ולהיערך מחדש בפאתי השטח העירוני של עזה במערכים שחייבו אותנו ללחום לשם השמדתם שוב. אמנם צוותי הקרב של צה"ל המשיכו בפעילות יזומה, גם כאשר

האזרח האחרון. צה"ל חיסל כ-300 מחבלים אולם החמאס מאמין כי הוא יכול לגייס עשרה מתנדבים חדשים על כל מחבל שנהרג. צה"ל אמנם הצליח לפגוע בכמה מראשי החמאס אך המנהיגות נשארה חיה, קיימת ומתפקדת.

במשך שלושה שבועות הצליח החמאס, לטענתו, למנוע מצה"ל את הכניסה ללב עזה. מהרגע שהגיע צה"ל לפאתי השטח הבנוי הוא לא הצליח להתקדם יותר מכמה מאות מטרים, בערך עשרה מטרים ביום. עקב כך, מאמין החמאס שצה"ל לא השתפר בהרבה מאז מלחמת לבנון השנייה. לטענתם צה"ל כה חושש מהרוגים עד שאינו מתקדם כלל ועיקר, ועוד קורא ללוחמי החמאס פחדנים.

החמאס מציג עצמו לאחר המבצע כמדינה ראשונה בשליטת ארגון רדיקלי שנלחמה עם ישראל, והם הראשונים שהחזיקו מעמד. למרות

הרס התשתיות – חשמל, מים, בריאות, תקשורת ומשטרה – ממשיך החמאס לשלוט במדינת חמאס הראשונה. המנהיגות שלהם המשיכה במהלך המבצע לקשר ולשלוט באמצעות רשת מנהרות ושליחים אנושיים. ולא נוצר שום איום להמשך שלטונו, ומבחינתו – זה העיקר.

שתי מטרות קבע לעצמו החמאס בראשית הלחימה: לשרוד כארגון לוחם ולשמור על שליטתו במדינת עזה. היו להם מטרות נוספות, כמו פתיחת מעברים והכרה במעמדם, אך אלו היו מטרות משניות. כל עוד השיגו את מטרותיהם העיקריות – הם טוענים לניצחון.

גם הם למדו את לקחי מלחמת לבנון השנייה. הם העריכו שמשך המבצע יוגבל והקהילה הבינ-לאומית, יחד עם כמה עיתונאים בעלי השפעה בישראל, יעשו עבורם את המלאכה ויביאו להפסקת המבצע. לכן נערכו לספיגת מתקפה ישראלית למשך זמן זה. הם מצהירים כי ידעו להוכיח את יכולתם להתמודד עם הצבא הישראלי, להגן על בירתם – עזה, לעצור את התקדמותו, ויחד עם זאת להמשיך לשגר רקטות ולשתק את חייהם של מיליון אזרחים בישראל.

כעת הנהגת החמאס משוכנעת יותר מקודם בחוסר הנכונות של ישראל לשלם מחיר כדי להכריע אותם ולהפסיק את הירי, ובחוסר היכולת של צה"ל להרוס אותם. הם מצהירים כי בעוד מנהיגי החמאס הוכיחו נחישות למרות הסכנה לחייהם, זעזועי הפצצות חודרות הבונקרים וענני עשן השרפות – הם רואים את הפיקוד העליון הישראלי הנמצא בחדרים ממוזגים, מוארים ושקטים, שלא החזיר לעצמו את הנחישות שאיבד מזמן.

לאחר הפסקת האש עומד החמאס לקבל סיוע לשיקום עריו ותושביו בשיעור מיליארדי דולרים. הוא רואה בזה פרס נאה עבור לחימתו, שיאפשר לו לחזק את אחיזתו ואת תמיכת האזרחים בו. הם מאמינים כי יהפכו לגאוות כל עמי ערב על שנלחמו ויכלו לאויב הציוני, והם יחדשו את תקוותם להרוס את מדינת ישראל ולהשתלט על הרשות הפלסטינית בבחירות הבאות.¹⁵

מבט לעתיד – הביטחון הבסיסי והביטחון השוטף

עם סיום מבצע "עופרת יצוקה" והנסיגה מרצועת עזה שב צה"ל למצב הגיאואסטרטגי שנוצר לאחר ההתנתקות ב-2005. הקו הקדמי שלו שהשתרע קודם במרחק 107 ק"מ מתל אביב – בריח, על גבול ישראל-מצרים איננו בשליטתו והוא נאלץ להתחיל את מרחב המגננה שלו בקו זיקים – נתיב העשרה, 50 ק"מ לאחור, במרחק 67 ק"מ מגוש דן, ותוך אובדן כ-40% מהעומק האסטרטגי שעמד לרשותו קודם בזירה זו.

מצב זה, הדומה למצב ששרר באזור עד מלחמת ששת הימים, נראה כי ימשיך להוות בעיה עיקרית בהווה הישראלית גם בעתיד ויש לכך שתי פנים: **הביטחון הבסיסי** שנועד לתת מענה לאיום על קיומה הפיזי של המדינה, מרכזי האוכלוסייה שלה

ומרחב העורף האסטרטגי, המתבטא בבניית כוח שיכול להרתייע ממלחמה ולהכריע בה, אם תקרה; והביטחון השוטף שנועד להגן על גבולות המדינה מפני חדירות ופיגועים וירי תלול-מסלול, להבטיח את שלומם של אזרחיה ולקיים את שגרת החיים בתחומה.

מגנה על מרחב העורף האסטרטגי של מדינת ישראל

המצב לאחר המבצע מחייב היערכות כנגד פעילות חבלנית עוינת (פח"ע) על כל צורותיה המכוונת עתה אל מול ערי ישראל והישובים בתוך "הקו הירוק".

בתחום הביטחון הבסיסי אמור צה"ל להיערך למגנה מול איום הייחוס של מתקפה ערבית – פלסטינית – שתתחיל בטווח אופרטיבי מגוש דן וטווח טקטי ממרכזי אוכלוסייה ויישובים אחרים, כאשר צה"ל נעדר עומק מינימלי כדי לספק ביטחון לאזרחי המדינה. אוכלוסיית רצועת עזה המונה למעלה מ-1.3 מיליון תושבים מהווה פוטנציאל גיוס של למעלה מ-100 אלף חמושים. גם אם רצועת עזה תוגדר כמפורזת מנשק כבד – עדיין זהו איום משמעותי ביותר. לאחר "עופרת יצוקה" נהרגו כנראה רק כמה מאות מחבלים וארגוניהם ברצועת עזה עדיין מונים למעלה מ-15 אלף חמושים, ובכלל זה "מנגנוני הביטחון", ועשרות אלפי כלי נשק קל המצויים ברשות האוכלוסייה. לאחר המבצע עדיין מצויים ארגוני המחבלים במטולי נ"ט מסוגים שונים, מרגמות, מטל"רים וטיילי נ"מ אישיים. אם תוסר השליטה הישראלית מהמעברים, מהאוויר ומהים יביא הדבר בהכרח לבניית צבא גדול יותר משהיה קודם, בתצורת חי"ר קל בן 8 – 10 חטיבות אשר יהיו 'אויב בעין' שצה"ל יהיה חייב לקיים מענה מגנתי מולו. מתקפה פלסטינאית אפשרית מרצועת עזה תחייב את צה"ל להעמיד אוגדה סדירה אחת לפחות, רק כדי לענות לצורך זה. כוח פלסטיני זה עלול להתחיל בתנועתו צפונה במרחק 70 ק"מ מתל אביב. על אף עליונות אווירית וטכנולוגית

של צה"ל, וסיכול מהלך סדור כזה ידרוש תגובה בפרקי זמן קצרים ביותר או לחילופין חזרה לשיטה של **מתקפת נגד מקדימה או לכל הפחות מכת מנע** והעברה מהירה של המלחמה לשטח האויב וכיבוש מחדש של רצועת עזה. כל זאת משום הקרבה הבלתי אמצעית של מרכזי אוכלוסייה ישראלים למרחב הלחימה.

בתחום הביטחון השוטף

פיקוד הדרום כבר חזר בהיערכות שלאחר המבצע למצבו הקודם סביב לרצועת עזה בתחום הביטחון השוטף. הוא מתבסס על "מערכת" החוצצת בין אזור רצועת עזה לבין שטחי מדינת ישראל. "מבצע עופרת יצוקה" אמנם פגע בחלקים רבים של הכוח הצבאי של המחבלים ובתשתיתם, אולם הוא לא פתר את הבעיות שהיו קודם בתחום.

מערכת האבטחה שמפעיל צה"ל סביב רצועת עזה לאחר עזיבת השטח נועדה לגונן על עשרות היישובים הסמוכים לגדר ולאפשר את פעילות הביטחון השוטף. מדובר במערכת מודרנית שאמנם כוללת אמצעי איסוף ויירוט, מערכות שליטה וזיקה וכוחות אחזקה ותגובה מהירה אך אינם מהווים כל חידוש בתפיסה אלא בכמה אמצעי לחימה ותצפית חדשים, בממדים ובמחיר. קו הגבול, פרי מחשבה ותכנון של שנים מספר, ניסה להביא בחשבון כל פרט ופרט, כל תרחיש ותרחיש, **אולם רק כנגד פח"ע ספורדי ופיגועי גדר**.

מערכת האבטחה, מתחילה מ"קו אוסלו" בשטח הפלסטיני בגדר תיל פשוטה. במרחק 20 מטר מגדר התיל נפרסה גדר המערכת "הוברס א", אותה גדר שהקיפה את האזור גם במהלך השהות הישראלית ברצועה. לאחריה מתחילה המערכת, הכוללת רמפות, דרכי שטוש, מצדיות רבות, גדר נוספת ("הוברס ב"), ומגדלי תצפית. לכל אלה מצטרפת מערכת שליטה ובקרה מודרנית: טכנולוגיה כזו המסוגלת לגלות זמות, לערוך "תחקיר" בזמן אמת על מנת לזהותה, לבצע ירי אזהרה ישיר או נשלט מרחוק, לשלוח רכב מאויש

או לא-מאויש לגזרה המאוימת וגם לבצע ירי על מנת לפגוע. כל זאת, במגמה למזער את הסיכון לחיילים. מול נתיב העשרה הורכבה גם חומה כפולה באורך שלושה קילומטרים. בצה"ל העתיקו חלק מהאמצעים לאיתור מנהרות מציר "פילדלפי" לאזור גבול הרצועה בקרבת היישובים הסמוכים לגדר. גם מערכת התרעה בפני ירי פצצות מרגמה ורקטות קסאם הוצבה בכל היישובים, עם זאת **פתרון לעצירת הטילים קצרי הטווח והרקטות ארוכות הטווח טרם נמצא בצה"ל**.

בימים הראשונים שלאחר מבצע "עופרת יצוקה" יאלצו חוליות משגרי ה"קסאמים" לבצע ירי מעמדות שונות בעומק הרצועה, הרחק מהישג ידו של צה"ל. אולם לאחר זמן וחזרה לעמדות הישנות, יכולות החוליות להגיע ממש עד גדר המערכת, ולשגר את הרקטות עמוק יותר לתוך השטח הישראלי. בנוסף, שוקדים המחבלים כל העת על פיתוחם של רקטות "קסאם" בעלות טווח גדול יותר. לא מן הנמנע כי בטווח הזמן המידי יימצאו ברשות המחבלים הפלסטינאים ברצועת עזה יותר מטולי רקטות קצרי טווח (עד 40 ק"מ) מאשר יש כיום בידי החיזבאללה (שהינו ארגון מחבלים קטן בהרבה) – כ-15 אלף רקטות ומאות רקטות ארוכות טווח כמו הפג'אר-5 האיראני, היכולות להגיע עד 80 ק"מ (הרצלייה). מצב זה מגדיל את הסיכון ומקטין באופן משמעותי את זמן ההתרעה האפשרי ליישובים המאוימים ואת הזמן העומד לרשות צה"ל לסיכול או תגובת נגד. בפועל, עשרות יישובים סביב הרצועה, מחנות צבא והעיירה שדרות יחזרו לתקופת שלפני המבצע – דבר שיאלץ את צה"ל לצאת למבצע נוסף כאשר הפעם **גם גוש דן תחת אש**.

איום הרקטות בפרט והתלול-מסלול בכלל הוא רק אחד האיומים שהצבא צריך להיערך לקראת האפשרות שיתממשו. איומים נוספים כוללים כל צורה אפשרית של חדירה וירי החל ממעבר הגדרות באמצעים מתוחכמים, חפירת מנהרות מתחתיהן, הברחות במעברים, ירי בכינון ישיר על כוחות צה"ל (צלפים ונ"ט) והיישובים הסמוכים לגבול, חטיפת חיילים ועוד.

מקורות:

1. מטכ"ל/אג"ס-תוה"ד, **תורת הלחימה בהתקוממות עממית**, 1993, עמ' 7.
2. יחון מורדכי, אטלס כרטא לתולדות ארץ ישראל: **מביתר ועד תל-חי**, כרטא, 1974.
3. אג"ס/מה"ד-היסטוריה, **פעילות הבט"ש בשנים 1949-1995**, 1995.
4. אג"ס/מה"ד-היסטוריה, **ביטחון שוטף**, מאי 1995.
5. שב"כ, **סקירה בנושא חמאס**, ינואר 2009.
6. שב"כ, **סיכום מיוחד – "עופרת יצוקה"**, 3 בינואר 2009.
7. ראיון עם סא"ל **ניר בן דוד (בנדה)**, מג"ד 74/188, 20 בינואר 2009.
8. שב"כ, סקירה מיוחדת – **תקיפת יעדים במסגרת "עופרת יצוקה"**, 27 בדצמבר 2008 – 3 בינואר 2009.
9. תדריך קצין השריון הראשי, **תא"ל אגאי יחזקאל**, 14 בינואר 2009.
10. ראיון עם קצין-שריון ראשי, **תא"ל אגאי יחזקאל**, 18 בינואר 2009.
11. מג"ד 74, **שם**.
12. מג"ד 74, **שם**.
13. ראיון עם קשנ"ר, **שם**.
14. "כשהם ראו את העוצמה שלנו, הם הניחו את הנשק ונסו אחורה", **במחנה**, 21 בינואר 2009.
15. מנהיגי החמאס בראיונות לאל-ג'זירה לאחר הפסקת האש.

התנצלות

בגיליון 30 נשמט שמו של צלם מחונן, נחמיה גרשוני, שתיעד במצלמתו את יום כשירות חש"ן בעמודים 18 – 21 ובעמודים 42 – 43.

המערכת

מבצע אל-פאג'ר, הקרב על פלוג'ה

(בעיראק) - נובמבר 2004

אזרחים עיראקים בעין הכוונת של צלף אמריקאי בעיראק

של העיר. אמנם הנחתים המשיכו לטהר את העיר מקני מחבלים עוד כחודש, עד 23 בדצמבר, אולם פעולה זו כבר הייתה פשוטה וקלה יחסית לאחר הכיבוש וההלם הראשוני.¹

המבצע עלה לאמריקאים ב-38 חיילים הרוגים ועוד 61 חיילים עיראקים הרוגים שסייעו להם. לאמריקאים היו גם 275 פצועים. לטענת האמריקאים הם הרגו במבצע בין 1,200 ל-2,000 מחבלים ולקחו בשבי כ-1,500.

כשני שלישים מתושבי פלוג'ה נמלטו ממנה עם תחילת הקרבות. כשהסתיים הקרב, נמנו בעיר, על פי מקורות אמריקאים, 6000 אזרחים הרוגים, שהם כ-2% אחוזים מכלל תושבי העיר וכ-85 אחוזים מכלל ההרוגים. בין 9,000 ל-10,000 בתים מסך 50 אלף בתי העיר נחרבו לגמרי, ועוד 26 אלף בתים נזקקו לשיפוץ בדרגות שונות, בסה"כ כ-60 אחוזים מבתי העיר נפגעו בלחימה מהם 20 אחוזים נחרבו לגמרי.² בין המבנים ההרוסים היו גם 60 מסגדים, מתוך 200 מסגדי העיר, ו-60 בתי ספר ששימשו, לטענת האמריקאים, כמחסני אמל"ח ומחסה מפני האש האמריקאית. המבצע נחשב בעיני האמריקאים למבצע מוצלח וכאבן דרך בשיתוף הפעולה בין הצבא לחיל הנחתים ונדבך חשוב בהחזרת השליטה בשטח לממשלת עיראק הנבחרת.

חייל בצבא ארצות הברית בעיראק

150 טנקי "אברמס" סך הכול ועוד כמספר הזה נגמ"שי "ברדלי" החמושים בתותח אוטומטי 35 מ"מ ומשגר דרקני לטיל "טאור".³

הביצוע

ב-7 בנובמבר עם שחר, לאחר שתיים-עשרה שעות של ריכוך אווירי, החלה ההתקפה על פלוג'ה שנמשכה עד 20 בחודש. במשך שלושה עשר ימים כבשו הכוחות את העיר, והנחתים שחררו את כוחות השריון לשוב ליחידות האם שלהם. שיטת הפעולה בה נקטו הייתה של התקדמות מהירה, יחסית, והשתלטות על שטחי המפתח והמרחבים הפתוחים ואחר כך פנייה לאחור וכיבוש שיטתי

אל"ם (במיל) בני מיכלסון

לפני כארבע שנים כבש חיל הנחתים האמריקאי את העיר השיעית פלוג'ה שבעיראק, והדמיון למבצע "עופרת יצוקה" אינו מקרי.

רקע

העיר פלוג'ה שבעיראק נמצאת כ-70 ק"מ מערבית-צפון-מערבית לבגדד. בשנת 2004 היא מנתה כ-350 אלף תושבים ומתחילת אותה שנה הפכה מקום מסתור למספר אלפי מחבלים שהשתמשו בה כבסיס לפיגועים בכוחות האמריקאיים (ושאר כוחות הקואליציה) שבעיראק. באפריל 2004 תקף חיל הנחתים את העיר במבצע שנעצר לפני סיומו בלחץ ממשלת עיראק דאז, בסוג הפסקת אש לא רשמית שנוצלה, כמקובל במזרח התיכון, להעמקת התקפות הטרור על כוחות הקואליציה וכוחות ממשלת עיראק ולהעמקת האחיזה של המחבלים בעיר.

התכנון האופרטיבי

כלקח מהקרב באפריל החליט מפקד הגייס מספר 1 של הנחתים, לוטננט-גנרל סטלר (John F. Sattler), שהיה אחראי על הגזרה, לשלב במבצע הבא כוחות שריון משמעותיים כדי לייצר הלם בקרב המחבלים, להשתמש נגדם בעוצמת אש מדבירה ולמזער ככל האפשר את האבידות בקרב צבא ארה"ב.

התכנון הוטל על מפקד דיוויזיית המרינס הראשונה ריצ'רד נטונסקי (Richard F. Natonski), שהרכיב 3 צח"מים (צוות חטיבתי משוריין) בעוד מפקד הגזרה סטלר משאיר ברשותו 3 חטיבות חי"ר נוספות, לשליטה בשאר המרחב וכעתודה. עבור הכוחות האמריקאים היה זה מבצע יוצא דופן עם שיתוף פעולה צמוד בין חיל הרגלים של הנחתים לחיל השריון של הצבא.⁴

התוכנית הייתה כלהלן: חטיבת הפרשים ה-2 ("בלקג'ק") הייתה אחראית על כיתור העיר ובידודה בעוד 2 צוותי קרב חטיבתיים של המרינס, מס' 1 ומס' 7, נועדו לכיבוש העיר וטיהורה ממחבלים. כל צח"ם של המרינס קיבל גודד טנקים מהצבא אשר כלל 30 טנקי "אברמס" M1A2 ועוד פלוגת טנקים שלהם בת 15 טנקים, שפוזרה בצמידים בין פלוגות החי"ר. יחד עם חטיבת הפרשים השתתפו במבצע זה כ-

1. Matt. M. Matthews, Operation AL FAJR: A Study in Army and Marine Corps Joint Operations, Combat Studies Institute Press Fort Leavenworth, Kansas, 2007, p.2.
2. Matthews, Ibid, p. 33.
3. Kendall D. Gott, Breaking the Mold, Tanks in the Cities, Into the Maelstrom: Fallujah, November 2004, Combat Studies Institute Press, Fort Leavenworth, Kentsas, 2006. P. 98.
4. Gott, Ibid, p. 104.

מול גדרות השריון

סרן יונתן פלמן, מ"פ ל'

סא"ל (במיל') דוד כספי

"עזה, עיר ללא הפסקה... של הפצצות", ואני בגדוד 75 של חטיבה 7 מול גזרת הפעולה של הגדוד – בית חנוך וסג'עיה.

נפגשתי עם המג"ד סא"ל אמיר (נ+1). זה עתה יצא הגדוד החוצה משטח הרצועה, להתרעננות ולהתכוננות מחדשת, לאחר פעילות של כשבוע ימים בתוך הגזרה. בטון יבש ותמציתי מצידן המג"ד את משימתו – כיבוש המרחב והשמדת אויב עד לפאתי השטח הבנוי ופשיטות לאזורי פח"ע, והכול בשילוב טנקים, חי"ר, הנדסה והמרגמות שברשותו.

הגדוד מילא את משימתו והביא תוצאות: כ-20 מחבלים הרוגים, גילוי מנהרה התקפית באורך של כ-200 מ' עם פתח היציאה בשטחנו, איתור אמל"ח ו-8 מחבלים עצורים. על הפעולה

חיילים בגדוד

אזרחים רבים נראו נוטשים את אזורי הלחימה ובורחים על נפשם. לוחמי הגדוד, מודעים להימנע מפגיעה באזרחים ולכן הורה המג"ד שאין יורים פגזים ללא אישורו המפורש ולאחר זיהוי מדויק של אופי המטרה. בין היתר, זה נועד להבטיח ולמנוע ירי דו-צדדי בין כוחותינו.

הגדוד לא נתקל עד כה בנשק נ"ט ולא היו לו נפגעים בחיילים או בכלים. הלחימה בשטח נעשית בצורה מקצועית ומיומנת – "כמו בספר" (ציטוט מפי המג"ד). הגדוד הגיע לרצועה לאחר שלושה מחזורי אימון שבהם ירו הרבה פגזים ונסעו ארוכות, כך שרמתו המקצועית היום הינה בשיא.

לשאלתי על "רוח היחידה", הנהיתי לשמוע מהמג"ד על חיילי הגדוד, שכולם חדורי מוטיבציה ונכונות וחרוצים בעשייה. מורגש אצל כולם רצון עז להצליח ולהשלים את

מספר המג"ד שמיעוטים של המחבלים נלחמו פנים אל פנים ורובם נפגעו מירי תותחים וטנקים בטווח ארוך, לאחר תצפיות עומק. כללית, מצידן המג"ד, הלחימה לא הייתה עיקשת והמחבלים בחרו ברוב המקרים להסתלק ולהתחבא עמוק בשטח הבנוי. המנהרה ההתקפית שגילו נועדה כנראה לפעולה באותו זמן, שכן נמצאו בתוכה שלשה מחבלים הרוגים, מצוידים ומזוינים. ברגע שנתגלתה, ניגש דחפור ד-9 להרוס אותה. נגיעת כף אחת וכל המנהרה הממולכדת עלתה באוויר. מסתבר שבין המחבלים שנשבו היו חמישה מבוקשים וותיקים, שהשב"כ "שמח" לקבלם.

על אופייה של הלחימה של החמאס מעיד המג"ד שהינה ספורדית, מתחמקת, ירי מפוזר, פצמרים וצלפיפה. ניכר היטב שהם נמנעים מלחימה חזיתית וסומכים יותר על מלכודים, מיקושים וניצול הזדמנויות של "פגע וברח".

עזזה בגדוד של אמיר

המשימות של הגדוד כפי שנדרש מהם. הגדוד, מציין המג"ד, מצויד ומזווד כהלכה בסד"כ ובתקנים לקרב. מערכות מתקדמות של קשר, איכון ואלקטרוניקה מאפשרות פעולה מדויקת ומתואמת יותר.

המג"ד אמיר שירת במלחמת לבנון השנייה בתפקיד מטה באג"ם של אוגדה וידע כמובן להשוות בין שתי המלחמות. למשל בתחום הכוחות והציוד שהיו בידו זה כמעט אותו הדבר בשתי המלחמות, אך במלחמה הנוכחית נעשה מציוי וניצול טובים יותר של כל האמצעים בגלל ההכנה והאימון המקדימים. כמו כן הוא מדגיש את חלוקת המשימות הברורה והבהירה לכוחות. אין ערפול ואין פקודות סותרות או מתחלפות לעיתים קרובות. הזהירות והשמירה על הכוח שורים בכל, מכאן גם מדיניות השימוש במסות האש. מניסיונו בביטחון השוטף ברצועה, הוא מוסיף, כי אם היו נתקלים במוקד ירי או צליפה של אויב התגובה הייתה מידתית, פחות או יותר, כלומר, להשיב במסת אש דומה. עתה הדברים השתנו ותגובה להיתקלות כזו נעשית במסת אש קטלנית בסוגה ובהיקפה, החל מנק"ל וכלה בטילי מסוק או פצצת ענק של מטוס אף-16. מכאן אנו למדים גם על הנסיבות שבהן לצערנו יש נפגעים רבים בקרב האזרחים של עזה.

שאלתי את המג"ד מה ייראה בעיניו "ניצחון" או "הכרעה" של החמאס. ראשית, הוא אומר, כאשר האויב יאבד את היכולת והרצון להילחם, ובאותה נשימה הוא מוסיף שהגדוד יעשה ויעמוד היטב בכל המשימות שיוטלו עליו בשלמותן וכך, לתפיסתו, תושג גם ההכרעה.

התבוננתי באמיר המג"ד – עיניו אדומות, עייפות, זיפי זקן, שרידי האבק התמידי המוכר לנו כל כך מונחים על סרבל הטנקיסטים ועל אוזניו, והוא שלוו ובוטח – מקצוען!

לפתע שטפה אותי קנאה וערגה עזה לחזור ולהיות "קצת" מג"ד, כפי שהייתי במלחמת יום הכיפורים. התפקיד שבעיני הוא המרתק ביותר והמעניין ביותר בשריון. אני מציע לו לקבל את הז'קט והחולצה שלי ולהתחלף איתו בסרבל המג"ד ובמשקפת. מספר קצינים ממטה הגדוד

(בחורי חמד) היושבים עמנו באהל החפ"ק מחייכים במבוכה. אינכם יודעים מה אני מוכן לתת כדי להתחלף בתפקיד עם אמיר, אני אומר להם...

סרן יונתן פלמן, מ"פ ל' בגדוד, נכנס אלי בחיך רחב. זה עתה הוענקה לו דרגת סרן. סרבל טנקיסטים, אפוד מגן ודידו הצמוד של הטנקיסט, הלא הוא האבק שעל גופו. יוני הוא בהיר שער, רוט בדיבורו, מקרין ביטחון ומקצועיות. פלוגתו לקחה חלק בכל משימות הגדוד. "בידוד אזור הפעולה לכוחות הח"ר" – כך הגדיר את משימת פלוגתו. יוני מצוין לשבח את התאומים ושיתוף הפעולה עם כל הגורמים בשטח ובפרט עם גורמי המודיעין. הפלוגה זיהתה פעילות מוגברת של תצפיתני חמאס בשטח, אך לא נתקלו בתקיפה ממשית יזומה של אויב, זאת בניגוד למה שחוזה מניסיונו בבט"ש בעזה, שם נקלע למארב שבו חטף מטח של אש נ"ט. בשטחים שהפלוגה צלחה, הם נתקלו במלכודים מתוחכמים רבים, וזה כמובן הכתיב את קצב ההתקדמות והדריכות של הפלוגה. לא לנסוע בצירים שבהם הכי טוב לנסוע – כך הורה לחיילי פלוגתו! קווי רכס, צמתים, בנינים חשודים, הצטלבויות – כל אלה מועדים לפורענות ומכאן הערנות שהוא דורש מפלוגתו.

התחושה היא שהתנהלות הדברים טובה מאד. לחייליו של יוני היו מטבע הדברים חששות וחרדות מסוימים לפני הכניסה לשטחי הלחימה, אך הכול נמוג ברגע שהתחילו לנוע ולירות על האויב. המ"פ חש שאנשיו בוטחים אחד בשני וגאים במה שהם עושים. ההרכב האנושי של פלוגתו מאפיין את החברה של ישראל היום – נציגות של ערי פיתוח, עולים "וותיקים", שני חיילים בודדים, יוצאי רוסיה וארה"ב וכד'.

לשאלתי כיצד היה מגדיר הכרעה או ניצחון, עונה יוני המ"פ – שליטה במעברים, הפסקת ירי הטילים וכמובן, לא יעלה על הדעת מבלי זה – החזרת גלעד שליט.

רב"ט אלון בן שמחון, נהג טנק, נשלח אלי לראיון. אלון הוא תושב באר-שבע, חרד כמובן למשפחתו יותר מאשר לעצמו. הוא צבר ניסיון

קרבי מסוים בבט"ש ומתפלא שעכשיו האויב אינו נראה כל כך, כנראה מתחמק ומתחבא. הכלים והציוד שבידו בסדר גמור, לא חסר דבר. אלון מקפיד במיוחד על תקינות המערכות שעליהן הוא אחראי – המנוע, הפינים בזחלים, מערכת הקשר-פינים ועוד. בנהיגת לילה משתמש ב"וילון" (מכשיר ראיית לילה של נהג הטנק) המאפשר לו ראייה לנהיגה בטוחה. גם בנסיעה ובשהיות ארוכות בתא הנהג, אין הוא חש עייפות רבה, בגלל המערכות של הטנק. הוא מביע אמון רב במפקדיו וסומך על חבריו. הוא מעריך מאד את העובדה שמקבלים באופן שוטף עדכונים ותדרוכים על המצב ועל המשימות של הפלוגה.

אל"ם רועי אלקבץ, מח"ט 7, מפקדו של אמיר המג"ד הופיע בגדוד כדי לדבר עם המפקדים. מדבריו אליהם למדתי על עמדותיו ודעותיו על יחידותיו בפעילות מלחמתית זו. ראשית, מציין רועי המח"ט את הערכתו הרבה לפעילות הגדוד עד כה. תפקידו להילחם ולעשות את העבודה בצורה הטובה ביותר, הוא אומר לאנשיו, בלי קשר אם יוחלט או לאו על שלב ב' או ג'. חשוב ללמוד ולהפיק לקחים באופן שוטף ממה שנעשה עד כה על ידי הגדוד. הוא מזהיר מפני שאננות וירידת מתח כתוצאה מהצלחות. יש להיות חדים וערניים. החמאס שואף להישג כלשהו בצורה של חייל חטוף או טנק פגוע וכד'. נוכל למנוע זאת על ידי התנהגות מבצעית נכונה וערנות.

יש לנו אמצעים וכלים בשפע, אומר המח"ט, אך יש לנהוג בהם בתבונה ובחסכנות, ואין טעם לבזבז תחמושת ללא תכלית ומטרה מובהקת. רועי המח"ט מציין שהוא גאה בחיילים ובמפקדים של החטיבה על עשייתם ומקצועיותם. עמידתו מול סגל פיקודי הינה תערובת של אח בוגר, אוהב וסמכותי, וניכר בחייליו האמון והביטחון שהם רוחשים לו.

בתום המפגש עם אנשים אלה הסתובבתי קצת בין הטנקים, ראיתי צוותים העוסקים בשקט ובחריצות בהכנות ובטיפולים שונים, וקשה היה שלא לחוש במורל הגבוה ובתחושת הביטחון שהם משרים על סביבתם.

עקבות הברזל חורשות את עזה

במבצע "עופרת יצוקה" חצתה חטיבת עקבות הברזל את רצועת עזה מהגבול שבמזרח עד שפת הים בתוך זמן קצר, תוך התגברות על מכשולי קרקע ומטענים וטיפול באויב שלא היה לו כל סיכוי לעמוד בפני העוצמה השועטת והמיומנת

מח"ט 401 אל"ם
יגאל סלוביק

תא"ל (במיל") איתן קינין-קאולי

חטיבת טנקי מרכבה סימן 4 בפיקוד יגאל סלוביק שועטת למרחב מדרום לעזה במגמה לבתר את הרצועה ולהגיע לחוף נצרים עם גדוד 52 בפיקוד סא"ל ארז מוביל. לא נכון יהיה להגדיר זאת חטיבה – זה כוח על חטיבתי עם חפ"ק וקדמית שבשעות השיא של הפעילות הפעיל גדודי טנקים וחי"ר, הנדסה, ארטילריה, מודיעין, סיוע אוויר ועוד.

אני שומע את מפקד החטיבה והסמח"ט ברקע, קציני האג"ם רס"ן דודו סונג'ו בעיסוקיו, הקמ"ן רס"ן מאור רכון על צילומי אוויר, וברקע, איך לא, הטלוויזיה הישראלית מראה את טנק המח"ט משמיד חוליית מרגמה של המחבלים, לאחר שהוא מוודא שכוחותינו לא נמצאים בקו הירי. האווירה היא אווירה של גאוות יחידה ותשדורת של ביטחון עצמי עם דגש חוזר ונשנה. זה לא כמו אז – זה לפי התור"ל ובהתאמה לאימונים וההכנות. חיל השריון זה החיל שאותו המתגייס לצה"ל צריך לבחור.

מתאר הלחימה כפי שהציג לי אותו רונן הסמח"ט מוסבר בשפה שריונאית. גדוד 9 עם גבעתי מבודדים אגף צפוני לכיוון בית זיתון. גדוד 52 מבצע מעבר כוח דרך כוח. כושר התמרון של טנק המרכבה 4 מדהים, אף אחד לא יכול להדביק אותו. תנועה מבצעית בשטח

בסיס הטרור מהגדולים בעולם מוכרע על ידי פשיטות משוריינות. אם זו לא עדות לגאוות יחידה ובטחון בכוחות – אז למה כן?

לחימה דיגיטלית בשטחים בנויים – פלאי הטכנולוגיה בקרבות השריון. התצפיתן מדווח על צלף חמאסניק שנשקף מאחד החלונות. המזל"ט "רוכב שמיים" מאתר גם הוא את המקום. המטרה מוגדרת במשואה ומועברת למענ"ק. הטנק פוקד "הבא תותח", המטרה נגלית, הטווח נמדד והפגז משמיד. הלוואי ומקצתו של זה יתאפשר בקרבות ההגנה מול אויב תוקף, אבל אי אפשר שלא להתפעל.

פתוח, תוך פתיחת ציר תנועה רחב במגמת הרחבה של כ-1000 מ', שיאפשר תנועה בטוחה נגד נ"ט קצר טווח וצלפים.

חלק ראשון של המשימה – גדוד 52 עם שחר מגיע לים והמסדרון הקרקעי פתוח. ציר לוגיסטיקה למילוי מחדש ופינוי פתוח. החטיבה מתייצבת על בסיס מגננים גדודיים לאורך הציר ומנציחה את הניתוק של צפון רצועת עזה ממרכזה.

אופיין הלחימה בשלב שלאחר פתיחת הציר וההיערכות, מגדיר הסמח"ט בקול "לא רועד" – פשיטות משוריינות על יעדי מודיעין.

קצין האג"ם רס"ן דודו סונג'ו

לחימה בטרור בסמטאות, גם אם היא רק במבואות – מחייבת את השילוב של הכלבנים, הצלפים, ו"הלום" ועוד כוחות מיוחדים אחרים. האוגדה לא חסכה והמג"ד המפעיל לא היסס מלהפעיל ולשלב אותם. מתאר הלחימה שתואר בפניי נתן את ההרגשה שהחיל, המ"כ ומעלה – כולם מבינים ויודעים שהלחימה הזו היא מקצועית וזהירה.

האויב, לדברי הסמח"ט רונן, למד לא להתחיל עם הטנקים ולכן אנשיו נסוגו לתוככי הרצועה, כך שהאויב בעין היו המלכודים, ורבות תואר וצולם. הסמח"ט נתן לי להבין שזו התמודדות קשה ומסוכנת. בעת ששוחחתי עם המח"ט מגיע טלפון על חייל שנפצע מדלת ממולכדת. מתאבדים על גבי אופנועים – גם הם היו מנת חלקה של החטיבה בקרבות. שניים שניסו להיכנס בדהרה לתוך הכוח – נורו מ-150 מ' וחוסלו.

יגאל סלוביק מפקד החטיבה לא הרבה בתיאורים והערכות. הדמות הנשקפת, ההופעה, סגנון הדיבור ואיך לא – הביטחון העצמי – מסבירים מדוע הוא אהוד כל כך על פקודיו ועל קצינים בכירים רבים הפוקדים את הקדמת שלו.

יגאל לא מרבה בסופרלטיבים. ניסיתי לתת לו "מיקרופון" לביטאון 'שריון' והמסרים שלו הם רק ברמה הממלכתית:

- מבצע "עופרת יצוקה" מוכיח את מיקומו החיוני של הטנק ב"עימות המוגבל".
- תורת הלחימה שנלמדת והמותאמת לעימות המוגבל; ירי בצמדים, מגנני שריון, המיגון היעיל בפני אר - פי-ג'י שלא הזיק לפומה שפגע בה.
- שו"ב בעבודת חפ"ק מול קדמית.
- שימוש במענ"ק להפעלת אש.
- הפעלת הפלס"ר – במתקפה הופעלו לתצפיות בפריסה חטיבתית. לאחר ההתבססות היא מופעלת כפלוגת ח"ר התקפית.
- לוגיסטיקה, תנאיי שירות, רוח לחימה:
 - ציר התחזוקה ש/נפתח והמגננים שנבנו – הם ציר התחזוקה ונקודות המילוי מחדש.
 - תנאיי שירות – לא עלה צורך חריג, מערכות משאבי אנוש של החטיבה בפיקודה של רס"ן דנה מתמודדות עם הדרוש.
 - מורל הלחימה גבוה, הביטחון העצמי והבנת המשימה.
 - "פחד" – אינן נפגעים ולכן אין המחשה של תוצאות הקרב.
- בסביבת המפקדה הקדמית – המולה ושאון, צפיפות ומבקרים. במרחב העורף הצמוד למפקדות – כוחות מילואים ומראות "הבלגן" המוכרים. נקווה שאזורים אלה ימשיכו "ליהנות" מחסינות מפני הירי העקיף של המחבלים.
- כתבה זו היא במגמה של לבוא ולהציץ ולהביא לקהל הקוראים במעט המחשה את לוחמי השריון במבצע "עופרת יצוקה".

עם הנוער שיש לנו - אין לאויב כל סיכוי

לאחר היוזם שייחרט בזיכרוני לנצח, שבו פגשתי את מג"ד 71 ולוחמיו, סא"ל חגי עמר שמפקד על אחד מהגדודים הנחשבים ביותר בחיל השריון - אני משוכנע שאנחנו ננצח בגדול. עם הנוער שיש לנו - אין לאויב כל סיכוי

סא"ל (במיל') דני קריאף

איך מגיעים ל... אני מקבל מאבי עדכון מדויק ומגיע לאזור.

לוחמות קשוחות של המשטרה הצבאית מקבלות אותי. בשלב הראשון הן לא מאפשרות לי להגיע לנקודת הכינוס. אני שולף תעודת סא"ל במילואים, מספר להם שנשלחתי על ידי המטה הכללי... ואז הם מאפשרות לי להמשיך בתנועה. אני מגיע לשטח הכינוס מנסה לאתר את המג"ד

כדי לראיין את סא"ל חגי עמר מפקד גדוד 71 מחטיבת השריון 188, שיצא עם הגדוד להתארגנות ו"שאיפת אור" לאחר אחד עשר ימי לחימה, לפני שהגדוד ולוחמיו גולני, שהגדוד הוא חלק אורגני ובלתי נפרד מהם, יחזור לגזרת הלחימה. אודה ולא אבוש שלמרות לוח הזמנים המאוד לחוץ שלי כמזכיר מושב בית יהושע נעניתי לבקשה ללא היסוס. מנשק'ה ענבר מנכ"ל העמותה עושה לי השכמת בוקר ומוודא שאני יוצא למשימה. טלפונים של תיאום עם הקצינות המקסימות נעמה, לירון וניצן, טלפון נוסף לשכני מכפר הס אל"ם אבי פרסטלפנד שהיה סמח"ט 188, בשאלה

ביום שני 12 בינואר בשעה 22:30, מתקשרת לביתי בכפר הס מזל יחזקאל, האחת ויחידה, מזכירת "עמותת יד לשריון". עיתוי השיחה מאד מפתיע ואני שואל את עצמי מה קרה ומה קורה שבשעה לא שגרתית שכזאת מזל מתקשרת אליי? מזל החיננית מסבירה לי "על קצה המזלג" שבישיבת מערכת הביטאון "שריון" שנערכה שעות אחדות קודם לכן הגיעו להחלטה שחייבים להנפיק במהירות גיליון שיוחד למבצע "עופרת יצוקה", כיוון שגיליון מספר 30 כבר ממש לפני הדפסה ולא יוכל לשקף את המבצע כראוי. מן הראוי לכן לאתר לוחמים בעלי רקורד מן העבר שייצאו לשטח ויביאו את התרשמותם.

דקות אחדות לאחר מכן מתקשר לביתי אל"ם (במיל') שאול נגר עורך הביטאון ומבקש ממני "בצו 8 מנהלתי" להגיע לדרום

וגם מתדלקים את הכלים

ובינתיים מכינים את הכלים

שמפקד על אחד מהגדודים הנחשבים ביותר בחיל השריון.

כיוון שאינני עיתונאי ולא בן עיתונאי כל השאלות שלי לחגי היו ספונטניות. על פי דברי המג"ד, כיוון שהיה זמן רב להתארגנות לפני שהוחלט לצאת לפעולה הקרקעית, התבצע נוהל קרב על פי הספר.

השילוב המבצעי בין הגדוד לחטיבת גולני, שהגדוד נחשב למעשה כחלק אורגני שלה – מושלם. כולם מכירים את כולם והתאמנו ביחד זמן רב והכול מתקתק. גולני יודעים להפעיל שריון ולהיפך, מה שלא היה בארבעת המלחמות שבהן השתתפתי. מפקדים מפעילים ארטילריה ומסק"רים ואת חיל האוויר במיומנות מאד גבוהה. השילוב בין כוחות ההנדסה, הח"ר והשריון מושלם. אגדי הלוגיסטיקה פועלים בצורה נפלאה.

הטנקים ירו מאות פגזים ואש מקלעים ופגעו בעשרות מחבלים, ולא נרתעו מכניסה לשטח הבנוי בשילוב עם לוחמי גולני. אך נוצרה בעיה קשה שהייתה קשורה במזג האוויר הקשה שגרם לכך שכלים רבים, טנקים ואכזריות שקעו בבוץ, ותמיד מי שמציל ומחלץ הם "הפועלים השחורים", דחפורי ד-9 הכולי-יכולים שבלעדיהם הצבא לא זז.

הייתה לי הזכות, בעזרת עמיתיי בעמותת יד לשריון, לפגוש צבא מאומן עם יכולות בלתי רגילות. צבא עם מורל גבוה שמזכיר לי נשכחות, כמו את היציאה לקרב ערב ששת הימים בעת שהייתי נהג טנק צעיר בגדוד 79, כשרס"ר הגדוד שאג את "עלי קרב" ומאות הלוחמים שאגו אחריו; או את הרגע שלא אשכח בחיים ביום 15 באוקטובר 1973, כמ"מ בגדוד 407 (בחטיבה 600 של אוגדה 143) שהוכפף לחטיבה 14 בעת ההתכנסות בציר חת"ם כספי 55, עם הכוח העצום שהיה שם והתארגן למבצע הקשה והנורא ביותר בתולדות צה"ל מבצע "אבירי הלב". איך היינו מלאים באדרנלין לאחר תשעה ימי תסכול, והיינו בטוחים שאנחנו עומדים לקרוע לגזרים את הצבא המצרי וההמשך היה פחות נעים.

חבל שהתקשורת שמכניסה את העם לאווירת נכאים לא נכחה במקום עם מג"ד 71 ולוחמיו. אני משוכנע שאם העם השוכן בציון היה רואה בשידור חי איזה צבא יש לנו ואת המורל של הלוחמים – הדברים היו נראים אחרת.

לאחר היום שעברתי, שייחרט בזיכרוני לנצח, אני משוכנע שאנחנו ננצח בגדול. עם הנוער שיש לנו – אין לאיב כל סיכוי.

גדוד 71 ולוחמי גולני. המורל בשמיים. לוחמים שיצאו מהרצועה לאחר אחד עשר ימי לחימה נראים מגולחים ומצווצחים ומטפלים בכלים, ושואגים שאגות קרב ושירי מלחמה. בשוליים עומדת משאית שק"ם מודל 1967 מאוישת על ידי חיילי מילואים. אין ביקוש רב למוצרים, כי מי צריך שק"ם כששטראוס ועלית מחלקות שוקולדים, מילקי ודני בחינם?

לאחר כל האנקדוטות והרכילות הנה קטעים מהראיון עם מפקד גדוד 71 סא"ל חגי. חגי איש הכיפות הסרוגות קיבל את הפיקוד על גדוד 71 בחטיבה 188 בחודש אוגוסט 2008. "נער רזה וכחוש" שכל מי שיראה אותו ברחוב לא יעלה בדעתו שמדובר בלוחם עז נפש ואמיץ ללא חת

נערכים לשמוע תדריך לקראת המבצע

סא"ל חגי ולא מצליח. בעזרת האינטואיציה אני מזהה ליד טנק את מפקד הגדוד שזכה לביקור של ראש אכ"א אלוף אבי זמיר. הביקור עמוס מאד בקצינים וקצינות מדרגת סא"ל ומעלה שהקיפו את הפמליה.

לאחר מספר דקות של שיחה עם מפקד הגדוד התפנה ראש אכ"א וקים שיחה עם כל חיילי הגדוד שאיבדו בשבוע שעבר את חברם הטען-קשר סמ"ר עמית רובינזון מקיבוץ מגל שנהרג כנראה מאש צלף. האלוף שיבח את החיילים על הנכונות והמוטיווציה ואמר שבשיחות שהוא קיים עם קצינים שלחמו במלחמות עבר הוא שמע שוב ושוב שדור הלוחמים של היום לא נופל מדור לוחמי העבר בלשון המעטה.

ומכאן לעצם העניין. יום שלישי 13 בינואר 2009 יהיה אחד הימים שיחרטו בזיכרוני לנצח. 260 הקילומטרים שגממה מכונית השברולט לומינה שלי מודל 1996, שאני לא מחליף אותה בשום מכונית פינית או קוריאנית מודל 2008, החזירו לי את נעוריי. אני מגיע לחניון של הלוחמים שנמצא בקרבת אחד הישובים במערב הנגב. ים של טנקים, זלדות ואכזריות מכסה את כל הגיא. לפני שהגעתי לחניון הייתי משוכנע שאני הולך להיפגש עם לוחמים "נכאי רוח", מדוכאים ומפוחדים, אך למרבית הפלא נקלעתי ל'פיקניק' עצום של לוחמי

הייה נכון - חיל השריון מתכונן ללחימה

מוכנות השריון ללחימה ברצועת עזה במסגרת מבצע "עופרת יצוקה" הינה פועל יוצא של מאמץ עצום של אימוני המערך הסדיר והמילואים, הפקת לקחים מאז מלחמת לבנון השנייה ומאמץ מרוכז סמוך למבצע ובמהלכו. מפקדת קצין השריון הראשי קוצרת את תוצאות המאמץ שהושקע בשנתיים האחרונות ומפיקה לקחים תוך כדי לחימה

סא"ל (במיל) מיכאל מס וסא"ל (במיל) אלדד אורון

לקחים ואימונים מואצים

בשנתיים ומשהו שחלפו מקיץ 2006 הצליח צה"ל, ובמקרה שלנו חיל השריון, לתכנן ולממש תכנית אימונים יסודית לכל המערך הסדיר ואף למערך המילואים. הדגש החזק ששם הרמטכ"ל רא"ל גבי אשכנזי על התמרון המשולב, אימון כל יחידות השריון שבמילואים והשלמות החסר בצידוד האישי ובאמל"ח, נתן את אותותיו בהתארגנות ובהכנות לקראת מבצע "עופרת יצוקה".

מפקדת קצין השריון הראשי ובראשה מחלקת תח"ש (תורת חיל השריון) עבדה ללא לאות בקיום אימונים אינטנסיביים החל ברמת ההכשרה של הלוחם וכלה בתרגילים במסגרות

מהמרכבה סימן 1 ועד לסימן 4. גם המערך הסדיר של יחידות השריון עבר באופן מחזורי אימונים שבסופם נערך אימון מסכם למסגרת של גדוד, חטיבה ואף למעלה מכך, תוך מתן דגשים למתארי הלחימה השונים.

חיל השריון אף החזיר את מבחני הכשירות והתחרויות שבצידן, המהווים אספקריה לרמת הכשירות של צוות הטנק ושל המפקדים, ושל מיומנויות מקצועיות ומבצעיות.

חיל השריון מתכונן למבצע

תחילתו של מבצע "עופרת יצוקה" לוותה בהתכנסות של יחידות השריון השונות ברחבי הגזרה. חלק מהגדודים הגיעו הישר מתרגיל מסכם ונמצאו ברמת מוכנות מיטבית, וחלק אחר

גדולות יותר ומורכבות לאין ערוך. דגשים ומסקנות מהלחימה במלחמת לבנון השנייה נכתבו ופורסמו ליחידות השונות במגוון הוראות מקצועיות שהופקו על ידי קציני תח"ש שתחקרו את תורת הלחימה ותקפותה, ובמתן דגשים למתארים השונים, לאופן הפעלת האמל"ח ועוד. ההוראות והדגשים המקצועיים שהועברו ליחידות במאות חוברות מקצועיות, שוננו ותורגלו על ידי השריונאים תחת עינם הבוחנת של קציני תח"ש שבדקו ווידאו את האפקטיביות של ההנחיות. מתקן האימון המרכזי ליחידות היבשה שבצאלים, המה מדי חודש בחודשו בגדודי שריון ממערך המילואים שעברו את כל מסכת הרענון והאימון, החל מעמדת התותחן ועד לאימוני מסגרות במתארי לחימה שונים,

המילואים באים. זמן מועט נדרש למילואימניקים מרגע הגעתם ועד לתנועה (צילם מיכאל מס)

צוות טנק מפלוגת "חרמון" מבצע החלפה של חוליות ופינים פגועים, לקראת הכניסה לרצועה

רס"ן (מיל") אייל בן-חיים ממתין לרישום המשוב על ידי הטנקיסטים

צוות טנק מפלוגת גולן מסיר את הבוץ שהתקשה במהלך האימון האחרון

קצין מילואים מתייחס למשוב ולתחקיר ברצינות ברגע של אתונחא

תח"ש החלו לעבור בין הפלוגות השונות כשהם מדגישים את ההוראות המקצועיות שהופקו עלי המחלקה ובודקים את העברתן ללוחמים. מאמן התותחנות (מתקן סימולציה) של חברת "אלביט" הגיע אל שטחי האימון ומיד הוצמד אליו טנק של גדוד סופה לצורך תרגול התותחנים והמפקדים. סרן (במיל") גל גלאור מתח"ש העביר את האימון כשהוא מדגל גם ליחידות אחרות תוך מתן תשובות מקצועיות לטכניקות הירי השונות.

תח"ש בלחימה - כוחו של תחקיר

איכותו של כל גוף נמדדת גם ביכולתו לתחקר את עצמו, ללמוד מפעילותו ולשפר את ביצועיו. חיל השריון השכיל לעשות כן כאשר לפני למעלה מעשר שנים הוקמה יחידת תח"ש (תורת חיל שריון) בחירום. יחידה קטנה ואיכותית המבוססת על קציני מילואים שהיו מ"מים, סמ"פים ומ"פים בעבר, מדרגת סגן ועד סא"ל, שיחד עם קציני השריון בקבע המוצבים בשגרה במפקדת קצין השריון הראשי, מהווים את חוד החנית של חיל השריון כמאגר ידע

מל"י שבצאלים נמצאנו מבקרים מספר גדודים סדירים ומילואים. הדאגה לפרט של החיילים הסדירים הייתה ברמת רגישות גבוהה יותר, בהשוואה לטנקיסטים ממערך המילואים שהגיעו מהבית רעננים ומצוידים. "כולם דיברו עם הבית?" שואל סרן כ"ץ מפקד פלוגת גולן של גדוד סופה. במהלך כל האימונים וההכנות הוא לא הפסיק להאיץ בחיילים לשתות מים, לאכול את ארוחת הצהריים שבחמגשיות. "עם כל כובעי הפליז, לא תרגישו שאתם מייבשים" הוא צועק לעבר החיילים שמשחילים פיני זחל עם פטיש 5 ק"ג. בפלוגה הסמוכה מתרגלים הטנקיסטים נסיעה מתקדמת ומורכבת במתאר עם מכשולים. תומכי הלחימה שבנגמ"שי ה-9 (של החימושוניקים), בוחנים את הטנקים ומנסים לאתר תקלות ולתקן.

במהלך האימונים של הגדודים, מגיע צוות מילואים של תח"ש ומחלק למפקדי הפלוגות את איגרתו האישית של קצין השריון הראשי תא"ל אגאי יחזקאל, עם עיקרי התחקיר והמסקנות של שני אירועי ירי דריצדי שאירעו בליל 5 בינואר 2009, הערב השלישי של המבצע הקרקעי. צוותי

הגיעו מגזרות ביטחון שוטף והופנו לאימונים "מסירי חלודה" תוך ארגון הכלים והציוד. מיד עם ההגעה לשטחי הכינוס החלו הטנקיסטים המנוסים בטיפולים ובבדיקות כדי להעלות את מוכנות הכלים לרמה הגבוהה ביותר. פלוגה אחת לדוגמה הפכה את המשטח לאתר פריסת זחלים לצורך איתור פינים שבורים, בעוד בפלוגה אחרת עסקו בארגון הציוד והתחמושת אשר בטנקים.

מפקדת קצין השריון הראשי הפיקה בעוד מועד חוברות מיוחדות המרכזות את הדגשים המקצועיים למתאר הלחימה הצפוי, באופן קצר ומתומצת. עם התחלת המבצע הקרקעי, גויסו בצו 8 קציני המילואים של תח"ש וכונסו לשיחת תדריך על ידי ראש תח"ש אל"ם אמיר אשל וקציני המחלקה הסדירים. קציני המילואים והסדר צוותו לפי הגזרות ומרְכָּזי הפעילות ויצאו לדרכם לשטחי הכינוס והאימונים שלקראת הלחימה, כשהם מצוידים בתיעוד הנדרש להעברת הדגשים וההוראות.

הזמן הפנוי בהמתנה למבצע הקרקעי הצפוי נוצל גם לשינון דגשים וטכניקות, ולטיפול של המפקדים בצורכי החיילים. במתקן האימונים

טנק מרכבה של גדוד "סופה" מחובר למאמן. לידו סרן (מיל) גל גלאור ממחלקת תח"ש

תיאום כוונות מול עזה (צילום אלדד אורון)

השריון של חטיבת ברק מציג את דגלי ישראל בשטחי הכינוס (צילום אלדד אורון)

היתקלויות באויב, אירועי בטיחות שונים, וכן כל נושא שעל ליבו של המפקד.

לרענון הנחיות קיימות או הטמעת חדשות יש השפעה ממשקית חשובה, בהיבט של צמצום עלויות. כך למשל באחד מימי הלחימה נוכחנו לדעת כי אי קיום הוראה חילונית קיימת, כתוצאה מלהט הקרב והמוטיבציה הגבוהה, הביא לנוק כספי גדול עקב דרישת חלקי חילוף רבים. מיד רועננו הנהלים והועברו לכל הכוחות, ובכך נמנע נזק נוסף.

לא תהיה זו קלישאה לומר, שתחקיר טוב, ממצה ואיכותי, של אירוע מבצעי תוך כדי לחימה, המביא בסופו של יום להנחיה עדכנית של הכוחות כיצד לפעול – מציל חיים. כך למשל, בעקבות אירוע מבצעי הוציאה מחלקת תח"ש הוראה חשובה בדבר שיטת העבודה של הטנקים בשילוב עם כוחות הח"ר הפועלים בסמוך. במהלך הלחימה במבצע, הוכח באופן חד משמעי שהוראה זו הצילה חיים.

•

צווי גיוס חירום. ההיענות הייתה מידית ומלאה (כפי שהיה במלחמת לבנון השנייה).

נוהל העבודה של צוותי התחקור בלחימה מבוסס על שני מפגשים יומיים. האחד בשעות הבוקר, שבו מקבלים הצוותים עדכונים שוטפים על מיקום הכוחות והאירועים שונים מהלילה האחרון, הדורשים תשומת לב מיוחדת; והשני בערב לסיכום הפקת לקחים יומית, עיבוד הלקחים והכנתם לצורך הטמעה חוזרת בשטח ביום המחרת.

בכל בוקר התפזרו הצוותים בין הכוחות השונים, תפסו מט"קים, מ"מים, מ"פים, סמג"דים ואף מג"דים וסמח"טים לשיחות אישיות בנושאים החשובים באמת: הגדרת המשימה, נוהלי הקרב, שלבי הלחימה השונים, נושאים הקשורים בתורת הלחימה של חיל השריון, קיום וביצוע הנחיות חילויות, נוהלי גיוס יחידות המילואים, תקינות הטנקים, אירועים מבצעיים בהם נטלו הכוחות חלק פעיל, ניתוחי

מקצועי ומבצעי כאחד.

ידע נצבר זה הוא הבסיס המאפשר לצוותי התחקור לצאת לשטח יחד עם הכוחות הלוחמים, לתחקר אירועים מבצעיים, חימושיים, תורתיים וערכיים, להפיק מהם מסקנות ולקחים אופרטיביים ומידיים, ולהזרימם חזרה תוך כדי לחימה ובזמן אמת לדרג הלוחם (עד רמת המט"ק). תחקירים אלה מבוססים על שיחות עם אנשי צוות ומפקדים, וניתוח אירועים בזמן אמיתי.

הצוותים אכן מיומנים, וכדי לתחקר ללא משוא פנים ובשיתוף פעולה מלא מהצד הנבדק, דרושה לא מעט תקשורת בין-אישית טובה, יצירת אמון במתחקר, ויצירת אוירה נינוחה שתשרה על המתחקר רצון לשתף את המתחקר גם בפרטים קשים לעיתים, הקשורים בטעויות מקצועיות של המתוחקר.

מיד עם תחילת השלב הקרקעי במבצע "עופרת יצוקה" גויסו קציני היחידה באמצעות

האנשים מאחורי ההכנות והאימונים לקראת "עופרת יצוקה"

יום רביעי, היום ה־19 ללחימת צה"ל במבצע עופרת יצוקה. חונכי ענף שריון במא"ש (מרכז אימונים באש) מתכנים לנשום קצת אוויר, לסדר מחדש את הפק"לים להמשך האימונים, להתעדכן בלקחים ובהישגי היחידות שהכניסו ללחימה. הנה שיחה קצרה עם האנשים שאחראים על אימוני גדודי השריון במילואים

רס"ן ערן פלג

ענף שריון במרכז לאימונים באש נמצא במל"י שבצאלים. זהו המקום אשר אחראי לאמן באש את רוב סד"כ השריון הצה"לי. את הקצינים בעלי הכובע הלבן מזהים מיד כחונכים: מקס, יובל, כארם ותומר – חונכי השריון, אביה קצינת המרגמות ואמיר חונך פלוגות החרמ"ש.

"העבודה פה בשגרה איננה קלה, אך יש סיפוק גדול מהתוצאות", הם פותחים ואומרים. הדרישות פה מקצין דומות לדרישות מסמ"פ או מ"פ, לחנוך פלוגה לרבות ההיבטים הבטיחותיים ולדעת להבין ולהתחבר למערכת משומנת התומכת באימונים.

"קיבלנו משימה לאמן גדוד מילואים שהופעל בצו 8 ללחימה בעזה, לא היה לנו עודף זמן, בנינו תכנית מוכוונת לכשיריית הנדרשות מהגדוד ללחימה".

האימון שהצליחו חונכי ענף שריון במא"ש לבנות לגדוד כלל תרגולות שטח בנוי, תיאומי כוונות קרביים למקלעים, עדכוני תותחנות, היתקלויות ברמת הצוות, נסיעה במדפים סגורים, פתיחת ציר, עדכונים ולקחים מהלחימה בעזה עד כה. את התרגיל המסכם הפלוגתי ביצעו ב"שיקגו" (מתקן לאימון לחימה בשטח בנוי) מול בָּיִם אויב בשטח הבנוי.

פלוגת החרמ"ש זוכה אף היא לתשומת לב מיוחדת, על אף שבשבועיים האחרונים הגיעו ארבע פלוגות חרמ"ש מילואים שהיה צריך להכין ללחימה בעזה. האימון הכין את

חונכי השריון במל"י - חיוך של סיפוק

לשעת הפעולה והחיילים נפרדים מהחונכים: "אתם עושים עבודה מצוינת, עבודת קודש, זה לא מובן מאליו".

את המשוב המשמעותי ביותר שומע רע"ן חש"ן, סא"ל עמרי מהמ"פים שאותם אימן בשבוע האחרון בביקורו בגזרות הלחימה בעזה. המילואימניקים מרגישים שנתנו להם את מה שאפשר היה לתת כהכנה טנקאית מקצועית וטובה לקראת לחימתם.

חונכי השריון מסיימים עוד שבוע אימון, מתעדכנים בלקחים מעזה וכבר חושבים על האימון הבא.

המחלקות השונות לצרכים שלהם (מרגמות, סיור, חי"ר וכמובן שת"פ עם טנקים).

"הדבר החשוב ביותר הינו 'הורדת החלודה' והחדרת הביטחון לאנשים". כיצד עושים זאת? על ידי יחס אישי, חניכה ומעורבות, הצלחות (פגיעה במטרה, תרגול מוצלח), אָמוֹן מלא באמל"ח (עובד ומתואם), הפקת לקחים ושיפור מיום ליום, תרגולות בסיסיות שקובעות את תוצאות ההיתקלות (צוות חי"ר, אש, ירי פגז מִבְּקָר המפקד, ירי מקלעים).

לקראת תום אימון המילואים שקועים כבר מפקדי הגדוד בנוהל הקרב ומחכים

אנחנו היינו

מוכנים!

תא"ל (במיל') איתן קינן-קאולי

אנחנו היינו מוכנים – זו לא פרזה וזו לא בדיחה ובוודאי לא אמירה צינית. אנחנו היינו מוכנים – משפט גאה שנשמע בכל משך השיחה מפיו של סא"ל (במיל') אייל, בן כפר ויתקין, מפקד גדוד מילואים מחטיבת מילואים בפיקודו של דודו. חמש שנים, מאז 2004, פוקד אייל על הגדוד וכמעט החמיץ את גולת הכותרת של השירות, משום שמחליפו יניב כבר "חימם מנועים" בטנק 10א'. גדוד המילואים שמשירתו זה שנים מול רצועת עזה, במסגרת חטיבת הצנחנים במילואים שועלי מרום שבפיקודו של אל"ם משה אור, מימש את אשר התכונן אליו.

ביטאון השריון חרק שיניים במאמץ למצוא זמן פנוי של המג"ד האנגרטי והמסודר, כדי לאפשר לכם הקוראים לטעום ולו במעט את עוז רוחם של לוחמי השריון במילואים. לוחמי שריון על טנקי מרכבה 3 משודרגים (בהמשך הכתבה אספר מעט על טנק זה).

גדוד המילואים המורכב מיוצאי חטיבת "ברק" הסדירה, הוקם בשנים 1996 – 1998 כאשר כל שנה התעצם בפלוגה אורגנית שהשתחררה מהחטיבה הסדירה. מפקדת הגדוד גויסה מייד עם תחילתה של המתקפה האווירית במבצע עופרת יצוקה.

תכניות "זמן יקר" הופעלו "לפי הספר". הימ"ח המאוד פעיל בשגרה בגין האימונים שהוא תורם למחנה הקרוב, השלים את החסר. ביום שני לפעילות הגדוד נכנס לסדרת אמונים בדגש על לחימה בשטח בנוי וביום חמישי לא איחר התרגיל הגדודי שאפשר לאייל ולמפקדת הגדוד לצבור ביטחון העצמי ולחדד את המנהיגות שלהם על כלל הגדוד.

ההכנות למבצע היו בעיצומן, לא היו

ספקות האם נשתתף. בימים ששי ושבת – טיפול שבועי ודיגומי הכלים ללחימה ברצועה ולחימה משולבת עם חי"ר. כן, קוראי הביטאון חובשי הכומתות השחורות הדהיות, אנחנו הטנקיסטים עם פגזי ה-120 מ"מ בטנק המרכבה, מוציאים הרבה מאד פגזים ומכניסים "תחמושת חיה" בדמות לוחמי חיל רגלים שאותם אנחנו רוצים להביא איתנו עד ללחימה על היעד. אין זמן לנוסטלגיה. המפקדים כבר בשבת נכנסים לסיור מפקדים בעזה אחרי חטיבת הצנחנים.

וגם כאן המג"ד אינו מוותר על הסדר השריונאי – שבת אחר הצהריים מסְךְ מג"ד על הכלים. לפי הטון בדברי אייל והנמרצות שבה ביטא את הפעילויות שלו, כמעט וחשתי כמו בימים של היותי מח"ט בהם המג"ד היה מדווח על סדר הפעולות ולוחות הזמנים של התכנית הגדודית. ואומנם "החוש השישי" של ניתוח גזרת הפעולה שבה בוצעו הסיורים, הוכיח עצמו.

במוצאי שבת, אייל נפרד משתי פלוגות טנקים שלו שחברו לגדודי החי"ר, ויחד עם פלוגת החרמ"ש האורגנית ופלוגת החי"ר נכנסו לרצועה ביום שני. הגדוד ביצע מעבר כוח דרך שני גדודי החי"ר ונערך בדרומה של החטיבה, כאשר באגף אחד שלו חטיבת הצנחנים ובאגף אחר הגדוד נערך במגננים של גדוד הטנקים הסדיר 74. התנועה המבצעית של החי"ר ופלוגת החרמ"ש הייתה רגלית. ההיערכות והחפיפה המבצעית הייתה החל משעה 16:00, עם הגעת הגדוד, ועד לשעות הערב 20:00.

המגננים שקודם לכן היו ערוכים עם החזית דרומה, שונו על ידי אייל כלפי מזרח. השגרה המבצעית הייתה מאד מורכבת, כאשר מאפייני

הלחימה היו:

- פשיטות משוריניות על אתרי מחבלים בשטחים בנויים.
- היערכות להגנה במגננים עם אבטחה כבדה ומעורבת טנקים במארבים וחי"ר.
- מילוי מחדש של דלק ותחמושת בשטח ישראל, שחייב תנועה של כ-8 ק"מ לאחור, בתנועה של לפחות שני כלי רק"ם.
- החי"ר פועל רגלית בלבד, הנגמ"שים לא הוכנסו.
- הסיוע הגדודי הצמוד – מחלקת המרגמות, הסיוע, החוליות הטכניות, מחלקת הפינוי אנשי החימוש נשארו בשטח ישראל.
- "שעון העבודה היומי":
 - כוננות עם שחר.
 - הערכת מצב 08:00.
 - מסדרי בוקר וטיפולים משולבים בכלים (טיפול לפני תנועה ואחרי תנועה יחד, בגין פעילות הלילה).
 - שגרת לחימה.
 - הערכת מצב כולל לוגיסטיקה – 2000.
 - אישורי תכניות למפקדי הפלוגות על יום הלחימה הבא.
- קרבות, פשיטות ומגע אש במהלך כל השבוע היו מנת חלקם של כל פלוגות הגדוד. אש האויב כללה ירי מרגמות 120 מ"מ ואש צלפים, ולעיתים גם ירי אר-פיג'י ללא פגיעה ישירה בטנק. הגדוד ירה כ-300 פגזים, שמר על נהיגה נכונה בשטח חולי ולא היו פריסות זחל. הופעלה אש סיוע, כולל משימת מיסוך לחילוץ פצועים של חטיבת הצנחנים והתארגנות לפינוי מוסק על ידי מפקדת הגדוד. מערכת שר"ב – העבודה בגדוד בוצעה על בסיס אמצעי השליטה הישנים ללא קצוות תקשורת

**לוחם המילואים היודע
ומבין את משימתו,
יצליח להתכונן אליה
כראוי ובעת מבחן
יבצע אותה כהלכה**

המג"ד סא"ל (במיל) אייל

גדוד המילואים של השריון גויס גם במלחמת לבנון השנייה, ומשימתו אז הייתה החלפת כוח סדיר בשטחים. גדוד המילואים מוכיח את שרבים מאיתנו התחילו לפקפק בו. לוחם המילואים היודע ומבין את משימתו, יצליח להתכונן אליה כראוי ובעת מבחן יבצע אותה כהלכה. הגדוד מתאמן זה שנתיים בלחימה בשטחים אורבניים, מצוות ומתקשר לצד החטיבה שאיתה יצא למבצע "עופרת יצוקה". הגדוד ביצע השתלמות לחימה בשטח עירוני "ערב המלחמה", מלווה בהרצאות של לוחמים סדירים בעלי ניסיון קרבי ברצועה.

סכום - "שופר הביטאון"

אייל כמו מח"ט וסמח"ט 401 ששוחחתי איתם, לא הסתיר את גאוות השריון והמסר של אייל: "תרומת השריון ללחימה מסוג זה היא רבה וניתן היה לעשות עוד הרבה יותר. האסימטריה שלנו עם האויב התבטאה בייצור האש ובהופעת הטנק והסיוע האוורי. אגרסיביות זו שיתקה למעשה את האויב."

מראה חשמלי מאפשרת ירי דינמי בעיקר, בתנועה ועם רמת ייצוב גבוהה.

- ה"עכבר" (כוונת לילה צמודת קסדה) למט"ק - מאד יעיל.
- תרגולת - "תאום קרבי" למקביל, כדי לאפשר ירי מדויק של המקביל, הוכיחה את עצמה. ירי פגזים סרבל מעט את התצפית ואת גמישות הפעלת הכוח בגין האבק והרסיסים בשטח הבנוי והשטח החולי.

אייל שהספיק ערב קודם לכתבה לשחרר את הגדוד, עצר בדרכו לחטיבה כדי לשוחח לבקשתי על הלחימה של הגדוד. לבוש מדם, מסודר ומאורגן, נמרץ וחש שהוא מייצג יחידה מובחרת שהתכוננה רבות למשימתה בשירות המדינה. אייל מעביר את הגדוד ליניב שבהזדמנות זו נאחל לו הצלחה.

ההשקעה של אייל (3+נ), בהכנות ובשגרת גדוד המילואים, מחייבת שיתוף פעולה והבנה - שהיא לכשעצמה תרומה חשובה לביטחון ישראל - עם המעסיק של אייל ב־ Flying Cargo Fedex.

לצי"ד ומענ"ק, למעט מערכת "משואה" שהייתה בנגמ"ש המג"ד 10א' ואפשרה זיהוי טוב של כוחותינו, ולדברי המג"ד היוותה מכפיל כוח. העבודה מול המפקדה הקדמית של שועלי מרום הייתה בליווי "שדכן" - קצין מבצעים של הגדוד שהייתה לו פינה בחמ"ל. הקשר עם כוחות שכנים היה טוב. תקשורת מפקדים - פגישות יומית עם המח"ט בחפ"ק ולעיתים בקדמית,

ברגע האחרון על סף היציאה לעמדות בוטלה מתקפה חטיבתית על בית להייה, כאשר הגדוד היה צריך להיות בסיס האש למתקפה זו.

אמל"ח ודגשים של תו"ל

- טנק מרכבה 3 משודרג - סדרה ראשונה של טנקי 120 מ"מ, טרם כניסת ה"בז". זהו טנק בעל כושר עבירות ושרידות דומים לטנקי ה"בז" וכושר יצור אש טוב ממערכת בקרת האש.
- ה-MPS בוודאי טוב מכושר יצור האש של טנקי ה-105 מ"מ. הכוונת שמצוידת בראש

יוצק נחישות למבצע "עופרת יצוקה"

מה שנעשה לקראת מבצע עופרת יצוקה, לא נעשה לפי מלחמת לבנון השנייה, ומכאן האירועים הקשים שקרו אז ליחידות. למבצע זה קדמו הכנות ואימונים רבים שקדמו לו שנועדו בראש וראשונה לחזק את איתנות החייל-הפרט ואיתנות המערכת. תפקודם של אלה תלוי בתחושת ה"מסוגלות האישית" וה"מסוגלות המערכתית"

סא"ל (במיל') דוד כספי

והתרגולים, כן גברו יותר ויותר תחושת הביטחון, המקצועיות והאמון של החיילים במפקדיהם. תשומת לב מיוחדת ניתנה להסברה ולטיפוח "רוח היחידה" בקרב החיילים – הסברה על צדקת הדרך והמלחמה, הסברה על הסכנות הצפויות וכיצד להימנע מהן, הסברה על חיזוק המורל והאימון בכלים, בציד, בטנק וב־רעים לנשק שליך. לדברי המח"ט לא חשוב כיצד תיקרא פעולה זו, עבור לוחמי החטיבה זו הייתה מלחמה אמיתית על כל היבטיה – אש, תנועה, מגע עם אויב, טיפול והתנהגות מבצעית נכונה עם מטענים, מלכודים ומיקושים ועוד. הביצועים של החיילים הפיחו בהם יותר ויותר רוח לחימה ורצון לביצוע המשימה, ככל שיידרש להשלימה. לשאלתי, עונה המח"ט, שלא הייתה כל בעיה להמשיך את המשימה מהנקודה שעצרו אותו ולהמשיך הלאה בביצועה.

כל התהליך הזה שהחטיבה עברה במשך שנתיים ויותר, לא נעשה לפני מלחמת לבנון השנייה – הרי ידוע לכל שצוותים לא התאמנו תקופה ארוכה לפני המלחמה ולא ניתנה להם ההזדמנות ללמוד כיאות את המשימות ולתרגלן לקראת ביצוע, שלא לדבר על המחסור החמור באמצעים, מחסור שלא היה כאן כלל. זה גם מסביר את הממצא של מוטיבציה ותחושת מסוגלות נמוכה אז ביחידות השונות.

עם קבלת הפקודה המקדימה לכניסה לעזה החטיבה עסקה כשבוע ימים בלימוד הפקודה והמשימות הצפויות בצורה יסודית ומעמיקה. כך גם בוצעו הדברים בהמשך, ללא שנויים תכופים,

א. באנדרה, בפרסום משנת 1977). בעיני הדבר מעיד על תובנות אינטלקטואליות של מפקד. מסוגלות אישית משמעותה אמונה וביטחון ביכולת האישית להשפיע על הביצועים ולהשיג את התוצאות הרצויות, כמצופות ממך. בהכללה אפשר לומר מסוגלות מערכתית, הינה הסיכום הסניגרי של כלל המסוגלויות של הפרט.

בזאת, אפוא, השקיעה החטיבה של עופר. אימונים רבים שבהם צלחו קילומטרים רבים, בתרגילים מכל הסוגים, בירי פגזים רבים, באמונים ייעודיים לזירה הצפויה ובפרט לחימה בשטחים בנויים, באימון מפקדים ומפקדות ואף באימון סגנים, למקרה שיהיה צורך להחליף את הקודקוד. דגש רב הושם כמובן על שת"פים משולבים עם חי"ר, הנדסה, ארטילריה וחיל האוויר. הכוחות הפכו למסגרות כמעט אורגניות הרגילות זו לזו ומדברות זו עם זו באותה שפה ובאותם הקודים. ככל שגבר עומס האימונים

את מח"ט 188 אל"ם עופר צפרייר פגשתי כשבוע לאחר היציאה של כוחותינו מעזה, במשרדי עמותת יד לשריון בלטרון. המח"ט (3+), איש חסון וגבוה (אני מניח שצפוף לו בתא המפקד של "מרכבה" 3), לבוש בגדי עבודה צה"ליים ונראה כאילו זה עתה ירד מהטנק. עופר המח"ט המתבטא ברהיטות, בדייקנות ובפסקנות – משרה ביטחון עצמי וכריזמה (יש לו מזה בשפע...) כמעט מדבקים. כבר בראשית השיחה איתו ברכתי בלבבי שכאלה הם היום מפקדינו בצה"ל, שהרי לא כך הרגשנו במלחמה הקודמת בלבנון של 2006. אני פותח את שיחתי עמו בנושא זה ושואל את דעתו על ערכי פיקוד ומנהיגות, כפי שבאו לידי ביטוי במבצע עופרת יצוקה בעזה לעומת "השיחקה" בערכים אלה במלחמת לבנון השנייה. עופר אינו חושב שהייתה אז התמוטטות ערכים ברמת הגדוד והחטיבה. נכון, החתירה למגע אז לא הייתה כמצופה, והדילמה של המפקד "קדימה" בתוך הגייסות, לעומת "אחורה" מול מסך "הפלזמה" – מוכרת לו היטב.

במלחמת לבנון השנייה שירת עופר כמח"ט של חטיבת מילואים ברמת הגולן. לדבריו, מה שנעשה לקראת מבצע עופרת יצוקה, לא נעשה אז, ומכאן האירועים הקשים שקרו ליחידות. למבצע זה קדמו הכנות רבות. האימונים הרבים שקדמו לו נועדו בראש וראשונה לחזק את איתנות החייל-הפרט ואיתנות המערכת. תפקודם של אלה תלוי בתחושת ה"מסוגלות האישית" וה"מסוגלות המערכתית" (איני יכול שלא לציין בסיפוק רב השימוש במושג ה"מסוגלות האישית", כפי שמוכר לי מתחום החינוך – Self Efficacy (פרופ')

"הבא בפניהם את קציני הצנחנים וגולני שיספרו למתגייסים כיצד לא זזו בשטח בלי הטנקים – כל קודקוד חי"ר רצה את ה"טנק שלו" לידו!"

ועם הכלי המגושם "עושה הנפלאות", הדחפור ד-9. מיד עם הכניסה למובלעת בנויה ותפיסת עמדות, חפר ובנה הדחפור ד-9 מעין "מגנן" לפני הטנק ומסביבו, להגנה מנ"ט. אכן, כלים מסוג זה נפגעו וחטפו, בעת עבודתם בפגיעות נ"ט ישירות, מאחר והם גם היוו פיתיון נוח לאויב. הכוח לא נתקל במטעני גחון במסלולו, על אף שעיקר התנועה נעשתה בלילה בתנאי ראות קשים יותר, למעט בשטח בנוי. לחטיבה הצטרפו חיילי מילואים שאיישו פלוגת חרמ"ש, מפקדת החטיבה, פלס"ר וגדוד צנחנים. רק מילים טובות יש בפי המח"ט על תפקודם והמוטיבציה של אנשי המילואים. המילואימניקים השתלבו מידיית בחטיבה ובמשימות שהוטלו עליהם ופעלו בצורה מקצועית.

הלקחים המרכזיים שהמח"ט מעלה בשלב מוקדם זה, מאז גמר הלחימה, הם בראש וראשונה הבנה וניתוח המהלכים והפעילויות של החטיבה, כדי לראות איזה לקחים אפשר לגזור מהם ללימוד מעמיק יותר. נראה לו שיש להשקיע בשיפור התו"ל של התמרון היבשתי, בזירה כמו זו הרוויה בנייה ואוכלוסייה אזרחית, וכן לשפר ביתר שאת את המיצי והשיתוף עם כוחות חי"ר והנדסה.

לדילמה בדבר מיקומו של המפקד בקרב מתייחס המח"ט כדבר שיש למצוא בו נוסחה המאוזנת בין צורכי הקרב, משימות היחידה ומיקומו של המפקד. בלחימה זו התנסה בזאת אישית ופעמים יצא למפקדה העורפית של החטיבה כדי לתאם טוב יותר את כוחות סיוע של אוויר וארטילריה וללמוד בצורה טובה יותר את המודיעין על האויב ופריסת הכוחות הנדרשת מהחטיבה. הוא אינו מעלה על הדעת שלא להיות בתוך יחידותיו, כשהן נמצאות במהלך של אש ותנועה, שיש בהם סיכונים מידיים, כמו אלה שארבו לחייליו בעזה.

לדעתו החמאס בעזה חטף מכה קשה מאוד ויהיה לו קשה להתאושש, וכי בניגוד לחיזבאללה, הוא יצטרך להתמודד גם עם משימות אזרחיות רבות של שיקום וסעד, וזו משימה אדירה שתעמיד אותו במבחן מול האוכלוסייה שלו.

אין ספק שהשריון "עשה היסטוריה" במבצע זה, ולשאלתי כיצד ניתן למנף רוח זו ותדמית זו בקרב המתגייסים הפוטנציאליים כדי להניעם לבקש שירות בשריון, ענה לי קצרות: "הגב בפניהם את קציני הצנחנים וגולני שיספרו למתגייסים כיצד לא זו בשטח בלי הטנקים – כל דוקוד חי"ר רצה את ה"טנק שלו" לידו!" נפרדתי ממנו בתחושה טובה שבצה"ל של היום מתרחשים שנויים משמעותיים ואיכותיים, המשפרים את עוצמתו ויכולותיו. זאת למדתי מעופר, מח"ט 188, שזכה לפקד על חטיבה עם היסטוריה ומורשת קרב הירואית ומפוארת. ואם יש היום בקרבנו שאלות, תהיות, תחושת החמצה כלשהי, בדבר המטרות וההישגים של המבצע בעזה – נא להפנותן, כרגיל, אל מנהיגינו בפוליטיקה ובמדינה.

מח"ט 188 אל"ם עופר צפיר

ללא בלת"מים (בלתי מתוכננים) וכו', כפי שהיה בלבנון.

החטיבה פעלה במספר גזרות – ג'בליה, סג'עיה, תרת טופח (גדוד 71), שאטי, אל-אטטרה (גדוד 74), והמח"ט עם יתרת הכוח בגזרת מסדרון "מורג" (ביוקו) ומשימתה הייתה להשתלט על מרחב הפעולה, לתפוס שטחים שולטים ולהשמיד אויב ואמל"ח שלו בגזרתו. לחימה קשה במיוחד הייתה בגזרת גדוד 74. החטיבה סיימה את הלחימה עם הרוג אחד, שנפגע מאש מחבל ו-12 פצועים.

האמל"ח המיוחד והמתוחכם שהיה ברשות החטיבה אפשר לקבל מודיעין אויב בזמן אמת, ובו בזמן גם להגיב בצורה מתאימה ובזמן אמת, תוך מצוי מרבי של הכוח. שיפור רב בתחום זה

פּלס"ר

רגע לפני כניסה ללחימה בעזה

שעת אחר הצהריים. לוחמי פלס"ר 7 טרודים בהכנות הציוד לקראת כניסתם לעזה. מפקדי הצוותים כבר בשלב נוהל קרב מתקדם. שיחה עם לוחמים שעוד ארבע שעות יעברו את גדר הגבול לפעילות התקפית במסגרת "עופרת יצוקה"

חיילי הפלס"ר נערכים לפעילות ובודקים ציוד

הרכב של הפלס"ר

אמיתי בארגון, סדר ואימון כדי לבנות כשירות מבצעית בכל חתכי היחידה ולהביא אותה בצורה מיטבית לקרב.

"רובנו לא היינו במבצעים בעזה ואפילו לא במלחמת לבנון, שמענו רק סיפורים, ועכשיו הרגע שאליו אנו מחכים זמן רב".

מאז שהגיעו לאימון עסוקים המפקדים באימון ורענון הלוחמים בלחימת שטח בנוי, טיווח ארטילרי, הכוונת מסק"ר, שת"פ טנקים והנדסה, ואימון קליעה שתרם להם רבות, מציינים החיילים את ניידת הקליעה.

הלוחמים דרוו, גל, נדב, עמיאל, ומאור מסדרים את הפק"לים, מוודאים שלא חסר דבר, דוחפים את קופסאות השימורים למקום נוח בתיקים העצומים שאותם יעמיסו עוד מעט על גבם. אדם חרדי מחלק תפילות וציציות ללוחמים. הם שואלים אותו בתגובה צינית: "זה במקום השכפ"ץ הקרמי?" הבדיחות והצחוק עוזרים מעט להתמודד עם הלא נודע שאליו הם ניגשים הלילה.

סמל הפלס"ר

ההאמר) או מנוגמ"שות ("כבר הרבה זמן לא עשינו את זה, אך בטוח שהמ"פ השריונר שלנו ידאג גם לזה).

הלוחמים מרגישים בטוחים מאוד בעצמם ובצוות. מרגישים שרמת היחידה בעלייה מתמדת. בחצי השנה האחרונה יש עיסוק

רס"ן ערן פלג

פלס"ר 7 הופעל לגזרת עזה לפני שבוע, הם התמקמו בצאלים ואף מצאו שם לשדרת האוהלים, הנגמ"שים, ורכבי ההאמר, המעוטרת בדגלי ישראל ושריון – "מאחז יפתח", על שמו של המ"פ כמובן. "אנחנו לא זזים מפה עד שלא ניכנס לעזה".

הלוחמים בפלס"ר, ברובם מושבניקים וקיבוצניקים (כולל קיבוץ ראשון לציון) חילוניים, היו בחצי השנה האחרונה בעיקר בגזרת חברון (תרקומיה).

לוחמי הפלס"ר בצוותים של 15-20 לוחמים המתגבש לאחר מסלול שאותו עוברים בבא"ח גולני יחד עם יחידת אגוז. לאחר שנה, חלק מהלוחמים יוצאים לקורסים והשאר מתאחדים לצוותים וותיקים יותר. הצוותים מורכבים ממפקד, סמל, קשר, קלעים, וכמובן פק"לי סיור, הסוואה ותצפית. הם יודעים לבצע משימות רגילות, רכובות (על רכבי

הגיבורים האמיתיים

שעת בוקר מוקדמת בשער בית הספר תיכון מקיף שדרות, יחד עם השומר ומנהלת הבית ספר. מסוקים מרחפים מעל הראש סביב השעון, הדי התפוצצויות נשמעים קרוב מתמיד והתלמידים מתחילים להתייצב ליום לימודים "שגרת" נוסף.

רס"ן ערן פלג

"בוקר טוב נופר", אומרת המנהלת (מרטין) ומוסיפה חיבוק לתלמידה שהגיעה זה עתה לשער בית הספר. תיכון זה הגיע ל-84% זכאים לתעודת בגרות במחזור האחרון, ללא ספק אחוז מדהים בכל קנה מידה. איך מגיעים לזה וכיצד מצליחים כך במקום הכי מוכה במדינה – שאלתי את עצמי והרשיתי לעצמי לשאול גם את השומר וגם את המורים שפגשתי.

תלמידי שדרות אדישים למצב הביטחוני המיוחד בעורף, הם כבר כל כך רגילים ומתורגלים שאין כל חדש מבחינתם. אלה תלמידים החיים כבר שמונה שנים את חרדת הקסאם, לחלקם ירידה בביטחון העצמי שמשפיעה על קריאה וכתובה, ונקודת ההתחלה שלהם קשה. למרות

- הכול יש כאן משהו ששווה להביט בו ואולי אפילו ללמוד: התלמידים זוכים ליחס אישי מהמורים ומהמנהלת. המנהלת עמדה משך שעה שלמה בשער בית הספר ובירכה בבוקר טוב אישי את תלמידיה, שאלה לשלומם, והתעניינה מה חדש, ותמיד קיים בוגר בסביבת תלמידים, גם בהפסקות. זה יוצר מחויבות בין המערכת לתלמידים.
 - מנהיגות והובלה – המנהלת לא נחה לרגע, היא תזזיתית, מאיצה בתלמידים להיכנס לכיתות, דורשת ולא מרפה מהמורים, בודקת רשימות נוכחות ומי לא הגיע ולא הודיע.
 - כשקשה, מקצרים את המושכות – מקפידים על הנהלים – על ההופעה ועל סידור הדגל שהתרוף מהלילה.
- סביבת הלימוד מוקפדת. יש ניקיון וסדר. לא ראיתי גרפיטי בבית הספר. זה מעיד על אווירה ויחס התלמידים למקום ולמערכת.
 - ולסיום, הנושא המרכזי הינו לימוד בקבוצות קטנות ותפירת "חליפה אישית" לכל תלמיד. תלמידי כיתות 'ו' – 'ב' זוכים ללימוד בקבוצות קטנות ואפילו אישיות, וכל מורה לוקח כפרויקט מספר תלמידים עד הבגרות. נכון, זה דורש יותר מורים וכסף אך הרווח הנקי הוא של התלמידים והחברה הישראלית.
- אחר הצהריים מגיע. תלמידי חטיבת הביניים כבר בדרכם לכיוון השער. רעש והמולה בחצר בית הספר. לפתע נשמע "צבע אדום" וכולם רצים למרחבים המוגנים כתרגולת פשוטה וברורה כל כך, מחכים מעט ומסיימים עוד יום לימודים בתיכון שדרות.

ילדים ונערים מיישובי עוטף עזה, בעת ביקור ביד לשריון שפתחה את שעריה לכבודם (ללא תשלום בתקופת הלחימה) לסיור התרענונות באתר, לאוורור, ריגוש, חיזוק, טעימה מן המורשת וכיף

גם חמאס יפיק לקחים וייתחזק

סיכום מח"ט שריון

מפקד חטיבת שריון שלחמה בעזה סיפר בראיון ל-ynet על מה שעתיד לקרות: "אויב הוא אויב, וגם הוא ילמד ויפיק את הלקחים". על האפשרות למבצע נוסף: "אני מוכן עכשיו". ועל האיום של ארגונים שונים להעמיד לוחמים לדין בעקבות המבצע: "אנחנו מקריבים הרבה יותר מביקור בלונדון. אין פה שום קייס"

חנן גרינברג
מאתר ynet 23 בינואר 2009

רבים מלוחמי חטיבת השריון 401 התפנו רק אתמול (יום ה') ללבוש שוב את מדי ה-א', במקום הסרבלים שבהם היו עטופים בשבועות הלחימה הרצופה ברצועת עזה. העייפות עדיין ניכרה על פניהם והגעגועים הביתה עלו בכל שיחה. "אתם צריכים להיות גאים במדים שאתם לובשים, בסיכות הלוחם שאתם עונדים ובכומתות שאתם שמים על הראש", אמר להם המח"ט, אל"ם יגאל סלוביק, רגע לפני שיצאו סופסוף לחופשת שבת.

"אני בטוח שהאזרחים שיפגשו אותם יחזירו אליהם מבטי גאווה", אמר כמה שעות לאחר מכן בראיון ל-ynet – תוך שהוא סוגר חשבון עם התדמית הלא מחמיאה שדבקה בצבא מאז המלחמה ההיא, בקיץ 2006. "אני חושב שהמבצע הזה, באופן שבו פעלנו, בהישגים שהצלחנו להביא כפי שהם משתקפים כלפי חוץ – זה החזיר את הביטחון שהיה לעם ישראל בצה"ל, שהוא חלק בלתי נפרד מהיחסים שבין צבא וחברה במדינה הזאת".

שבוע לאחר הפסקת האש ברצועת עזה בתום מבצע "עופרת יצוקה", מתחילים בצה"ל להרכיב את התמונה המלאה שמאחורי הפעילות המבצעית הרחבה ביותר שנערכה ברצועה זה שנים רבות. אלפי האירועים מצטרפים לתמונה אחת כוללת, שמתחילה מהאימונים האינטנסיביים כחלק מלקחי מלחמת לבנון השנייה ועד יציאת אחרון

החמאס. "אמרתי לחיילים שיש באזור מערך אבטחה עם מטענים רבים ומלכודים, יהיה ירי טילים ומרגמות", סיפר סלוביק על התרחיש שהציג לחייליו, "אני חושב שהמפקדים והחיילים לא הופתעו ממה שראו".

גם כעת, בשלב הסיכומים, דחה המח"ט טענות כאילו צה"ל הפריז בכוחו של האויב. "לא הצגתי תרחיש מחמיר, אלא כמו שידענו אותו – בלי החמרה יתרה ובלו זלזול. אני גם מציע לא לזלזל בו עכשיו, כי אויב הוא אויב, וגם הוא ילמד ויפיק את הלקחים ממה שקרה ובסיבוב הבא מולו הוא יהיה יותר חזק ממה שהיה".

אל"ם סלוביק, כמו יתר המפקדים הבכירים ברצועת עזה, חש שהעובדה שהיקף הנפגעים לצה"ל היה נמוך יחסית, גורמת למסקנה מוטעית לפיה החמאס אויב חלש. "היינו פשוט מוכנים", הוא מנסה לשכנע, "האימונים האלה התחילו לפני שנתיים, הכנו את החיילים היטב, הכרנו את המערך של האויב ולכן ידנו הייתה על העליונה. באנו לכאן עם חיילים איתנים, נחושים שיודעים מה שהם צריכים לעשות, היו כאלה שחיו יומיים בתוך שוחות שחפרו בעצמם, הם הצליחו כי היו בידיהם הכלים המתאימים להתמודד עם זה".

התעקש להשאיר את סימן המח"ט על הטנק

הוא מספק הסבר נוסף להצלחה: נוכחות המפקדים בשטח. "כשהם רואים את המג"ד ואת המח"ט לידם זה נותן להם תחושת

החיילים מהרצועה ביום רביעי האחרון. לשאלה הגדולה האם המבצע באמת הצליח להביא שקט ליישובי הדרום לתקופה ארוכה, אין לאל"ם סלוביק מענה, אבל כשהוא נשאל תוך כמה זמן יצטרך להכין את החטיבה שלו ל"עופרת יצוקה 2" – הוא משיב ללא היסוס: "אני מוכן עכשיו. אחרת לא היינו יוצאים הביתה. זה רק להביא את החיילים ולנסוע מכאן".

"החיילים לא הופתעו ממה שראו"

חטיבה 401 נכנסה לרצועה במרחב פרוזודור נצרים, נעה ממזרח למערב עד חוף והים ולמעשה ביתרה את הרצועה בין חלקה הצפוני – כולל העיר עזה – למחנות מרכז הרצועה. תוך כדי כך ביצעו הלוחמים פשיטות שונות במרחב, במטרה לפגוע במחבלים ובתשתיות

"אני ומפקדיי בחרנו
במקצוע הזה מתוך צדקת
הדרך, אמונה שלמה
במה שאנחנו עושים, ואם
נודה על האמת – אנחנו
מקריבים הרבה יותר
מאשר ביקור בלונדון.
מקריבים את הבית,
הילדים, החברים

אל"ם סלוביק. זמן לסיכומים (צילום: רועי עידן)

נפגע, וגם כשהיו אירועים עם נפגעים – הם פונו במהירות והכוחות חזרו לפעילות. "אחד האתגרים שלנו כמפקדים היה לגרום לחיילים לא להיכנס לרגע לשאננות. היינו שם ועקבנו אחרי זה מקרוב".

"בכלל, לא מצאתי את עצמי מטפל בבעיות עם חיילים, לא היו אירועים בנושאים ערכיים, למעט חייל שרשם על קיר מבנה את שם הפלוגה שלו, אז הוריתי לו למחוק את זה. השארנו הכול הכי מסודר שאפשר, אין דבר כזה לשבור ולהרוס ללא סיבה. להיפך, היו חיילים שטיפלו בכל מיני בעלי חיים שנותרו רעבים וקשורים בחצרות הבתים".

במהלך הימים, חיזקה הפגיעה במחבלים ובתשתיות החמאס את הביטחון העצמי של החיילים. כשהודיעו על הפסקת האש וחזרה הביתה, היו לא מעט ששאלו למה לא ממשיכים. "אנחנו לא מחליטים, יש מי שעושה את זה מעלינו", הסביר המח"ט למי ששאל מדוע.

לונדון לא תחכה למח"ט

גם על גלעד שליט שאלו. אל"ם סלוביק הסביר בדיפלומטיות שלא חכם להגדיר את החזרתו כיעד של המבצע, אלא לעשות זאת בדרך אחרת. "אני עשיתי את מה שהטילו עלי, הבאתי תוצאות מצוינות", הוא מתחמק מהשאלה האם היה צריך להמשיך עוד, אבל מבהיר שאם יידרש למשימה – יוכל לה: "לא הייתה לנו שום בעיה להגיע לכל מקום ברצועה, לכל מקום שרק היו מטילים עלינו. אפילו על העייפות אפשר להתגבר עם כמה סוכריות קפה".

מאז שיצא מהרצועה, הספיק לשמוע על הביקורת בארץ ובחו"ל, על הפעלת הכוח המוגזמת לכאורה של צה"ל ברצועה, אבל הוא לא מתכוון להתנצל. "אני שלם עם האופן שבו פעלתי, שלם עם העולם הערכי שממנו באו כל המפקדים. אני לא מוטרד, מקסימום הדרכון שלי לא יראה חותמות של כל מיני מדינות אירופאיות".

"אני ומפקדיי בחרנו במקצוע הזה מתוך צדקת הדרך, אמונה שלמה במה שאנחנו עושים, ואם נודה על האמת – אנחנו מקריבים הרבה יותר מאשר ביקור בלונדון. מקריבים את הבית, הילדים, החברים. בכל מקרה אני חושב שאין פה שום קייס, לא מצאתי בחקירה שלי עם עצמי משהו שהיה לא בסדר".

טנק בגבול הרצועה (צילום: רויטרס)

טנקים בגבול הרצועה (צילום: חנון גרינברג)

הלקחים יושמו. ההרס ברחובות עזה (צילום: AFP)

"אנחנו לא הרסנו בתים, אלא פעלנו בתוך אתרי טרור, תשתיות טרור, אתרי ירי שבהם יש לפגוע", הדגיש. לדבריו, כל חשיפת נקודת טרור שכזאת ופגיעה בה מחזקת את ההבנה מדוע צה"ל פועל שם ואת החשיבות הגדולה של המבצע. סיור קצר כמעט בכל שכונה ברצועה, חושף את מה שחמאס הטמין שם: מנהרה שנחפרה מתחת למקור, עשרות מטענים בתוך כלוב ציפורים, מטען בתוך נרתיק תפילין ועוד. 33 פצועים, רובם באורח קל – זהו מניין הנפגעים של חטיבה 401 במבצע. המח"ט סלוביק וסגנו, סא"ל ר', ממחרים להקיש בעץ כאשר הם נשאלים בנושא. אף טנק לא

ביטחון. בשלב מסוים ביקשו ממני להוריד את השילוט שמסמן את הטנק, כדי שלא יזהו שמדובר בטנק פיקוד. אמרו לי שזאת מטרה מועדפת. סירבתי. היה חשוב לי שהחיילים יראו את המח"ט נוסע לידם. הדם שלי לא שונה מהדם שלהם".

עם כניסת טור המרכבות סימן 4 עלתה רמת האדרנלין בקרב כל לוחמי החטיבה, בהמתנה לירי הפגז הראשון שיפיג את המתח. "זה לא לקח הרבה זמן. היה ברור לאיפה רוצים להגיע ואיפה מוציאים את הירייה הראשונה, לא הייתה דילמה בכלל", שיחזר וסיפר על קבלת הפנים שהכין החמאס: "נהג הדחפור שליווה את כניסת הטנקים, פנה אלי ביום ראשון בבוקר ואמר לי שהוא חייב להגיד 'הגומל' בגלל כמות המטענים האדירה שהתפוצצה מתחת לכף שלי".

לאחר פריסת חטיבת הטנקים ביעדים, החלה העבודה: פגיעה בבתים ממולכדים, מחסנים של אמצעי לחימה, פשיטות לילות משוריניות. באחת הפשיטות של החטיבה בשכונת שייח עג'לן בדרום עזה, הגיעו הטנקים ממקום שהחמאס לא ציפה להם. התוצאה הייתה קרוב ל-30 הרוגים לאויב.

הטנק הוא כמו פיל או חתולה פרסית

אל"ם סלוביק סיפר כי לא חש באי-נוחות לנוע עם הטנקים האימתניים הללו בשכונות הצפופות ברצועה. "מי שמיומן בהפעלת טנק יודע להפעיל אותו כמו פיל, אבל גם כמו חתולה פרסית לא מזיקה כשצריך. אין ספק שתמרון כזה ברצועת עזה הוא סיפור מורכב ולכן גם כל הזמן למדנו תוך כדי תנועה, ישבנו על לקחים, העברנו אותם הלאה".

דילמות, סיפר סלוביק, היו לא מעט, אבל כשרואים את המטענים והמלכודות – הן נעלמות. "כשאתה רואה בית אחד והוא ממולכד, הולך לבית לידו ויש בו מטען או מחסן אמל"ח, אז הדילמה לא קיימת. הסיטואציה הערכית שאם אני אבא לילדים, מסתכל פנימה ורואה תמונה של שני ילדים – אז ברור שזה עושה לי משהו בלב, אבל מול זה – אם חמישה חיילים שלי ייפגעו כתוצאה מהמטען הזה בתוך הבית, אז אני מעדיף שתהיה לי צביטה בלב מהתמונה של הילדים ולא מכך שקברתי חיילים".

"עמדנו בכל המשימות"

חיילי שריון שיצאו מעזה לפני הפסקת האש מרוצים מהמקצועיות שהפגינו הכוחות בלחימה המשותפת. "אי אפשר בלי הטנקים", הם אומרים

מתרגלים למעשים, כוחות שריון מחוץ לעזה (צילם גל פורנברג)

מאת יונתן מלאמנט

(מאתר מז"י, 18 בינואר 2009)

"הלחימה התנהלה מהר מאוד. תוך פחות מיום עמדנו בכל המשימות שלנו", אומר סגן מפקד פלוגת אש מגדוד השריון 71 סגן עמרי דובר. הגדוד שלו מחטיבת ברק אמור היה לתפוס קו בעזה לפני תחילת המבצע ולשמור בעיקר מפני ניסיונות הסתננויות בגדר. אולם במהרה מצאו עצמם החיילים משתתפים בחלק מהקרבות האינטנסיביים ביותר ברצועת עזה. גדוד 71, שבו שירת החייל החטוף סמ"ר גלעד שליט, איבד בעזה את סמל עמית רובינזון ז"ל. חייליו ממשיכים לפעול גם מחוץ לעזה. "יצאנו לפני שעתיים" אמר סגן דובר בסוף השבוע. "כל רגע שאנחנו לא בלחימה, אנחנו עסוקים בעבודות על הטנקים כדי להביא אותם לכשירות מקסימלית".

ואנחנו מעריכים את זה מבחינה מקצועית. יצא לי לראות דברים שטרם ראיתי במסלול, כמו עבודה בשת"פ עם חילות אחרים, למשל כוחות הנדסה. זה גורם לך להעריך את הצבא".

הטנק שבכוח

לאחר עשרה ימי לחימה נערכה לוחמים שיחה גדודית עם מח"ט ברק אל"ם עופר צפרי, ששיבח אותם על פעילותם למען ביטחון יישובי הדרום. "היינו מנותקים מהכול והוא הסביר לנו בדיוק מה קורה" משחזר רב"ט כהן. "זה הכניס בנו הרבה מוטיבציה על מה שהצלחנו להשיג פה. קיבלנו הרבה שבחים ואין ספק שראינו את העוצמה שבשריון. גם בשטח אנחנו רואים שאי אפשר בלי הטנקים. "אחרי שעמית נהרג היה קשה. זה דבר שבשגרה היינו מפסיקים הכול בגלל, אבל במלחמה ממשיכים. אתה יודע שאתה במלחמה והמשימה חשובה וממשיכים הלאה. אנחנו מדברים על זה ואחרי שיגמר נבקר כול הפלוגה את המשפחה שלי".

להיות חשופים ולנסוע עם מדפים סגורים בטנקים. מבחינה מקצועית אין דבר שמשתווה לשינה בטנק במשך 10 ימים. אי אפשר לדמות דבר כזה באימונים ועכשיו החיילים יודעים יותר טוב מה צריכים בפעילות מבצעית, מה יותר חשוב, מה פחות ובמה שווה להשקיע. אני חושב שבשביל רוב החיילים פה זאת התנסות עיקרית עד כה בלחימה ולכן זה חשוב".

פעילות שונה

רב"ט יונתן כהן משמש כתותחן בפלוגה. "המחלקה שלי הייתה במקום עם לחימה קשה יחסית", אמר. "למרות שהיו הרבה הפוגות של שקט. כשהיה שקט, היינו מאבטחים, סורקים, וחלק אחר מהפלוגה נח, ואז מתחלפים במשמרות. עבדנו בשת"פ עם הנדסה קרבית שנסעו בדחפורים ד"9 ועם גולני. הם טיהרו בתים ואנחנו אבטחנו אותם. "מבחינתי ומבחינת כולם הפעילות בעזה היא משהו שונה מכל מה שעשינו עד עכשיו. אנחנו עושים בפועל את כל מה שתרגלנו

בכל הכוח

בלחימה בעזה טיפל הגדוד בטיהור השטח מפעילות מחבלים. סגן דובר: "כל פעם שהיה מחבל – נכנסנו בו בכל הכוח. ביום הראשון נפגענו ממתען והתברר לנו שהיה גם מארב מבית סמוך. הטנק נפגע והם חשבו שנצא החוצה שנהיה חשופים לירי שלהם, אבל הצלחנו לנסוע אחורה, ומשם גררו את הטנק, החליפו לנו מנוע וחזרנו פנימה. אנחנו נתקלים ברצועה בעיקר בירי צלפים ופצמ"רים. כמעט ולא נתקלים פנים מול פנים. "הלחימה בעזה שונה מלבנון. אנחנו בעיקר מתמקדים בלקחים ממבצע חורף חם בעזה. מקפידים לשמור על התנהגות מבצעית, לא

חיל השריון איבד לוחם אחד במבצע עופרת יצוקה, מירי מחבל. הבאנו לזכרו כתבה שהתפרסמה באתר ynet

הטנק של עמית נפגע, אך הוא שב לעזה ונהרג

יומיים לפני שנהרג שוחח סמ"ר עמית רובינזון עם אביו. "הוא לא דיבר על פחד. הוא היה מלא באדרנלין", סיפר גיסו. "כשהטנק שלו נפגע והוא יצא משם, חשבנו שהיה לו נס כשהטנק עצמו נפגע והוא לא - מתברר שסיימנו עם הניסים"

צילום רפרודוקציה: ג'ורג' ג'ונסברג

דיבר עם אביו ביום ג'. עמית רובינזון

סמ"ר עמית רובינזון (צילום רפרודוקציה: דובר צה"ל)

רענן בן־צור (מאתר ynet, 8 בינואר 2009)

היו לו הרבה חברים. הוא התעסק גם ביחצ"נות של מסיבות", סיפר פריאל. "ידענו שהוא בעזה. כשנפגע הטנק שלו והוא יצא משם, חשבנו שהיה לו נס כשהטנק עצמו נפגע והוא לא, ושאין סיכוי שכעת משיצא מעזה עם הטנק הפגוע - שייקרה לו משהו. אך מתברר שסיימנו עם הניסים".

לבית המשפחה בקיבוץ מגל, מזרחית לחדרה, לא רחוק מקו התפר, הגיעו חברים ובני משפחה רבים, לעודד את המשפחה. משפחת רובינזון היא משפחה המתגוררת שנים רבות בקיבוץ.

עמית, בן הזקונים, השאיר אחריו הורים, סילביה ואליהו, אשר עלו מארגנטינה לפני שנים רבות והתיישבו בקיבוץ, ושתי אחיות: ליאת ונעם.

האירוע שבמהלכו נהרג עמית רובינזון - ירי מחבלים - הוא אחד האיומים המרכזיים על כוחות צה"ל הפועלים בצפון הרצועה. גורמים צבאיים מציינים כי לצד המטענים, מנסים אנשי חמאס לפגוע בכוחות באמצעות ירי מחבלים, על-מנת שלא להיקלע עמם לעימותים. באירועים רבים במהלך הפעילות שבהם פועל כוח באמצעות משוריינים, נמנעים אנשי החמאס להתקרב לכוחות ומעדיפים לשגר טילים ולפעול באמצעות ירי צלפים.

ביום שלישי (6 בינואר 2009), בשעת לילה מאוחרת, התקשר סמ"ר עמית רובינזון למשפחתו בקיבוץ מגל וסיפר כי הוא וחבריו יצאו מרצועת עזה לאחר שהטנק שלהם נפגע. היום (ה') נהרג עמית מירי צלף פלסטיני לעבר כוח צה"ל בצפון רצועת עזה.

גיסו של עמית, אסף פריאל, סיפר על השיחה האחרונה עם המשפחה: "עמית דיבר עם אבא שלו ובשיחה הוא לא דיבר על פחד. הוא היה מלא באדרנלין. היה ברור שהוא רוצה לחזור לעזה. לצערנו הוא חזר לעזה והיום הוא נהרג".

עמית התגייס לפני כשנה לצבא, לאחר הטירונות בשריון הוא עבר קורס טענים (ושירת כטען-קשר בגדוד 71, אותה גדוד שבו שירת גלעד שליט). בני משפחתו סיפרו, כי עמית המשיך את דרכו של אביו ושירת גם הוא בשריון. "הוא רק סיים את הקורס ומיד אמרו להם שהם נכנסים לעזה", סיפר הגיס. "המשפחה ידעה שהוא בעזה וכל הזמן הם היו מול הטלוויזיה. גם הם היו מודאגים כמו כל הורה אחר שיודע שהבן שלו נמצא ברצועה. עמית, כשהיה בעזה, הרגיש שהוא במלחמה ומאוד רצה להמשיך לשרת בצבא".

עמית, למד בבית ספר התיכון "מעין השחר" והיה מאוד חברותי. "הוא היה ילד שכולם אהבו. היה טוב בטניס שולחן,

לְכָבוֹד הַחֲנֻפָּה

מילים: ח"נ ביאליק, לחן: עממי

אָבִי הַדֶּלֶק נֵרוֹת לִי
וְשָׁמַשׁ לוֹ אַבּוּקָה –
יודעים אתם לכבוד מי?
לְכָבוֹד הַחֲנֻפָּה!

מוֹרֵי נֶתָן סְבִיבוֹן לִי
בְּךָ-עוֹפֶרֶת יְצוּקָה –
יודעים אתם לכבוד מי?
לְכָבוֹד הַחֲנֻפָּה!

אֲמִי נִתְּנָה לְבִיבָה לִי,
לְבִיבָה חֲמָה, מְתוּקָה –
יודעים אתם לכבוד מי?
לְכָבוֹד הַחֲנֻפָּה!

דוֹדֵי נֶתָן תְּשׁוּרָה לִי:
פְּרוּטָה אַחַת שְׁחוּקָה –
יודעים אתם לכבוד מי?
לְכָבוֹד הַחֲנֻפָּה!

סביבוני עופרת לחנוכה

לא ינום ולא יישן שומר ישראל

פלוגת מחץ

אל"ם (במיל') שאול נגר

בסיוע הדחפור, לנטרל מבנים ולפגוע במחבלים. ואכן מחבלים רבים נפגעו מאש הפלוגה שכללה ירי בתותחים במגוון סוגי התחמושת ובמקלעים. במהלך הפעילות, בהיות הפלוגה יחד עם אנשי החי"ר במגנן, נורתה עליהם אש מרגמות וממנה נפצעו 4 מאנשי החי"ר ונהג הטנק שלו שהיה מחוץ לטנק במסגרת תפקידו.

כולם מקצוענים ומרגישים ביטחון והמורל גבוה מאוד, כי כולם חשים שעושים משהו חשוב – הוא עונה לשאלה מיותרת.

סרן עידן חמו התגייס לצה"ל באוגוסט 2001 והוא בוגר מחזור ח' של המכללה לפיקוד טקטי באוקטובר 2008. הוא מרגיש בוגר יותר ובעל ידע נרחב.

שיחת טלפון של מספר דקות – רק כך היה אפשר להשיג את סרן עידן חמו שמהרה לחזור לפלוגתו ברצועה לאחר טיפול רפואי קצרצר עקב זיהום ברגל. לסרן עידן חמו היה ניסיון קודם מפעילות ברצועת עזה בהיותו חניך בקורס מפקדי טנקים באוגוסט 2002. ביום 3 בינואר 2008 נכנס כמ"פ עם פלוגתו – פלוגת מחץ מגדוד 71 בחטיבה 188 – לרצועת עזה, במסגרת מבצע עופרת יצוקה. איתו בציוות הייתה מחלקת חי"ר ודחפור ממוגן. לפני המבצע זכה לאימון של כחודשיים עם פלוגתו ברמת הגולן ועוד כשבוע במל"י שבצאלים סמוך למבצע. במסגרת משימתו במבצע היה עליו לבודד את אחד מאזורי הפעילות ובתוך כך נדרש לחישוף חלק מהשטח

מלחמת מגן*

יוצאים למלחמה צודקת

ארי שביט

מבצע עופרת יצוקה הוא מבצע צודק. צודק, מפני שבקיץ 2005 הרסה ישראל במו ידיה את כל ההתנחלויות ברצועת עזה ונסוגה באופן חד צדדי אל הגבול הבינלאומי. צודק, מפני שבשנים 2006-2008 לא ניצלה הישות הפלסטינית בעזה את סיוע הכיבוש כדי לבנות את עצמה ואת עתידה, אלא תקפה שוב ושוב את ישראל שבתחום הקו הירוק.

צודק, מפני שבמשך שלוש שנים תמימות מדינת ישראל נשכה את שפתיה והבליגה. צודק, מפני שאין מדינה בעולם היכולה להשלים לאורך זמן עם מצב שאזרחיה מופקרים וריבונותה מחוללת. צודק, מפני שאין סיכוי לשלום במזרח התיכון, אם המדינה היהודית תיתפש כטרף קל המדמם אל תוך המים ומושך לעברו כרישים.

מבצע עופרת יצוקה הוא מבצע טרגי. טרגי, מפני שהוא גורם למוות של מאות פלסטינאים ולפציעה של אלפים. טרגי, מפני שהוא גורם לכך שגם אזרחים פלסטינאים תמימים, נשים וילדים נפגעים בגופם ובנפשם. טרגי, מפני שכמו כל מלחמה הוא יוצר מצוקה אנושית בלתי נסבלת וייסורים שוברי לב.

ואולם הטרגדיה הגלומה במבצע עופרת יצוקה היא בלתי נמנעת. היא נובעת באופן ישיר מן העובדה, שהפלסטינאים לא ניצלו כהלכה את ההזדמנות ההיסטורית שניתנה להם בשנת 2005. היא נובעת מהעובדה, שכאשר לראשונה בהיסטוריה זכו הפלסטינאים לשלטון עצמי הם עשו בו שימוש נקלה. היא נובעת מן העובדה, שהצורך הפלסטיני להרוס את ישראל חזק עדיין יותר מהרצון שלהם לבנות את פלשתיין.

ישראלים שונאי ישראל מתארים את מבצע עופרת יצוקה כפשע מלחמה. הם מונים אחד לאחד את שמות ההרוגים הפלסטינאים, מגנים אחת לאחת את הפעולות הישראליות ומתארים את מדינתם כבריון. בשעה שהמצרים יודעים לומר שהאחריות לטרגדיה של עזה מוטלת במידה רבה על חמאס, ישראלים שונאי ישראל מטילים את האחריות כולה על ממשלתם וצבאם. בשעה שהקהילה הבינלאומית מבינה בשתיקה, שמדינה ריבונית מחויבת להגן על חיי אזרחיה, ישראלים שונאי ישראל מאמינים שהחיים של ישראלים הם הפקר.

בשעה שהעובדות הפשוטות מצביעות

יצא לדרך רק אחרי שישה חודשים של רגיעה שהופרה בידי חמאס העניקה לו גיבוי מדיני והצדקה מוסרית. העובדה שתוכנן בקפידה ובוצע בקפידה השיבה אמון מסוים באיכות הישראלית.

ייתכן שאחרי המהלומה האווירית הראשונה והשמדת המנהרות היה מקום לעצור. ייתכן שכעת יש לאמץ את הצעת ההפוגה הצרפתית ולהעניק הזדמנות אחרונה לשפיות הפלסטינית. ואולם מי שפוסל את המבצע מיסודו לוקה בעיוורון כלפי המציאות ובכשל מוסרי.

הימים הבאים יהיו קשים. יהיו אולי טעויות, אולי יהיו הסתבכויות, אולי ייפלו קורבנות. אבל דווקא משום כך אין זה הזמן למסע של שנאה נגד מנהיגים, מפקדים, לוחמים וטייסים. להיפך. זה הזמן לחזק את ידיו של ראש הממשלה, אהוד אולמרט, המוכיח את עצמו כעת כמנהיג לאומי בעל שיעור קומה.

זה הזמן להתייצב מאחורי מפקדים, לוחמים וטייסים, העושים לילות כימים בניסיון לנהל מלחמה קשה וסבוכה שאין צודקת ממנה. זה הזמן שישראל תנהג סוף סוף כאומה בוגרת, המגינה על עצמה בתבונה ובאיפוק.

*פורסם בעיתון הארץ ביום 1 בינואר 2009 ומובא באדיבות

פעילות מנת"ק-רפ"ט ב"עופרת יצוקה"

הכנת הטנקים לגרירה למקרה שיידרש חילוץ

סא"ל נסים בעבור

יום שבת, שבוע לאחר תחילת התקיפה האווירית של רצועת עזה במסגרת מבצע עופרת יצוקה ושעות ספורות לפני הכניסה הקרקעית, הכוחות כבר ערוכים והלוחמים דרוכים. הסתיים שבוע של ריכוז כוחות, אימונים, פקודות והכנת הרק"ם ושאר כלי

אחריותם הטכנית, והם מביאים ידע, חלפים, כלי עבודה וכל מה שנדרש לתיקון התקלות. הם הגיעו במיוחד במהלך השבת לשטחי הכינוס כדי לוודא כי יעשה כל שאפשר שהטנקים יהיו כשירים. הם עוקפים ומקצרים תהליכי תיקון, מדריכים ומסייעים. התקלות מתוקנות, הצוותים עם הטנקים מצטרפים לטור הגדודי

הנשק. כולם מוכנים לתחילת תנועה, למעט שני טנקים שהתגלתה בהם תקלה טכנית. בראשון במערכת בקרת הצריח ובשני בתיבת ההילוכים. צוותי הטנקים התקולים מושפלי מבט, הם יישארו מאחור, אנשי האחזקה עמלים לתקן את התקלות. עימם נמצאים קציני רפ"ט שהמערכות התקולות בתחום

קנה שהתפוצץ עקב חול בלוע והביא להשבתה מידית של טנק לוחם

למתאר רצועת עזה. מאמץ אדיר נעשה ליצור והתקנת לוחות מיגון גחון, התקני חילוץ מהיר, כנות חשמליות למקלעי 0.5, לוחות בזוקה משופרים ועוד. למעשה בימים ספורים הורחבה תכולת ערכת הבט"ש לכלל הסד"כ הסדיר ששותף בלחימה.

ההדרכות שניתנו ללוחמים בשטחי הכניסו כללו שני נושאים מרכזיים – האחד הדרכת נהיגה, לרבות חילוץ וגרירה נכונים, עם דגש לסוג הקרקע הבוצית הקיימת ברצועת עזה בתקופה זו של הלחימה, ועם הסבר לאופן השימוש הנכון בערכות החילוץ והגרירה. השני, הדרכה בשימוש בכלי הנשק השונים הקיימים בטנקים בדגש על תפעול כנות 0.5 חשמליות. ההדרכות בוצעו בכל הגדודים ששותפו במבצע, כולל לסד"כ שהתווסף כהכנה לשלב השלישי של הלחימה.

אנשי מנת"ק ורפ"ט סייעו כאמור גם לאנשי האחזקה, הן ביישור קו בגרסאות תוכנה למחשבי הממסרת בסימן 4, במחשבי מענ"ק ובגרסאות בק"ש בז, והן בהקצאת מלאי חלפים לגיבוי מצל"ח מתוך קו בניית הטנקים במש"א, בנוסף לליווי צמוד וסיוע טכני שוטף במידע וייעוץ.

פעילות בזמן אמת במבצע

כניסת הכוחות הקרקעיים לרצועת עזה סימנה מעבר שלב גם בהיערכות מנת"ק ורפ"ט. פעילות מרכזית נוספה לאנשי פרויקט המרכבה – תחקור אירועים חריגים שאירעו בפעילות עם טנקים. אירוע חריג מוגדר במנת"ק כאירוע ירי (נ"ט, מטענים, פצצות ועוד), אירוע שבו נפגע טנק באופן קשה המחייב מעורבות דרגי

למלא את משימתם – התמונה ברורה. מנת"ק (מנהלת פרויקט טנק המרכבה) מייצרת טנקים זה כשלושים שנה, החל מיציאת טנק במרכבה סימן 1 הראשון מקו הייצור במש"א בשנת 1979. מאז יוצרו למעלה מאלף טנקים בקצב של עשרות טנקים בשנה עבור חיל השריון. עיקר הפיתוח נעשה על ידי רפ"ט (רשות פיתוח הטנק) שבה משרתים בעיקר מהנדסים והנדסאים הפורצים את חזית הטכנולוגיה במגוון תחומים מקצועיים. המצפן המכוון את פעילות מנת"ק ורפ"ט הינו היעד לספק לחיל השריון את הטנק הטוב ביותר לצרכיו, וכדי שאמירה זו לא תישאר ריקה מתוכן מתקיים דיאלוג שוטף, יומיומי ורב-ערוצי עם גורמי חיל השריון שמטרתו לוודא כי דרישותיו מתמלאות במלואן. דיאלוג זה אומץ גם במסגרת מבצע "עופרת יצוקה".

פעילות הכנה מואצת

עם תחילת המתקפה האווירית, בשלב א' של מבצע עופרת יצוקה, החלו במנת"ק ורפ"ט לקדם את כשירות הטנקים בשלושה ערוצים מרכזיים: האחד – "שדרוג" הטנקים למתאר הלחימה ברצועת עזה, השני – סיוע בהכשרות וברענון הדרכה ללוחמים, והשלישי – סיוע לאנשי האחזקה הגדודיים.

הפעילות רוכזה בחמ"ל ייעודי שהוקם לנושא ברפ"ט והוצגה מדי יום בהערכות מצב שבהן נדונה התקדמות המשימות. בהערכות מצב אלו השתתפו כלל הגורמים הרלוונטיים ובהם אנשי מקשנ"ר, מחלקת אמל"ח ברוע היבשה, חט"ל ועוד. "שדרוג" הטנקים התמקד בהתאמת הטנקים

בעת הכניסה הראשונית לרצועת עזה. לכאורה, אפשר לתמוה, מה לאנשי רפ"ט ולתיקון תקלות בשטחי כינוס? מה הוביל שני קצינים, רבי-סרנים, לעזוב הכול כדי לתקן שני טנקים לפני הכניסה הקרקעית? מה מניע אותם לוודא כי הטנקים בכשירות מלאה? כשמבינים את החינוך שעליו נשענים אנשי רפ"ט בבואם

לוחות מיגון גחון לקראת הרכבה

הנמ"ר (נגמ"ש מרכבה) מוכן לקרב

שמירתם בשגרה. בין הפריטים בערכה אפשר למנות את לוחות מיגון הגחון, התקני חילוץ מהיר, כנות 0.5 חשמליות ועוד. בנוסף יש להגדיר פריטים שיהוו ערכה חטיבתית לשימוש שוטף בעת תפיסת קו בט"ש, באימונים וכו'.

תחום נוסף שעלה כפער הינו **אמצעים לשהייה ממושכת** בטנקים ללא יכולת יציאה. בין האמצעים שאפשר להגדיר נמצאים ערכות לעשיית צרכים, שיפורי מושבים למניעת בצקות, יכולת טעינת מכשירי ורד הרים, יכולת הרתחת מים ועוד. יש לפתח ערכה זו, לתקננה, ליצרה ולספקה לצוותי הטנקים.

סיכום

כתבה זו באה להציג את פעילות מנת"ק ורפ"ט במסגרת מבצע עופרת יצוקה. הפעילות היתה אינטנסיבית ופוריה וסייעה בשיפור מוכנות הטנקים, במהירות החזרתם לכשירות וביכולת התפקוד של הצוותים. פעילות זו ממחישה את המחויבות והאחריות שמייחסת מנת"ק לחיל השריון ולטנקים המיוצרים על ידה עבורו ואת ההבנה כי עוצמת צה"ל מושפעת ישירות מכשירותו ומוכנות הטנקים. אנשי רפ"ט אינם מסתערים עם כלי הרק"ם קדימה, אינם נוהגים, טוענים או יורים. הם אינם חלק מצוות הטנק. אבל אנו מאמינים כי נדרש לעטוף את חיל השריון בטכנולוגיה, בהכשרה, בהדרכה ובאחזקה ככל שאפשר כך שיתאפשר לו למצות את הפוטנציאל מהטנק המתקדם ביותר הקיים ברשותו.

בשנים האחרונות פותח במנת"ק ורפ"ט נגמ"ש על בסיס המרכבה הידוע בשמו "נמ"ר". שני נמ"רים ראשונים סופקו במהלך המבצע לחטיבת גולני ובמשך מספר ימים שימשו את מח"ט וסמח"ט גולני. הלוקחים עד כה חיוביים. בשנת 2009 יצויד גדוד ראשון של חטיבת גולני בנגמ"שי נמ"ר ובשנים הקרובות יוצרו נמ"רים, במקביל להמשך יצור טנקי המרכבה, עד להשלמת ההצטיידות של חטיבת גולני.

לקחים והחזרה לכשירות

סיום המבצע נתן את האות לסיכומים, לתחקור ולהפקת לקחים בגופי צה"ל השונים, ובכלל זה של מנת"ק ורפ"ט. במקרה זה אין כמו סיכום במספרים שיבטא את היקף העשייה: יוצרו והוקנו עשרות לוחות מיגון גחון, עשרות לוחות בזוקה, למעלה ממאה ערכות חילוץ מהיר, עשרות כנות 0.5 חשמליות, עשרות רשתות עכביש, ערכות לצרכים אישיים, מערכות ייעודיות מסווגות ועוד. נצברו גרסאות בק"ש בכל טנקי הבז, גרסאות ממסרת בכל טנקי מרכבה סימן 4 וגרסאות מענ"ק לכלל טנקי הפיקוד. כ-130 חוליות רפ"ט תמכו בכוחות במהלך המבצע, הדריכו, התקינו, תחקרו אירועים חריגים ועוד.

גם במנת"ק ורפ"ט הופקו לקחים, כולל המלצות לחיל השריון. יישומם עשוי לשפר את תפקוד הצוותים והטנקים. להלן הלקחים המרכזיים שהופקו, בדגש על ממשקים עם חיל השריון:

בתחום ההדרכה – יש להרחיב את הידע בנהיגה נכונה במתארי קרקע שונים ולהדריך גם את אופן החילוץ והגרידה הנכונים. במקרים רבים שקעו טנקים ללא צורך וספגו נזקים רבים בעת ניסיונות חילוץ כושלים. מומלץ לרענן את ההנחיות ולאכוף משמעתית את הפקודות בהקשר לניקיון הקנים לפני ירי. מספר פיצוצי קנה לאחר ירי אירעו בלחימה ומספר לא מבוטל של פגיעות מכונית בקנים מפגיעות במבנים, ברק"ם אחר ובדחפורי ד-9. כמו כן נכון יהיה לתרגל נסיעה במדפים סגורים, בדגש על מרכבות סימן 2 ו-3 והצורך להעביר את בורר יניקה האויר ליניקה מחוץ לטנק. אי הקפדה על כך תסב נזק רציני.

בתחום האמצעים הייחודיים התחדדה ההבנה כי יש להרחיב את תכולת ערכת הבט"ש לכלל הטנקים שבסדיר. יש לתקן, לייצר ולספק את מרכיבי הערכה לכל טנק ולהגדיר את אופן

אחזקה גבוהים (נזקי חילוץ, תאונות), נזק חריג עקב פעילות מבצעית (כגון פיצוץ קנה) ועוד. במהלך הלחימה הקרקעית נמנו על ידי מנת"ק ורפ"ט עשרות אירועים חריגים, בהם מספר לא מבוטל של נזקי חילוץ בעקבות שקיעת טנקים, ממשקים לא ידידותיים עם דחפורי ד-9, פיצוצי קנה, תאונות ועוד. תיקון הליקויים והחזרת הטנקים לכשירות נעשה אמנם על ידי אנשי האחזקה בדרגים השונים, אך בהנחיית רפ"ט ותוך קידום ותיאום כוח אדם, אמצעים וחלפים הנדרשים לתיקון. יצוין כי למעלה מ-90 אחוזים מהטנקים שנפגעו בלחימה (תקלות טכניות או פגיעות אויב) תוקנו ושבו לפעילות תוך פחות מעשרות וארבע שעות. ולהלן מספר דוגמאות: טנק מרכבה סימן 3 עלה על מטען גחון כיפתי באחד מימי הלחימה הראשונים. הטנק הושבת מלחימה עם נזקים בחט"כ (חטיבת הכוח), בתובה, בצנרת הדלק ובלוח מיגון הגחון. צוות תחקור של רפ"ט המתין לטנק בשטחי הכינוס, זיהה את הנזק שנגרם וקבע את הפעילות הנדרשת לתיקונו. הנחיות הועברו לגורמים השונים והטנק תוקן עוד בערב של אותו היום. גם בדוגמה השנייה מעורב טנק מרכבה סימן 3 ששקע בבוץ ובמהלך חילוץ נגרמו לו נזקים כבדים. גם במקרה זה המתין צוות רפ"ט לטנק בעת יציאתו לשטחי הכינוס. הצוות תחקר והגדיר את הדרוש תיקון, הטנק הועבר ליחש"ם לתיקון והוחזר לפעילות למחרת היום.

סיום המבצע והוצאת הטנקים לשטחי כינוס הביא גם את פעילות מנת"ק ורפ"ט לשלב חדש. הדגש בשלב הזה הוא על החזרת הכוחות והטנקים לכוננות תוך ריכוז ההנחיות הטכניות ופעילות התיקון הנדרשות. כדי ליצר תכנית עבודה אפקטיבית פוזרו צוותי רפ"ט בגדודים השונים, בחנו את כל הטנקים, תחקרו אנשי צוות ואחזקה, צילמו ותיעדו התקנים, נזקים ותקלות טכניות ובנו תמונת מצב בסיסית. כעת מגבשים את ההמלצות השונות לאופן התיקון של המערכות השונות.

טור איטי נכנס לעזה

טור איטי נכנס לעזה

הרב שלמה אבינר

המח"ט הוא בעל מפעל
המג"ד מהנדס
המ"פ מורה לטבע
המ"מ בסדיר
הרס"ר מוכר ספרי קודש
הסמל קצת נגר
המ"כ פרגע מובטל
והטוראי פנסיונר –
אבל כולם חיילים מצוינים,
צועדים בשקט הליל בטור איטי,
נכנסים לשטח האויב
בלי חת ובלי מורא,
כדי להילחם בעד עמם
כמו שהוריהם עשו בשבילם.

המח"ט הוא שמאלני נגד יש"ע,
המג"ד הוא מתנחל בעד יש"ע,
המ"פ מצביע למפלגת מרפז,
המ"מ דתי לאומי מתלבט בין שתי מפלגות וחצי,
הרס"ר מאוד חרדי, הסמל סוציאליסט,
המ"כ מצביע בכל הרשימות והטוראי עוד לא החליט –
אבל כולם חיילים מצוינים
הצועדים בדממה בחשכת הליל,
תחת הירח המחייך
בדריכות ועוז,
ואותם האנשים שבפוליטיקה ודת
לא מסכימים על דבר אחד –
פתאום נעשים אחים,
אחים לנשק אחים לקרב,
מסורים אחד לשני בלב ונפש.
פתאום כולם מסכימים
שהדבר הכי טוב שיש לנו
הלא זאת המדינה שלנו
וצבא ההגנה שלנו
ומכנים להכות את האויב
שוק על ירך
פעם אחת ולתמיד,
כדי שגיח אותנו לשלום.
טור איטי נכנס לעזה.

למח"ט יש קאב גב
למג"ד – כולסטרוול
למ"פ – קשויי עיכול
המ"מ סתם לא נראה טוב
לרס"ר – בעיות בעיניים
לסמל – נדודי שינה
למ"כ – גרודים
ולטוראי – יבלות בכף הרגל –
אבל כולם חיילים מצוינים
החומקים בעלטה בטור איטי,
נכנסים לשטח אויב
ושוכחים שהם מפוזקים ורגישים,
מפוטמים יום יום בטיפות, משחות וכדורים
והינם פתאום בריאים.

ואותם אנשים, המפקדים מזריקות ומרופא השיניים,
נעשים פתאום אמיצים וכבר אינם מפקדים משום דבר
אלא עושים כל מה שצריך בשביל עם ישראל
כי מה שצריך – צריך.
כבר לא חושבים על עצמם
אלא על המטרה הלאומית,
כי די והותר הבלגנו
ועתה נפעל להגנת עמנו
וזו רק מנה ראשונה.

"אם יגידו לי שאני יוצא לעופרת יצוקה 2 אדע להגיד בצורה מאוד ברורה שלא אוותר על כך שגדוד 9 יהיה איתי בקרב הזה, זה פשוט נותן לך ביטחון כמח"ט. מה שאתה אומר - קורה והחבר'ה השריונאים עושים את העבודה בלי להתבלבל", מציין מח"ט גבעתי בסיום השיחה איתו על שיתוף הפעולה עם השריון במבצע עופרת יצוקה

לא אוותר שגדוד 9 יהיה איתי בקרב הזה

תפעול נכון של טנקים

ולנצח בגזרה שבה הייתי. בעבר הייתה תפיסה שאמרה קח את גדוד הטנקים ופזר אותו מחלקה פה ומחלקה שם. במבצע זה החלטתי, מספר מח"ט גבעתי, לרכז את גדוד הטנקים ולתת לו משימה גדודית בהתקדמות ובהתקפה עד שלב שבו אני מכניס את החי"ר, כי הבנתי שאם השריון יעבוד נכון ומקצועי הוא יצליח לפרק את האויב שנמצא מולי. האויב שנמצא

בשנה וחצי האחרונות שהתאמנו עם השריון התברר לי יתרון השריון, מה הוא יודע לעשות ומה היכולות שלו, מספר אילן מלכא מח"ט גבעתי. התאמנו עם גדוד 74 ב"חורף חם" בדיוק בשנה שעברה, והיה ברור לי מאוד שאם אפעיל את הטנקים נכון במרחב שבו הייתי אחראי עליו - זה יעזור לי מאוד להכריע

אל"ם (במיל") שאול נגר

הלכנו למח"ט גבעתי אל"ם אילן מלכא לשמוע על שיתוף הפעולה עם השריון במבצע עופרת יצוקה. הוא חָלַק שבחים רבים ללחימה המשותפת ולאיימונים המוקדמים עם השריון, לצד הערות שיש ללמוד מהן לשיפור בעתיד. בעת הלחימה צורף אליו גדוד 9 מחטיבה 401 בפקוד סא"ל אוהד.

יורים איזה פגז על אופנוע עם חמאסניק, פתאום יורים על איזו מטרה, והאנשים של השריון מבינים איפה נמצאים, מבינים את הסיטואציה ופעלו בסך הכול יפה, וזה המשאב האנושי. אני אומר שאיכות האנשים זה הדבר הכי חשוב בקרב. אתה לא יכול לקחת מתכונת של איך עושים תמרון, גם אם זו מתכונת הכי טובה שיש והיא מעולה, אם בסוף מי שיבצע אותה הוא אחד שלא חושב ולא מבין.

חי"ר ושריון בשטח בנוי

עבדנו על מודל משותף במל"י (המרכז לאימוני יבשה בצאלים) לפני המבצע הזה. גדוד השריון היה עם כלים רכים והחשיבות במודל הזה לא הייתה במרכיב המתמרן ובטכניקה, העיקר היה שהמ"פים והמג"דים של החי"ר שמעו את מ"פ הטנקים בקשר כבר במאל"א (מתקן אימון ללחימה אורבנית - במל"י) וידעו כיצד הוא נקרא, והוא מחפה עליהם שם בכניסה להתקפה, וזה מבחינתי השיג את שלו. נוצר הקשר הזה, מבינים זה את זה. במהלך התמרון השתמשנו בזקורים בלילה לעזר בסימון, והחי"ר שנכנס להתקפה - גם כשיש ירי, פיצוצים ועשן - מאפשר למג"ד החי"ר ההולך ברגל בלילה בין השיחים לדעת לאן ללכת. עבדנו עם גדוד 9 מחטיבה 401 בלחימה בשטח בנוי למחצה, לא צפוף מדי, ופעלנו בשטחים יחסית פתוחים, ותמרנו גם לשטחים בנויים בצפיפות. הקרב הכי משמעותי היה בתל-אל-האווא כשגדוד השריון נכנס ונלחם במרחב שהוא עירוני צפוף עם בתים של עשר קומות ולמעלה מזה. חייבים לראות את השכונה הזאת כדי להבין מה זה טנקים שנוסעים שם. הפעילות התקיימה גם ביום וגם בלילה. בהתקפה על אותה שכונה התקדמנו בלילה אבל את ההתקפה עשינו ביום, באור ראשון. ההבנה שלנו היא שהטנקים אולי יכולים לשרוד לבד בלי חי"ר אך אז הם הופכים להיות מטרות נוחות בטווחים הקצרים וצריך להצמיד להם חי"ר שיישב על בתים, יישב על השטחים השולטים ויאבטח אותם, וזה גם מה שהיה.

משימות טיפוסיות לשריון

המשימות הטיפוסיות של השריון הן בעצם להתגבר על הקליפה החיצונית של ההתנגדות ושל מערכי ההגנה של האויב ולפרק אותם, לבצע את ההתקפה עד פאתי היעד שאנחנו רוצים לתקוף אותו, לרכך אותו באש וליצור את התנאים להכניס את החי"ר. תמיד אמרתי למג"ד הטנקים - אם אתה לא מצליח לעשות את הדבר הזה - כל ההתקפה שלנו נכשלת, כי אתה יוצר את התנאים להתקפה. אם אתה לא תעמוד במשימה שלך אני אכניס את החי"ר בתנאים הרבה יותר קשים, יהיו לנו הרבה נפגעים והכול יידפק לנו. לכן היה חשוב לי לתת למג"ד הטנקים את כל התנאים להצלחה, זה אומר זמן ואמצעים. מג"ד הטנקים קיבל מסק"רים (מסוקי

הרמטכ"ל במהלך ביקורו בתרגיל חטיבתי של גבעתי ברמת הגולן, צילום ארכיון: דובר צה"ל

מי מאבטח לך את האגף, איך אתה עושה את זה, האש שאתה מייצר קדימה, אחד לאחד, כמו שעשינו באימונים - ככה זה היה פשוט במהלך הזה. אני שמח גם שהייתה תחושה של המפקדים בסוף השרשרת למטה כי מה שמדברים איתם באימונים בשפה הצבאית - תופס, זה הוכח וזה דבר שעובד. זה יוצר לך גם תחושת מסוגלות שהנה תמרנו, עשינו את זה, הגענו לקווי הסיום, הצלחנו, אין לנו נפגעים או יש לנו מעט מאוד נפגעים ויש לך פתאום תיאבון לעוד, יש לך פתאום מוטיבציה לעוד. זה מאוד מאוד חשוב.

המשאב האנושי

המשאב האנושי הוא קריטי - המ"פים, המג"ד, הסמ"ד, המ"מים במחלקות - כי היכולת שלהם להבין את הסיטואציה ולפעול לאורה, היא מאוד מאוד חשובה. היו פה מהלכים של מפקדים בשריון שפעלו באופן עצמאי, פתאום

מולי נערך להילחם בחי"ר ולא חשב על טנקים. אנשי החמאס בעזה היו בלחץ מאוד גדול, הם רצו להביא טילים נ"ט ארוכי טווח אך היה קשה להפעיל אותם במרחב הזה, הם פשוט חטפו את השריון שלנו בפרצוף, את עוצמת אש שלו, את התמרון המהיר שלו ואת המיגון שלו. התנאים שהשריון יצר לי בכל מהלך מתמרן במבצע אפשרו לי להכניס את החי"ר ללחימה בפאתי היעד במצב שאין אויב, או שהאויב הושמד, או שהאויב מתחבא מתחת לאדמה. במבצע הזה נקטתי בכל צורות הקרב כמו שעשינו אותם באימונים - התקדמות, הגעה להיערכות, מהיערכות להתקפה. התקפה, הגנה, היקפיות בהגנה, הדדיות בהגנה עם השריון, והדבר הזה פשוט מאוד עבד ואני שמח שזה עבד. זו הייתה הוכחה חד משמעית שאתה מדבר עם אנשים גם בשפה צבאית מובנת, אתה אומר לו לבצע התקדמות, מי עכשיו המס"ח (מפקד סיוע חטיבתי) שלך, מי המשמר הקדמי שלך,

לוחם חי"ר

אולי אחד לפלוגה. דרושה לטנקים יכולת ירי טובה יותר במקלעים, למעלה, לבניינים גבוהים. הסיטואציה שבה ראיתי טנקים נוסעים מתחת לגורדי שחקים, משם מלמעלה ירו על טנקים וזרקו רימונים. אם הדחפור לא בונה רמפה לטנק הוא מתקשה לירות למעלה, ואני לא מדבר על התותח אלא על מקלעים.

שילוב נכון של שריון וחי"ר

השריון צריך לקבל גזרה עצמאית, והוכח לא לשים טנקים ת"פ גדודי חי"ר ולפזר אותם, יש לתת למג"ד טנקים פלוגת חי"ר, לתת לו גזרה שהוא אחראי עליה, עם גבולות גזרה ברורים, לזה היה ערך מוסף אדיר. אני כמח"ט הצבתי את השריון במקום פיזי גבוה, השולט בכל המרחב וזה היה פשוט בסדר. הטנקים והשריון לא נס ליחס. צריך רק להפעיל אותם חכם, למצות את היתרון שלהם במקום הנכון ובזמן למול האויב הנתון שאיתו נלחמים. היתרון היחסי שלנו בלבנון לטעמי זו היכולת להניע חי"ר ברגל, עם עוצמת אש שמלווה אותו כשהטנקים בעמדות רחוקות ומחפים עליו, ואחרי שהחי"ר תופס את השטחים השולטים ואת השטחים הפתוחים יחסית לו – להביא את הטנקים מאחור אל אותו קו סיום של החי"ר כדי לחזק את החי"ר ולחזק את עוצמת האש שבשטח הנתון, ורק כך להמשיך. בעופרת יצוקה לקחתי את הטנקים ראשונים. אם

המט"קים ובחלק מהמקרים גם המ"מים. זו היכולת שלהם להבין את המרחב שבו הם נמצאים. בחלק מהמקרים אתה מרגיש שאם המט"קים והמ"מים לא מקבלים פקודה מפורטת מהמ"פ מה לעשות – אם הם נמצאים לבד, או שהם נזרקים לאיזושהי סיטואציה, הם מעט מתקשים לפעול. הם צריכים להבין ולדעת איזה כוח נמצא בסביבתם ולא לירות לפני שמוודאים את זה. אני בתחושה שרמת המט"קים טעונה שיפור בהקשר של הבנת המרחב ואני גם מבין שבסוף זה עניין של ניסיון מבצעי. המט"קים הם בשרשרת הראשונה ונמצאים בפעם הראשונה כמפקדים בקרב. יכול להיות שיש גם מ"מים כאלה, וגם מ"פים כאלה, שזה עוד יותר חמור, אבל המט"קים הם צעירים וזה דבר שצריך לשפר.

השריון וההנדסה, עבדו יפה מאוד, ומאוד הופתעתי מזה באימונים. אני יודע שהשריון מתאמן הרבה עם ההנדסה, ועכשיו במבצע הבנתי גם למה. תמיד אמרו לנו אתם חי"רניקים ולא מקבלים הנדסה באימונים, באימונים תעבדו עם השריון. ראיתי את הדחפורים ד-9 נוסעים, מרימים סוללות, מקימים במהירות רמפות לטנקים, ובאותו זמן פותחים לטנקים את הדרך. שיתוף הפעולה הזה הוא מאוד חשוב. אני חושב שצריך ליצור יכולות נוספות לטנקים להפעלת האש. ייתכן שלחלק מהטנקים דרושה עוצמת אש יותר גדולה של מקלעים כמו וולקן 30 מ"מ,

קרב), קיבל ארטילריה, קיבל אמצעי חוזי, קיבל את המזל"טים וכל מה שצריך, כי היה ברור לי מה המשמעות שהוא לא יעמוד במשימה. למג"ד הטנקים היה קש"א (קצין קישור ארטילרי) והוא הפעיל את הארטילריה ואת המזל"טים מהמפקדה הקדמית שלו וכן דיבר עם המסק"רים. זה משהו שהיה מאוד מאוד חיובי בהקשר הזה. אלה היו המשימות העיקריות. כמוכן אחרי שהחי"ר נתפס ביעד השתמשתי בטנקים לבידוד מרחב הפעולה שבו פעל החי"ר, כדי לעמוד בפני ההתנגדות החיצונית הקרובה למרחב שפעלנו. כך יצרנו את הבידוד הנכון ומרחב הפעולה די מוכל, די סגור, וגם בחרנו את תאי השטח שאנחנו תקפנו כשאני יכול להביא לביטוי את הכוח המתאים. אם הייתי הולך לשטח בנוי צפוף – שם הטנקים לא כל כך יכולים לבוא לידי ביטוי והבנתי את זה מההתחלה. לכן תמיד עקפנו את המערכים הבנויים הצפופים, הלכנו לעומק לאותם מרחבים שאפשר היה לתמרן שם עם הטנקים ולעשות מה שהטנקים עשו.

מה חסר לטנקים ולמט"קים

המודיעין היה טוב מאוד, קיבלנו את המידע הנכון לפני שיצאנו להתקפות ובמהלכן. היבט המודיעיני השתקף גם בנוהל הקרב שלפני, בניהול הקרב, וגם בסוף המהלך שנתן לנו מידע גם מה קרה שם. באשר ללקחי השת"פ עם השריון, אני חושב שהדבר המרכזי בהקשר הזה הוא עצמאות

יותר מדי מפקדים, חוץ מהמג"ד אולי והמ"פים שלוקחים עֶזְר, שמים אותו על הטנק למעלה, מסתכלים עליו, משווים מפה לטח ואומרים ומגדירים איפה הכוחות. המענ"ק הזה טשטש להם את החשיבה.

כיצד לפעול אם יידרש עופרת יצוקה 2

בתשובה לשאלה כיצד יפעל אם יידרש מבצע עופרת יצוקה 2 משיב אילן מח"ט גבעתי ללא היסוס: קודם כל הייתי לומד את האויב עוד הפעם, זה המפתח לכל דבר. מה הוא למד מעופרת יצוקה 1, מה הוא עשה לאור הלמידה הזו, כיצד שינה את המערכים שלו, הרי הוא ראה שהשריון הרג אותו ופשוט לא נתן לו לזוז. אני חושב שאמשיך לעשות כמו שעשיתי גם עכשיו ואחפש את המרחב הגיאוגרפי שבו אני יכול להביא לידי ביטוי את היתרון שיש לי ולא להיכנס עם הראש בקיר בשטח בנוי וצפוף כבר מהתחלה.

אני יודע רק דבר אחד, שאם אומרים לי שאני יוצא לעופרת יצוקה 2 אני אדע להגיד בצורה מאוד ברורה ולא אוותר על כך שגדוד 9 יהיה איתי בקרב הזה. זה פשוט נותן לך ביטחון כמח"ט, מה שאתה אומר – קורה. אתה רואה שהחבר'ה ה שריונאים עושים את העבודה בלי להתבלבל.

מח"ט גבעתי אל"ם אילן מלכא

קרב. דיברתי על זה בקפ"ק 2 (קבוצת פקודות) ולא דיברנו מספיק בנוהל קרב על רי דו"ץ (דו-צדדי) וזה לא עלה כמו שעלו הנושאים האחרים בנוהל קרב. נכנסנו לא מוכנים מספיק בנושא. בעניין השליטה בתמונת המצב, לא ראיתי

תיקה בלבנון את הטנקים ותינתן להם לנסוע ראשונים – הנ"טים שם פשוט יעצרו אותם והכול ייעצר איתם. במקרה זה היתרון היחסי הוא החי"ר עם האש, אחר כך מצרפים את הטנקים. פה – טנקים ראשונים, עוצמת אש בפאתי היעד, והחי"ר אחר כך. היכולת לעשות את השינוי הזה בין זירה לזירה, בין מציאות למציאות, היא דבר שבסוף תמשיך להביא את הטנק לידי ביטוי גם בעוד עשרים שנה.

כיצד להימנע מירי דו-צדדי

ומה באשר לירי דו-צדדי, שאלתי. כדי להימנע מירי דו-צדדי צריך קודם כל לפעול במקצועיות, משיב אילן, צריך לבנות תכנית פעולה פשוטה שלא תיצור מורכבות כזו שהחי"ר ירוצו בין הרגליים של הטנקים, והטנקים ירו לכל מקום, והחי"ר יסגרו את זווית הירי לטנקים. כמו כן דרושה תכנית שמסדירה גבולות גזרה מאוד ברורים בין היחידות ולהסביר לכל המפקדים מה המשמעות של גבול גזרה, וכי אסור לך לירות בלי שעשית פעולות מקדימות מסוימות. חוץ מזה צריך להסביר להם שגם אם בסוף ברחת לך חוליה, אז ברחת לך חוליה, אל תירה אם אתה לא בטוח שאתה יודע איפה כוחותיך, ואל תדאג, תבוא חוליה אחרת. צריך לדבר על זה בנוהל קרב. לא דיברנו על זה מספיק בנוהל

בקור משפחות עוטף עזה ביד לשריון בתקופת מבצע "עופרת יצוקה"

נחמה ברכוכבא (בריל), אלמנתו של האלוף משה ברכוכבא (בריל), בעלת פרסי חינוך של מנהלת בית הספר המצטיינת, פרס מפעל חיים בחינוך ממשרד החינוך ויקירת העיר ת"א יפו

מההבנה למצוקתם ומהתמיכה המשמעותית. כל אורח זכה בכיבוד, תרומת מסעדת "נוף לטרון". המבקרים הביעו את התלהבותם מהסיוור במקום, מהמיצגים המרתקים, מהמידע המרגש ומהאירוח האישי והמיוחד. האירוח היה ללא תשלום.

במהלך הימים שמסוף חודש דצמבר 2008 ועד 22 בינואר 2009 התארחו באתר 3,636 ילדים ומבוגרים מהישובים: אשקלון, באר שבע, אשדוד, ניצנים, צוחר, יבנה, גדרה, שדרות ועוד.

אירוח התנדבותי משמעותי זה מצטרף לאירועים ונושאים התנדבותיים נוספים, שהנהלת יד לשריון בלטרון יוזמת, מתכננת ומבצעת בהצלחה רבה.

ילדים ומשפחות מיישובי עוטף עזה בביקור ביד לשריון

וקבוצות משולבות בודדים עם משפחות, התארגנו ובאו לביקור באתר. המבקרים התרגשו מקבלת הפנים החמה והתומכת, מהיזמה להקל עליהם בתקופה קשה זו,

הנהלת יד לשריון בלטרון יזמה אירוח לתושבי הישובים בעוטף עזה, באמצעות האינטרנט והטלפון, בדברים אלה:

"יד לשריון בלטרון שמחה לארח את ילדי עוטף עזה לביקור של שעות, לסיור באתר, לאזור, ריגוש, חיזוק, טעימה מן המורשת וכיף. רויטל חזן, הממונה על הביקורים ממתנה לפנייתכם. כולנו מצפים לכם ונשמח לראותכם בינינו. הנהלת יד לשריון".

למרות החשש לצאת מהמקלטים בזמן ההפגזות והנפילות הרבות באזור, הייתה התלהבות רבה לרעיון מיוחד זה. משפחות רבות, קבוצות אנשים בגילאים שונים

עוצמת הצבא

בתחרון הקרקעי

אל"ם אמיר אשל - ראש תח"ש

עד לפקודה לפעולה קרקעית. שנתיים מוקדם יותר, בתחקירים לאחר מלחמת לבנון השנייה, היה חיל השריון הראשון שהעיד על חשיבות המהלך הקרקעי כמשלים של הפעולה האווירית. ברור לכול מי שעסקו בתחקירים ובסיכום המלחמה שבפעם הבאה לא יהיה ספק לגבי מימוש הפעולה הקרקעית, ללא תלות

בשבת 27 בדצמבר בשעה 11:45, קראתי בהפתעה באינטרנט על תקיפת צה"ל ברצועת עזה. דיווחים ראשוניים דיברו על 144 הרוגים ועשרות פצועים לחמאס. מיד הבנתי שהפעולה הצבאית התחילה ומרגע זה אפשר להתחיל לספור את הזמן לאחור

הכנות מנשיות
ומורליות ללחימה

במחיר שיידרש בחיי אדם. כל ניצחון עתידי יושג רק לאחר פעולה קרקעית משמעותית שתגרום לביטול האיום של ירי רקטות לעבר היישובים במדינת ישראל.

בשבוע הראשון שבו תקף חיל האוויר התכוננו הכוחות המשוריינים לכניסה קרקעית. למשימה התגייסו מפקדי היחידות, מרָפָזֵי האימונים במל"י, רפ"ט ומנת"ק הממונים על פרויקט המרכבה וקציני תח"ש בסדיר ומילואים. המשימה הייתה אתגרית כי רק מספר גדודים מצומצם השתתף והתנסה בלחימה ברצועת עזה בשנתיים האחרונות ורוב האימונים של החטיבות בתקופה זו היו מכוונים למלחמה בזירה הצפונית. בהכנות לפעולה הקרקעית במבצע עופרת יצוקה היה צורך להכניס לאימונים מספר גדול של גדודים בפרק זמן קצר ולהעביר להם את כלל הידע שנצבר מהפעילות המשוריינת ברצועת עזה. יותר מהכול עמדה באוויר התחושה שהפעם ההכנה של הכוחות חייבת להיות איכותית וכי

רצועת עזה היא עדיין לא המבחן המשמעותי שצה"ל צריך להתמודד איתו

השילוב של הטנקים בלחימה חייב להיות דוגמה למקצועיות הכוחות. כמו כל הצבא עיני העם כולו היו נשואות לכוחות הלוחמים בציפייה למבצע שיוכיח את עליונות צה"ל על אויביו וישנה את המציאות בדרום.

מרתון הכנות של הגדודים הסדירים וגדוד מילואים אחד שגויס למבצע הוכיח את עצמו, והטנקים היו מוכנים לפעולה לפי מיטב הידע המקצועי לקראת לחימה בשטח בנוי. רמת המקצועיות של הצוותים השתפרה וניתנה התוספת הנדרשת לחיזוק רוח הלוחמים והביטחון העצמי. הכנות אלו הצטרפו למוטיבציה הגבוהה של כל חיל שגויס למבצע, להפסיק אחת ולתמיד את הירי של החמאס על יישובי הדרום.

בלילה שבו נכנסו הכוחות אפשר היה לחוש את הדריכות של הכוחות דרך הפקודות בקשר. בעורף התמקמו המפקדות ושלטו בתנועת הכוחות פנימה. השלב הראשון של חציית השטח הפתוח עד לפאתי השטח הבנוי מהווה תמיד את נקודת התורפה. בשטח הזה צפויה ההתמודדות עם מטענים על הצירים וקיים האיום של ירי ארוך טווח משטחים נסתרים שבשטח הבנוי. ההוראה הייתה לפעול באגרסיביות בשלבים אלו, והכוחות הלוחמים הפעילו עוצמת אש רבה לנטרול מטענים אפשריים. התנועה לתפיסת עמדות מפתח בתוך שטח האויב הייתה מהירה.

ההצלחה הייתה אדירה. בפרק זמן קצר השלימו הגדודים את המשימות שתוכננו לשעות רבות. הגדילה לעשות חטיבה 401 שבמהלך מהיר הצליחה לבתר את רצועת עזה מהגדר בגבולה המזרחי ועד לים. האחיזה בשטחים הסובבים את העיר עזה הייתה ברורה ומעתה ואילך התכוננו הגדודים לממש את הפגיעה במחבלי החמאס בעומק השטח. כבר בשעות אלה היה ברור שהפעם לא מוטל בספק תפקיד הטנקים בהתקפה. גזרות שבהן פיקדו מפקדי חי"ר על כוחות שריון, נעו הטנקים לפני הובילו את הכוח הרגלי בתוך הרחובות והסמטאות. לא עוד התייחסות אל הטנק כגורם שמפריע, אלא כנשק מספר אחד שכוח חי"ר יכול להפעיל מידית ובתיאום מינימלי. הטנקים פרצו מעברים לתוך בתים, השמידו איזמים בטווח קצר ובטווחים ארוכים יותר. הטנקים חיפו על התקדמות של כוחות רגליים ופינו פצועים מתוך שטחים מאוימים. צוותי טנקים רבים עבדו גם שישים שעות ברציפות וללא הפסקה תוך כדי מעבר מכווח חי"ר אחד לשני ולחימה מתמשכת מאירוע לאירוע.

אם יש לקח אחד שהיכה בתדהמה את כל מי שעסק בתחקירי מלחמת לבנון השנייה – זה הפער שנוצר אז בין כוחות השריון לחי"ר. שני החילות המתמרנים הנושאים על כתפיהם את כל היכולת של צה"ל לממש מהלכים התקפיים פעלו אז בחוסר תיאום ותוך כדי חשש אחד מהשני, כל זאת כתוצאה ממיעוט אימונים משותפים ועיסוק נרחב בלחימה בעימות מוגבל, שאינו דורש מיצוי יכולות תמרון כבדות. באותה התקופה היה אפשר לבצע את המבצעים המורכבים ביותר באמצעות כוחות חי"ר מיומנים ובאמצעי ניד קלים וזריזים יותר מטנקים. בשנתיים שחלפו מאז לא ירד לקח זה מסדר היום וחודשה המתכונת של אימון משולב בין חטיבת חי"ר לחטיבת שריון. בכל אימון מרמת פלוגה ומעלה הייתה הקפדה על הקצאת כוחות לשיתוף פעולה, ואפילו בשלבי ההכשרה הבסיסיים ביותר נעשו אימונים ביוזמת המפקדים בשטח לשילוב טנקים בתרגילי חי"ר ולהיפך. הביטוי המבצעי של שילוב החי"ר והטנקים הוא דומיננטיות ויוזמה בשדה הקרב. הטנק מחפה על חולשת החי"ר והחי"ר מחפה על נקודות התורפה של הטנק. בפעולה משותפת זו הומחשה עוצמתו של התמרון הממוכן.

כעבור מספר ימים מתחילת הפעולה הקרקעית היה ברור כי אין מקום שצה"ל לא יוכל להיכנס אליו אם יידרש לכך. העליונות של צה"ל על מחבלי החמאס לא הייתה מוטלת בספק. ניסיונות בודדים של מחבלי החמאס לחטוף חיילים או לפגוע בכוחותינו נבלמו והחמאס סגף מכה אחר מכה בכל מפגש עם לוחמי צה"ל. עם כל ההישגים הרבים של הכוחות המתמרנים חשוב לזכור גם את אותם פערים שהתגלו והלקחים שנלמדו תוך כדי המבצע.

בראש ובראשונה – אירועי הירי על כוחותינו. בשני אירועים פגעו טנקים בכוחות חי"ר שהיו בגזרה שכנה. ירי זה התבצע לאחר תיאום מוקדם מול מפקדי הגזרה אולם השליטה המוגבלת בפריסת הכוחות בשטח הובילה לפער מבצעי ולביצוע הירי. גם ברמת מקצועיות צוותי הטנקים ישנם לקחים רבים הטעונים לימוד והטמעה. שוב הוכח כי רמת המקצועיות הבסיסית ביותר של צוות טנק עשויה לקבוע את תוצאות הפעולה כולה. התגלו פערים בשליטה של מפקדי טנקים בתנועות הטנק והצריח ועקב כך אירעו פיצוצים של מספר קני תותחים במהלך הלחימה. נחשף גם הידע המוגבל שיש למפקדים בנושא חילוץ וגרירת טנקים ונמצאו צוותי טנקים שאינם מקצועיים מספיק בתרגולות הירי כנגד כוחות חי"ר. יתרה מכך, ברור לכולם שרצועת עזה היא עדיין לא המבחן המשמעותי שצה"ל צריך להתמודד איתו. רצועת עזה היא מקום קטן ומוגבל והאויב שם חנוק במגרש מצומצם מאוד ומכותר מכל כיווניו. את אותם ההישגים נדרש

מקומו של הטנק בתמרון הקרקעי אינו מוטל בספק

צה"ל להשיג גם המלחמה כוללת אם תתרחש כנגד צבא סוריה וכנגד חיזבאללה. איום הנ"ט ארוך הטווח לא בא הפעם לידי ביטוי, הפעלת המטענים לא פגעה ביכולת התמרון הצה"לית והיערכות האויב בלחימה בשטחים בנויים הייתה בינונית. אמנם חלק ממגבלות האויב נבעו מפעולה טובה של צה"ל אולם חלק הינם כתוצאה מאיכות ירודה של הזרוע הצבאית של החמאס לעומת צבא סדיר.

בצאת הכוחות מתוך הלחימה, אם להתרעננות קצרה או בסיום הפעולה כולה – ברור היה לכל אחד כי בפניו עומדים לוחמים המאמינים בצדקת המשימה ובוטחים ביכולתם לעשות כל דבר. החיבוקים המהירים, קריאות השמחה והתכנסות המפקדים לתכנון הפעולה הבאה מעידים על צבא חזק, מלוכד וחדור רוח לחימה. כוחות השריון עמדו בכל משימותיהם, הפערים המקצועיים שהתגלו בעבר קטנו והביטחון העצמי חזר. מקומו של הטנק בתמרון הקרקעי אינו מוטל בספק, הטנק הוא כלי הנשק היחיד היכול להתמודד לאורך זמן בסביבת לחימה אינטנסיבית, הטנק הוא כלי הנשק היחיד היכול להביא עוצמת אש אדירה ומדויקת להשמדת האויב בשטח פתוח ובשטח בנוי. אם נדע לנצל הזדמנות זו, להעמיק וללמוד את הטוב ואת הפחות טוב מתוך המבצע – נצליח להתכונן כראוי גם למשימה הבאה.

פליס"ר 401

במבצע "עופרת יצוקה"

בשלב השני – המתקפה הקרקעית – **צוות בנימיני** עם גדוד 52 במשימת תצפית ואבטחה לכיוון צפון העיר עזה ולכיוון מרחב נצרים, ניסיון לפשוט על בתים למיקום תצפיות שבוטלו כי הבתים ממולכדים; **צוות שמואל** – ת"פ גדוד גבעתי, מיקום בעמדת תצפית קבועה משולב באבטחת אגף לגדוד; **צוות אמיתי** – צוות ההכשרות עם מפקד החטיבה משתלב גם בתנועה ב"אכזרית" (המח"ט עצמו היה על הטנק).

המ"פ ארז – לא עוזב את יגאל המח"ט ולו לרגע, אם זה במסדרון מרכבה 4 של טנק 20 ג או באכזרית הצמודה. ארז אינו מרפה וכל העת נמצא בקשר עם הקמ"ץ שלו בקדמית, ומתפקד כקצין איסוף לצוות מודיעין החטיבה.

הלחימה נכנסת לשלב של השהייה אך פלוגת הסיור אינה מרפה. **צוות אמיתי** – מחליף את

צוות קינן כאשר האחרון משלים אימונים טרם כניסתו להמשך לחימה; **צוות בנימיני** – לא נפרד מגדוד 52, פשיטות, השתלטות על מתקן אימונים של החמאס ופעילות מודיעינית לא פוסקת גם ככוח הסיור של הגדוד; **צוות שמואל**

– אינו "מפקיר" את גבעתי ונותן לה מעטפת תצפית הולמת של פלוגת סיור מקצועית. **פלוגת הסיור** – אינה מרפה. הכוח מתארגן ככוח חי"ר

מובחר תחת פיקודו של ארז, עם צוות קינן וצוות שמואל המתגברים בשני טנקים ובסיוע ארטילרי כובש מבנה שמאפשר תצפית טקטית

חשובה לחטיבה לכיוון מחנות אל בורג' ונוצירת וכן שליטה מודיעינית, טובה יחסית, מול שכונת בקשי. במקביל יכול גדוד ההנדסה להתארגן במגנן מתאים. הפלוגה עם שני הצוותים

ממשיכה בביצוע פשיטות על מבנים. שייטת 13 שתחת פיקוד החטיבה, פועלת באגף בשכונת שיח עג'לין כאשר באחד הצוותים לוחם אביב, אחיו של יאיר קינן.

פלוגת המפקדה ומטה היחידה לא עצרו אף לא לרגע. הקמ"ץ, **שקד כהן**, במודיעין החטיבה בקדמית ותומך כל העת במערך האיסוף ומקשר בינו ובין מודיעין החטיבה; קצין השלישות, **לירון דורון**, נמצא במפקדה הקדמית ומתחזק את

סמל הפלוגה

תוכלו להיווכח שפלוגת הסיור של חטיבה 401 פעלה והופעלה "בהתאם לספר" והיא כללה: צוותי לוחמים, צוות הכשרות, פלוגת מפקדה, מפקדת פלוגה ומ"פ.

נוהל קרב

איך כמו הקדמה לסיכום במבצע האומרת: היו לנו פקודות אופרטיביות שלמעשה בוצעו אחת לאחת" (כל הכבוד לך מח"ט 401, זוהי דוגמה הולמת נוהל קרב נכון).

- תכנון אופרטיבי.
- תצפיות על גזרת הפעולה ממרכז התצפיות של פקוד הדרום בגזרה.
- הכפפת צוותי סיור לגדודי החטיבה במבצע.
- צוות תצפיות חטיבתי.
- צוות אבטחה וסיוע למח"ט בפעילות החפ"ק הרגלי.

ניהול הקרב

בשלב הראשון – **צוות קינן** – תצפיות חטיבה על הגדר, איסוף מודיעין, גזרת רכס ה-70 (נקודת גובה שהפכה לשם בתקשורת), דיווח למרכז המודיעין בקדמית חטיבה ו/או לקמ"ץ של הפלס"ר בקדמית, יצירת "בנק מטרות" שנוצלו לתקיפות של חיל האוויר ושל סוגי נשק סיוע נוספים. שאר הצוותים – נוה"ק (נוהל קרב) ואימונים במאל"א (מתקן אימון ללחימה אורבנית – במל"י).

תא"ל (במיל') איתן קינן-קאולי

הם עושים זאת שנית, ממעלה ואדי הסלוקי בלבנון עם עקבות של דם וחלל הם מייצרים את הצירים שעליהם עקבות הברזל ישאירו רישומן.

לא זו היתה נימת הדיבור והמילים שבהם השתמש רס"ן ארז טל כששוחחתי איתו, אבל כששאלתי על מורשת הקרב ועל מלחמת לבנון השנייה – הזדקפה קומתו והוא חש שהוא נכנס לדמותם של מפקדי הפלוגה המפוארת, מאז יואל רונן מ"פ הסיור כשהפלוגה הייתה בחטיבה קודמת, עבור דרך הלחימה בלבנון והלחימה ברצועת עזה (אלעד – בנו של יואל רונן – משרת כיום כסייר-לוחם בפלוגה).

ארז טל לא מבזבז זמן בתיאורי מורשת ונוסטלגיה והצבא "הפרטי" שלו מסודר. משימות היסוד של פלוגת סיור בחטיבת טנקים:

- מבנה וארגון.
- נוהל הקרב למבצע "עופרת יצוקה".
- בצוע הלחימה לפי שלבים – כוחות ומשימות בשלבים.
- שליטה.
- מינהלה.
- אמל"ח.
- לקחים.

פגשתי את ארז במרומי מחנה פלס ממנו נשקף נוף מרהיב של בקעת הירדן. הסתגרנו לנו במשרדו שאליו חזר לאחר הלחימה בעזה, כאשר הפלוגה כיום בשגרת הביטחון השוטף. משימות פלוגת הסיור בחטיבת טנקים

מפורטות כאן, למעט תודה לאל, ומשימה אחת לא נבחנה:

- אספקת מודיעין קרקע ואויב.
- מתן מענה למשימות קישור ואבטחה.
- ניתוב, ניווט והובלת כוחות.
- הפעלת אש סיוע.
- סיוע למערך הגר"ז (גילוי וזיהוי).
- לחימה כפלוגת חי"ר מוקטנת (אבל נבחרת).

רס"ן ארז טל מפקד הפלוגה על רקע צילומי קודמיו

• איסוף מודיעיני קרבי. מבנה וארגון של פלוגת סיור - האם הוא מאורגן נכון לשדה הקרב:

- הפלס"ר, להבנת המ"פ, היא במבנה נכון והייעודים המבצעיים שלה ריאליים.
- הצורך בכלי רק"ם - אכזריות/נמ"רים - הוא למעשה תנאי למימוש המשימות במרחב לחימה של חטיבה משורינת בגזרות הלחימה האחרות.

ביקשתי מארז מילות סכום, מסר "לאומה" שישמש שופר לפלס"ר בביטאון של הכוח המשוריין. המסר היה של מפקד הגאה ביחידתו: "הסייר-לוחם המכיר ויכול לקיים את ששת הייעודים של פלוגת הסיור - הוא כוח עילית יקר המציאות. הסיירים הם גם לוחמים, ולא לוחמים שהם גם סיירים..."

בחרתי לסיכום הכתבה לבחור במילות המכתב שכתב ושלח רס"ן ארז טל להורים של לוחמי הפלוגה:

"לאחר שבועיים של לחימה בגזרת נצרים יצאה הפלוגה מעזה... במהלך התקופה ביצעו לוחמי הפלוגה תצפיות, סיורים, מארבים ופשיטות... הלוחמים הפגינו רוח לחימה איתנה, נחישות ומקצועיות... אני גאה בהם... אני רוצה להודות לכם על התמיכה והגיבוי שנתתם ללוחמים... היחידה יוצאת מחוזקת מהלחימה... אנחנו ערוכים לקדם כל איום וזאת בזכות בניכם בתקווה לשלום ולשקט."

ארז טל, רס"ן

- מפקד סיירת "עקבות הברזל"

הקשר של חיילי היחידה עם משפחותיהם; ידי של קצין הקשר הגדודי, **סיטס שטינברג**, מלאות בעבודה. ממשק תקשורת עם אמל"ח של הפלוגה מתחזק את הציוד היקר של הפלוגה; אמל"ח - **נועם ניצן** דאג כל העת לשלמת האמל"ח של הלוחמים; סמ"פ של הפלוגה - **נועם קשווינסקי** מופיע בכל מקום ותומך בשדרת הפיקוד; על כל המערך הלוגיסטי לרבות הכניסה לכוחות - פוקד **נידל גנם** מ"פ המפקדה.

תיאורי הלחימה המרגשים הסתיימו, ועברנו לשוחח על שלמדנו ועל מה שעלינו לעשות לקראת ההמשך.

• רמת לוחם הסיור - החתירה למגע, היכולת המקצועית, כושר השליטה ומנהיגות:

- רמת הצוותים הלוחמים גבוהה ואפשרה הטלת מגוון משימות.

- מפקדי הצוותים ריכזו את הדיווחים ונשאו באחריות הדיווח והפעלות האש.

- צוות ההכשרות שהיה בסיום ההכשרה עמד ביכולת המשימות שלו.

• תו"ל - התאמת ייעודי הפלוגה ללחימה בפועל:

- הצוותים ביצעו הלכה למעשה את כל הפעילויות הנגזרות מייעודי הפלס"ר, למעט גו"ז (גילוי וזיהוי) שלא היה בו צורך.

- רמת העיסוקים של המ"פ במבצע שבו הצוותים הוכפפו לגדודים, היה מעין קצין איסוף שדה ליד המח"ט ושיפור יכולת האיסוף מול המפקדה הקדמית.

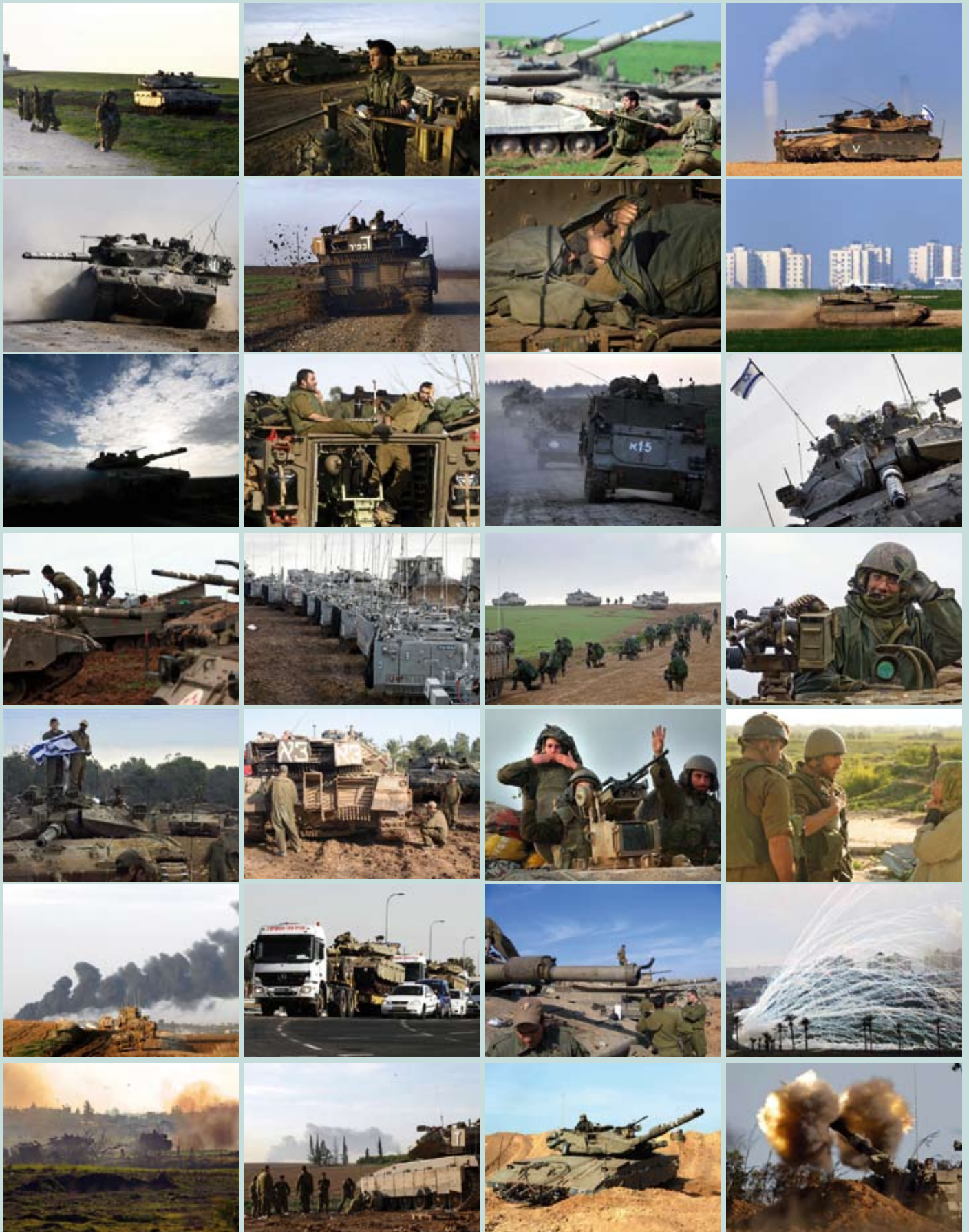
- מערכות השליטה של הפלוגה, בהעדר מענ"ק, מקשות מאד על שילובה של הפלוגה במערך האיסוף ובעיקר על יכולת העברת הנתונים.

• אמל"ח - פערים לצורך המבצעי:

- הנושא לא נדון בהרחבה, מפאת סווגו, אבל בולטים כמה פערים שבלחימה של חטיבה משורינת בשטחים שבהם דפ"א האויב מתחילה בטווחים רחוקים מקרב המגע, אין לפלס"ר לא את הידע ולא את האמצעים איך להתמודד עם מודיען שדה מסוג זה

- הפער במכשירי ראיית לילה נישאים ללוחם הוא פשוט לא מובן, כאשר מדובר בצורך של

תמונות מ"עופרת יצוקה"

אין כל חדש תחת השמש

זמן קצר לאחר מלחמת סיני (29 באוקטובר עד 5 בנובמבר 1956) פורסמה בחו"ל הקריקטורה המדברת בעד עצמה, וכאילו אין כל חדש תחת השמש, וחבל.

שריון - ביטאון עמותת יד לשריון, לטרון, ד"נ שמשון
 99762, טל': 08-9255268, פקס': 08-9255186,
 אתר האינטרנט: www.yadlashiryon.com

0793-6990